

Potihno si vstopila in nas napolnila s
veseljem. Strmo je bilo stopnišče in na-
praviti je bilo treba mnogo korakov, a
sedaj si tu in ne izpustimo te več —
pomlad. Foto: P. KOLAVČIČ

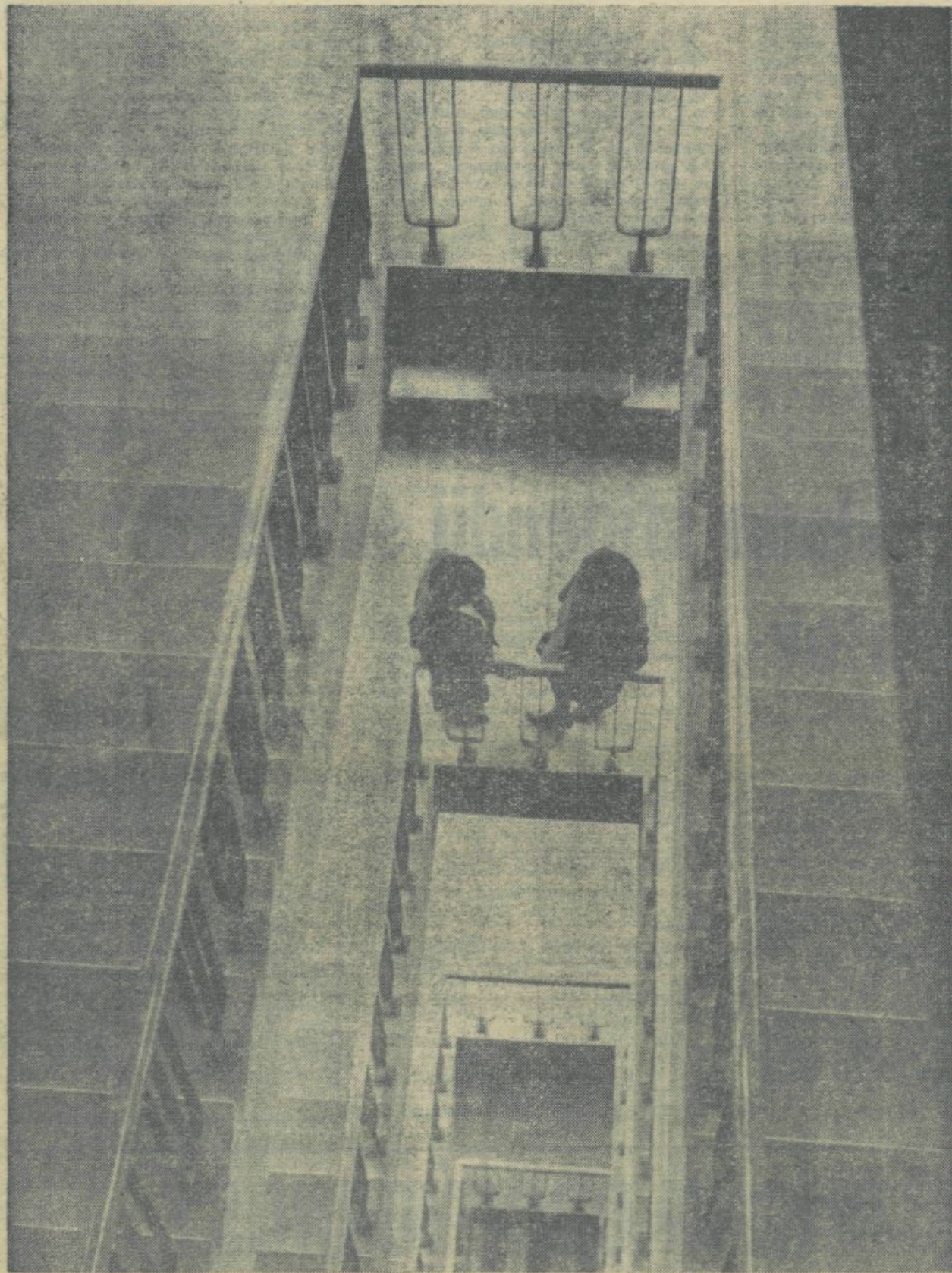
tribuna

LIST SLOVENSKEŠKIH ŠTUDENTOV

LETO XIV.

Ljubljana, 25. marca 1964

Štev. 9-10

REFORMA ZARADI REFORME — ALI KAJ VEČ?

Povzetek ene izmed razprav na razgovoru, ki
je bil 20. marca na filozofski fakulteti

Letošnje leto pomeni pomembno preokretnico za slo-
venske študente. Kako mnogo nam pove dejstvo, da smo
študentje sami začeli iskati odgovore na vprašanja ka-
droske politike! Ali ni to tisto, kar je za naš družbeni
sistem tako potrebno in česar danes tako pogrešamo,
namreč — družbena angažiranost?

Študenti se srečujemo danes z dvema osnovnima pro-
blemoma: s problemom materialne oskrbe in s proble-
mom študijskega režima. Skušal bom prikazati, kako
tesno sta ti dve vprašanji povezani in kako konkretno sle-
di iz njih tretje področje problemov — družbena an-
gažiranost bodočih nosilcev socialistične družbene strukture.

Nadaljevanje na 2. strani

ZVEZA KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE Centralnemu odboru ZŠJ

Dragi tovariši,

prisrčno se zahvaljujem za pismo, ki so mi ga
poslali delegati na VI. konferenci Zveze štu-
dentov Jugoslavije. Veseli me, ko vidim, da
se mladina zaveda svojih obveznosti, ki jih
ima do družbe in da zna ceniti napore, ki jih
vlagamo, da bi zagotovili mladi generaciji
čim boljše pogoje za delo in lepše življenje.
Zaradi tega verjamem, da si bodo naši štu-
dentje še naprej nesebično prizadevali za do-
sega pozitivnih rezultatov pri delu in čim-
boljši uspeh pri študiju.

TITO

Novost v Tribuni

V tej številki uvajamo novost, katere zamisel ni
nova. Tribuna, list slovenskih študentov, skušamo še
bolj približati študentom, iz njega hočemo napraviti
glasilo, v katerega naj bi pisali vsi, zlasti pa visoko-
šolci. V naši družbi nenehoma nastajajo nova proti-
slovja, pogojena v neprestanem spopadu naprednega
z zavirajočim, vse to pa se kaže v naši stvarnosti
konkretno v različnih tvarnih in duhovnih manife-
stacijah, ob katerih se porajajo različni pogledi o
tem, ali so le-te napredne ali ne, oziroma ali so upra-
vičene ali ne. Pojavljajo se različne zamisli o poteh,
po katerih naj bi šla naša družba v socializem in
različna vrednotenja prehojene poti. Priča smo raz-
nim deviacijam, ki jih lahko tako ali drugače druž-
beno utemeljujemo, pojavom, ob katerih ne bi smeli
ostati neprizadeti.

Uredniški odbor meni, da je njegova bistvena na-
loga spodbujati k objavljanju člankov, ki analizirajo
in prikazujejo resnične situacije in akcije v naši
družbi ne glede na to, kdo je v njih udeležen: ali sa-
mo študenti in njihove organizacije ali tudi drugi
državljeni oziroma organizacije; zavedamo se, da od-
piranje problemov predstavlja le eno od faz demo-
kratizacije naše družbe in da bo tudi zanje potrebno
iskati primerne rešitve. Te pa lahko dajo le številne
in strokovne razprave, podkrepjene s prepričljivimi
argumenti, polemike, ki naj vprašanja temeljito osvet-
lijo, da bo javnost lahko presojala, katera stališča
so bolj utemeljena, smotrna, tvorna, socialistična.
Uredniški odbor želi ustvariti časopis, popolnoma od-
prt za javnost, predvsem študentsko, in bo objavljaj
vse prispevke, ki bodo po njegovi presoji ustrezali
kriterijem kvalitete in ne bodo nasprotovali temelj-
nim principom socializma.

Da bi konkretno realizirali zamisel uredniškega
odбора, smo za začetek predvideli tretjo stran za
AKTUALNO POLEMIKO, v kateri želimo an-
gažirati slovenskega študenta, da bo prizadeto sprem-
ljaj družbeno - politične, gospodarske in kulturne
probleme ter o njih povedal svoje mnenje.

UREDNIŠTVO

Zgodba o samotni vasi

Zapis predstavlja odlomek iz razprav, ki so
jih imeli na eni zadnjih sej občinske skupščine
občine Tabor v Mariboru, vendar je osrednji
problem tako značilen, da bi ga lahko »podtak-
nili« kateremukoli forumu, ki rešuje podobna
vprašanja.

Prosveta.

Nekje visoko na Pohorju samuje vas Smol-
nik. Vas ni velika, zato je tudi število šoloobvez-
nih otrok majhno. Ker pa je do prvega večjega
kraja daleč, mora občina Tabor tudi v tej vasi
vzdrževati osemletno šolo in učitelja. Stroški
vzdrževanja šole so kajpada veliki, pouk pa se-
veda ne more biti posebno kvaliteten, pa naj si
učitelji še toliko prizadeva. Za uspešno učenje je

skoraj nujna kolektivnost, konkurenca med di-
jaki in še marsikaj, česar v tej šoli, kjer obisku-
jeta kakšen razred morda samo dva učenca, ni
mogoče ustvariti.

Nekdo je na seji občinske skupščine Tabor
sprožil vprašanje, ali ne bi bilo mogoče urediti
vprašanja šolanja otrok iz te vasi tako, da bi v
času šolanja stanovali v Rušah in bi tu obisku-
vali šolo. Dejstvo je, da so otroci premožnejših
staršev že tam, zato bi bilo prav, da bi občina
zagotovila sredstva za šolanje teh otrok.

Toda — sredstev seveda v ta namen ni bilo
in tukaj se je razprava ustavila. Kot smo na to
že navajeni.

-iv

OST TEDNA

REFORMA ZARADI REFORME — ALI KAJ VEČ?

Nadaljevanje s 1. strani

Z največjim navdušenjem smo, posebej v Sloveniji, sprejeli sklepe o reformi študija. — Prvi smo bili, ki smo šli v čepav nož le formalno reformiranje študijskih režimov. Toda ne vprašujem se, kaj so tisti, ki so s polno odgovornostjo sprejeli študijsko reformo, naredili, da bi ta reforma v najkrajšem času doživela svojo informacijo. Ali je skrajšanje študijske dobe, maksimalna skoncentriranost študijske snovi, povečano število izpitov, marsikdaj nesistematična praksa, res vse, kar lahko zagotovi uspeh neki dobro zamisljeni reformi? Danes vsi skupaj, tudi na filozofski fakulteti, ugotavljamo, da to ni dovolj. Čeprav nimamo pravice sprejeti kakršnekoli odgovornosti nase, študentje pozdravljamo reformo, toda reforma študijskega sistema, ne pa neke reforme zaradi reforme, kot se je takšar pokazala npr. na nekaterih oddelkih naše fakultete.

Nikakor ne gre podcenjevati uspehov, do katerih je študijska reforma pripeljala: skrajšanje študijske dobe, ponekod uspela prva stopnja in morda še kaj. Vendar študentje ne moremo in nečemo soglašati z izjavami o vsestranski uspešnosti reforme visokošolskega študija. Čemu bi si zakrivali oči pred številnimi nedoslednostmi in napakami? To lahko prej škoduje kot koristi. Povsem pošteno se sprašujemo, kaj pomeni za nas nov študijski sistem. Študij zahteva, v novih pogojih, od nas maksimalno angažiranost. To je temeljna ugotovitev, ki lahko služi kot argument tako tistim, ki zagovarjajo sedanjo nedosledno izvedeno reformo, kot tudi nas, ki zahtevamo, da se izvede reforma v svoji popolnosti.

Prvi vidijo ves smisel reforme v tem, da je pripeljala do situacije, ko mora neki študent kot pogoj za vpis v naslednji letnik opraviti tudi po 15 izpitov.

V tem vidimo več nesmisla kot smisla. Megalomanska zastavitev študijskih programov, kjer je glavni kriterij obseg zajete snovi, ki zahteva veliko število izpitov, pripelje študenta ali do živčnega zloma, če hoče biti pri študiju dosleden, ali do malodušja, ker prej ali slej ugotovi, da je edina možna pot, da študira od izpita do izpita, da ostane na ta način njegovo znanje zelo plitvo.

Ne mečemo vse krivde na študijske programe. Marsikje je edina pomanjkljivost teh programov v tem, da bazirajo na maksimalni zavzetosti študentov za študijsko problematiko. Ali je to sploh pomanjkljivost? Je! Vendar ne pri študijskih programih. Pomanjkljivosti so druge. Kažejo se na 19% podhranjenih ljubljanskih študentov, kažejo se v občutni

razliki med življenjsko potrebnimi gmotnimi sredstvi in sredstvi, s katerimi študent dejansko razpolaga, kažejo se v 130 milijonih honorarnih zaposlitev, kažejo se v dejstvu, da 40% študentov izda za hrano dnevno manj kot 300 din, kažejo se v dejstvu, da v naši družbi ni mogoče najti sredstev, ki bi omogočila dostojno kulturno izživljanje bodoče inteligence itd. ... Vse to je tisto, na kar so naši reformatorki visokošolskega študija pozabili. Se veči! Vzporedno z uvajanjem reforme gre absolutno upadanje skupne vrednosti študentskih štipendij!

Kaj bi se potem čudili poraznemu dejstvu, da se današnja socialna struktura slovenskih študentov zelo malo ali pa sploh nič ne razlikuje od predvojnega! Kdo bi delal iz tega preplah, da je, vpisanih trenutno na filozofski fakulteti od 1100 slušateljev samo 48 kmečkih, oziroma 57 delavskih otrok! »Kaj bi se vedno nergali s socialno strukturo — vsi imajo pravico vpisati se na univerzo!« opravi s temi problemi rektor. In pravilno je takšno stališče! Se celo pa, če je to tudi ustavno utemeljeno. Vendar, s tem za nekatere problem še ni odpravljen.

Kljub lanskim, baje silno plodni diskusiji o predosnutku ustave, se študentje šele letos sprašujejo, kakšno mesto v družbi nam ustava pravzaprav priznava. Torej gre za resnejšo vključitev študentov v družbeno dogajanje.

Osnovna značilnost tega družbenega dogajanja je tendenca h tehnokratizmu. Ker v tehnokratizmu (očitno) lezemo prepočasi, mu je priskočil na pomoč pri uveljavljanju sam študijski proces, ki bi sicer edini lahko zavril nenehno naglo napredovanje naše inteligence k doslednemu tehnokratizmu. Naš študijski sistem zapre mladostnika, ki ima vse dispozicije, da bi se iz njega razvil celovit človek, v delavnico, kjer si mora v čim krajšem času (tudi samo v 2 letih) zapomniti vse

mogoče in nemogoče vijake. Če pretopitev iz »potencialnega človeka« na začetku v »doslednega vijakarja« na koncu uspe, je naš študijski sistem požel vsa priznanja. Hkrati pa gospodarjujoči forumi registrirajo (ali pa sploh ne registrirajo) skoraj popolno družbeno nekomunitativnost novopečene (tehnične, ali če je danes sploh še kakšna drugačna) inteligence. Kakšne posledice ima to za delavsko samoupravljanje, bi se morali zavedati v prvi vrsti prav gospodarski (in gospodarjujoči) forumi sami. Kolikor se doslej tega niso zavedali in so »nekomunikativne, visokoproduktivne delavce« (diplomante tehničnih fakultet itd.) enostavno dopolnjevali z »visoko komunikativnimi neproduktivnimi delavci« (diplomanti visoke politične šole itd.), bodo v kratkem morali spoznati zgrešenost takšnega reševanja in posledice tega v delavskem samoupravljanju.

Sistem najširše demokracije, ki ga v vsemi mogočimi deklaracijami forsiramo, zahteva predvsem celovitega človeka. In kaj ljubljanski univerzitetni študij prispeva k formiranju celovite osebnosti? Predvsem to, da potiska študenta v vse ožje specializacije, ne da bi na drugi strani kot protitež nudil najosnovnejše pogoje za razvoj čistih človeških vrlin, ki človeka, razen strokovne izobrazbe, sploh konstituirajo kot človeka.

Ogromno, če ne bistveno vlogo, igra pri tem kultura — in kje smo danes s študentsko kulturo?

Kdo se danes pravzaprav sploh ukvarja z vprašanjem kulturne politike pri študentih? Najvišji forumi za to (malo pomembno) področje seveda ne prevzamejo odgovornosti. Tudi LM in ZS ne posvečata temu vprašanju posebne pozornosti (saj so to v prvi vrsti politične organizacije). Ostane še zveza Svobod. Kako daleč je ta organizacija od študentov, nam pove že dejstvo, da niti njena

filiala Akademik, ki v njenem okviru vse-kakor najvišje kotira, ne najde pravega kontakta s študenti. Kaj torej preostane mlademu človeku? Gledališče, filharmonija in galerije obiskuje slabih 15% študentov — bodoča inteligenca. Je to zadovoljivo?

Če ugotovimo, da Zveza mladine mnogokrat postavlja celo kažipote k tej kvazikulturi (naj opozorim le na primer prireditve ob zaključku del na avtocesti, ali na kulturni profil večine mladinskih klubov), se pred nas nujno postavi vprašanje, kaj hoče tisti, ki stoji izza takšne kulturne politike, z njo doseči.

In kakšno mesto zavzema sredi tega dogajanja naša filozofska fakulteta? Ugotoviti moramo, da sploh ne zavzema nobenega mesta. Fakulteta, ki bi po predmetu svojega proučevanja morala biti vsekakor sredi kulturne problematike, je v slovenski kulturi skorajda neopazna, pa naj gre pri tem za predavateljski ali slušateljski kader. O vzrokih za takšno situacijo je posebej v zadnjem času dosti govora. Gre zlasti za aktiven odnos med predavateljem in slušateljem ter med slednjima in javnostjo. Mislim, da leži prav v današnji izoliranosti posameznih smeri na naši fakulteti od družbenega dogajanja izvor nezainteresiranosti družbe za posamezne humanistične vede. Prav tu, in ne v neki imaginarni omejenosti družbe, moramo videti vzrok takšnim anomalijam, da mlada družba (kot je naša), ki je pravzaprav šele pred tem, da razvija svojo humanistično kulturo, da posamezna področja sploh načne, ne čuti potrebe po niti enem komparativistu, po nobenem klasičnem filozofu, po enem samem muzikologu, po osmih umetnostnih zgodovinarjih, po devetih diplomantih svetovne književnosti, trinajstih filozofih itd. Zavedati se moramo, da je rešitev tega problema predvsem v naših rokah.

Franci Pivec

SOS sklada štipendij skopskih študentov

— Za ravnotežje pa je poskrbel še UO ZSJ. Tu so namreč seznanili počivati lepo spravljani v mapah približno 2 meseca. Nima smisla ugotavljati, po čigavi krivdi se naloga ni začela izvajati, važno je le to, da je bilo delo ustavljeno in to v času, ko je bilo to najmanj potrebno in zašeleno, kajti sredstva za pomoč Skopju so odtekala po drugih poteh mimo sklada. Zaradi zavlačevanja akcije so nekatera podjetja dodelila štipendije drugim študentom.

Bolje so se izkazale manjše in manj znane organizacije, medtem ko so nekatere velike in renomirane organizacije (npr. Zlatorog, Delamariš!), odgovorile, da žal nimajo več za to potrebnih sredstev.

In sedaj pogledimo še drugo plat, štipendiste sklada — makedonske študente (z izjemami!).

Prišli so študirat v Ljubljano, ker jim pač ni bil omogočen nadaljnji študij na skopski univerzi. Več kot 75% vseh makedonskih študentov pa je vpisanih v Ljubljani šele v I. letnik!

In zakaj so prišli prav v Ljubljano? CK ZMS v Ljubljani je sporočil skopski univerzi, da je pokrenil (samo pokrenil!) akcijo za štipendiranje vseh makedonskih študentov, ki bodo študij nadaljevali v

Ljubljani. To sporočilo so objavili v skopskih časopisih.

In sedanja situacija? Sklad je podpisal 100 pogodb o štipendiranju s skopskimi študenti (povprečna višina štipendije je 14.000 din). Medtem pa so delovne organizacije obvezale in podpisale (vključno do 20. marca t. l.) samo 79 pogodb (višina štipendije v povprečju nekaj nad 10.000)!

Štipendisti so prejeli štipendije v decembru 1963, vendar od vključno oktobra 1963 dalje. Podjetja pa nakazujejo štipendije v večini od januarja 1964, kar je popolnoma razumljivo, saj so podpisale pogodbe

Nadaljevanje na 5. strani

Tribuna »Čas in svet«

V sredo, 25. marca bo prva razprava v okviru cikla »Čas in svet«. Naslov razprave bo: »Mlada zakonca, splav in moralna odgovornost«. Naslednje razprave v aprilu bodo o kmetijski problematiki, o problemih urbanizma in dilemah delavskega samoupravljanja. Vse razprave bodo ob sredah ob 20.15 v menzi Študentskega naselja.

REAKCIJA NA KRITIKO IN ODGOVORNOST

Avtor javno izrečene ali publicirane politične kritike kakor tudi tisti, na katere kritika ni neposredno usmerjena, pričakujejo, da bodo kritizirani na postavljene teze in vprašanja reagirali predvsem tako, da bodo o njih javno spregovorili ali objavili odgovore. To je v socialistični oziroma k socializmu stremiški družbi, ki si je kot temelje postavila družbeno lastnino in samoupravljanje, samo po sebi umevno in nujno. Torej to ni samo pravica, ampak tudi dolžnost vseh. Upravljanje s stvarmi v družbeni lasti in odločanje o njih pomenita samo funkciji, ki ju ima posameznik, organ ali skupina (ker je v družbi pač potrebna delitev opravil) in za opravljanje katerih je odgovoren vsem državljanom. Lahko bi kdo očital, da so to znana dejstva. Videti pa je, da le niso tako znana, med drugim tudi velikemu delu državnih funkcionarjev in uradnikov pri nas. To pa zato, ker prvič na kritiko ali javno (in to je edino demokratično, za vse ljudi zaznavno) sploh ne reagirajo ali pa javno reagirajo na popolnoma birokratski način ali pa tako splošno, da to nič ne prispeva k ureditvi problema, o katerem je kritik spregovoril in o katerem je (in z njim gotovo tudi drugi ljudje) hotel zvedeti mnenja.

Menim, da malokdo kritizira zgolj zaradi kritiziranja, ali da ima svoje postavljene teze za edino pravilne in najboljše. Vendar se bojim, da so prav tega mnenja številni politični funkcionarji v Jugoslaviji vsaj tako dolgo, dokler sami ne spremenijo svojih stališč in ne ugotovijo, da so bili prejšnji ukrepi na različnih področjih zgrešeni,

a nikakor ne kot posledica njihove napačne presoje in razsnarja, temveč so bila temu vzrok zgolj objektivna protislovja in nujnosti socializma. Tako je seveda nujno, da nikdar ne pomislijo na svojo krivdo in odgovornost. Če pa tega niso spoznali ali pa nočejo spoznati in drug drugega (nižji organi višjih, če je še kaj demokratičnih naziranj) o tem, od kod izvirajo pooblastila, pravice in dolžnosti) klicati na odgovornost ali zahtevati, naj volivci njih same odpokličejo, je pravica in dolžnost vseh državljanov, da sami pokličejo na odgovornost izvoljene predstavnike zaradi napak in nepravilnosti, katerim so »obtovali«. Vi-deti je namreč, da se je birokracija v naši državi tako okrepila in dobila tako debelo kožo, da se ji sploh ne zdi več potrebno reagirati, dokler se posamezniki ali organov poimensko ne imenuje. Zato je minil čas kritike, ki samo odpira in nakazuje probleme, in je treba preiti tudi h kritiki posameznikov, organov in skupin in jih poklicati na odgovornost.

Te teze bi podkrepil le z nekaj primeri.

Primer nedemokratične, birokratske reakcije se je zgodil lani, ko je klub prekmurskih študentov izdal tradicionalno glasilo BRUC, ki je vzbudil med nekaterimi vodilnimi funkcionarji mnogo razburjenja. V tem zapisu ne gre za vsebino Bruca, pač pa želimo povedati nekaj besed o postopku. Med oblikami reakcije naj omenim le tole: pred univerzitetni odbor ZSJ je bila postavljena zahteva, naj odloča o izključitvi treh avtorjev člankov v Brucu iz ZSJ, čeprav je le zelo majhen del članov UO ZSJ Bruca prebral. Večina je torej morala glasovati na osnovi podatkov članka iz Tribune in besed predsednika univerzitetnega odbora ZSJ. Takšen način gotovo ni pravilen, saj lahko pripelje do zlorabe zaupanja članov.

Na članke v Sodobnosti, Tribuni, Perspektivah o urbanistični problematiki Ljubljane ni bilo ustreznega odgovora. O ignoriranju (debelokožnosti) pa lahko govorimo na primer v zvezi s člankom o kmetijstvu v Perspektivah. Dvomim, da se odgovorni forumi z njim strinjajo. Če se tedaj bi morali na njegovi podlagi nujno razpravljati in o svojih stališčih in eventualnih ukrepih seznaniti javnost. Če pa se s člankom ne strinjajo, so dolžni javno odgovoriti (to priložnost so imeli na zadnjem plenumu glavnega odbora SZDL, ki je razpravljal o kmetijstvu), kajti v nasprotnem primeru kaže njihovo molčanje na popolno neobčutljivost. Za take pojave pa v naši družbi, ki si prizadeva ustvariti socialistične odnose med ljudmi in resnično demokracijo, ni mesta.

Morda je mislil na takšno in podobno kritično pisanje organizacijski sekretar CK ZKS v zadnjem odstavku poglavja O centralizaciji in decentralizaciji referata na VI. razširjeni seji CK ZKS, ki je bil objavljen v prilogi Dela. Vendar tak suveren način obravnavanja, brez konkretnih navedb avtorjev, razprav, tez in konkretne diskusije z njimi ne vodi nikamor. Zavračanje ex cathedra, ki spravlja v isti koš kopico avtorjev in razprav, ki a priori ne priznava možnosti, da imajo tudi drugi prav, popolnoma nič ne prispeva k rešitvi konkretnih vprašanj. Edina pot je, da se prične z javnim razpravljanjem o splošnih kakor tudi o konkretnih zadevah razvoja naše družbe in da pride do enakopravne izmenjave različnih pogledov (preko komunikacijskih sredstev, s simpoziji itd.) ob upoštevanju diskutantov, katerih mnenje se razlikuje od veljavne-ga koncepta.

DRAGO DEMSAR

Vse študente vabimo v okviru AKTUALNE POLEMIKE k sodelovanju pri obravnavanju dveh vidnih sodobnih problemov: O HULIGANSTVU in DEZINTEGRACIJI KULTURE, o katerih so nam naši bralci že poslali svoja razmišljanja in ki naj bodo osnova nadaljnji polemiki. Razen tega pričakujemo tudi polemiko O LOKACIJI FILOZOFSE FAKULTETE. Kot primere aktualnih družbenih vprašanj, o katerih menimo, da bi bilo treba spregovoriti na tej strani, in o katerih želimo, da nam pošljete svoje prispevke, predlagamo: VLOGA SLOVENSKE KNJIŽEVNE REVII, VLOGA ČLANOV ZK MED ŠTUDENTI – NEČLANI, VSEBINSKI ASPEKTI REFORME VISOKOŠOLSKEGA ŠTUDIJA. S tem pa pisce nikakor nečemo omejevati pri izbiri tem.

Nemoč organizacije

Mladinskemu prestopništvu in pojavom huliganstva (ta pojem označuje tisti del naše mladine, ki stalno niha med dovoljenim in nedovoljenim, oziroma ki se izživlja v kršitvah temeljnih moralno-etičnih norm naše družbe ter zanemarljivo tako svoje delovne kot tudi širše družbene dolžnosti) posveča na-

ša javnost, zlasti pa za to pristojni organi, pozornost, ki je usmerjena predvsem v iskanje najprimernejših ukrepov za ponovno socializacijo iztirjene mladine. Razmišljanja so osredotočena na to, kako odpravljati posledice, ne pa na iskanje tistih družbenih vzmeti in silnic, ki porajajo inkriminirane pojave. Zmotnost te delovne metode, ki bi jo bilo najprimerneje označiti za gasilstvo, je tembolj očitna, če upoštevamo, da imajo antisocialni pojavi svoje korenine v obstoječi socialni situaciji. To pomeni, da bi morala biti ost boja proti tem pojavom naperjena za začetek k analizi socialne situacije in s pomočjo pristojnih forumov k spreminjanju te situacije, nato pa šele k iskanju najprimernejših represivnih ukrepov.

Če s tega zornega kota osvetlimo položaj naših psihologov, psihiatrov, socialnih delavcev in kazensko-pravnih strokovnjakov, se njihovo delo kaže v tem, da ostajajo le zagovorniki statusa quo, ne pa, da bi bilo njihovo razmišljanje usmerjeno v globalno analizo tistih vzmeti v družbi, ki vplivajo na naraščanje antisocialnih pojavov. Potem bi tudi naša širša javnost (avtor članka se opira na hipotezo, ki jo o tem vprašanju v grobem predstavljajo Pisma bralcev v Delu), ki se sedaj v strahu za žene, hčere in pre-

moženje zavzema za urajanje talionskega načela v naše pravosodje, popolnoma spremenila svoja stališča.

Na že zapisane misli o apologeti statusa quo pristajajo tudi vodstva mladinske organizacije in kažejo popolno odsotnost občutka za probleme mladinskega prestopništva in huliganstva v socialnem smislu. Ta vprašanja bi morala biti kot ena najbolj aktualnih v središču pozornosti mladinske organizacije, saj so med mladinskimi prestopniki in huligani samo tisti ljudje, ki bi jih morala organizacija vključevati in jih družbeno formirati.

Dejstvo je, da organizacija teh ljudi kljub poskusom ne vključuje in da jim ne pomeni oblike, v kateri bi začutili možnost za tvorno udeležbo v dogajanju. Vzroke za to je treba iskati v popolnem prilaganju organizacije vsemu pozitivnemu in vsemu negativnemu, to je v konformizmu. Korenine tega pa segajo v prvo povojna leta, ko je mladinska organizacija opravljala funkcijo koncentracije razredne zavesti, in ko je posameznik zaradi ohranitve obstoječe družbene ureditve prepuščal vse svoje pravice in vso svojo individualnost upravopolitičnemu aparatu kot edini instituciji, ki je razsolila, kaj je prav in kaj je napačno. Takšne delovne metode ohranjajo vodstva mla-

dinske organizacije tudi danes. Se vedno si lastijo vlogo razsolnika ali so izjave posameznega člana konstruktivne ali destruktivne, po drugi strani pa dovoljujejo članom katerokoli napako spoznati in jo začeti odpravljati šele tedaj, ko je vodstvo mnenja, da je napaka v resnici napaka in ko prav to vodstvo da začetni znak za akcijo. Tvorost posameznika je torej reducirana na minimum, to je na golo fizično navzočnost.

Če postavimo mladega človeka v tako situacijo in če vemo, da mlad človek že zaradi svojih razvijajočih se bioloških in psiholoških lastnosti ne more biti le usmerjanec, oziroma nasprotno, da želi biti v dogajanju tvorno udeležen, potem nas to lahko vodi samo do ugotovitve, da mu bo morala to tvornost omogočiti predvsem mladinska organizacija. Vendar tvornost v pravem pomenu besede, takšna, s katero bodo tisti mladi ljudje, ki so danes mladinski prestopniki in huligani, racionalno in emocionalno povezani.

To je le en aspekt sicer kompleksnega vprašanja o vzrokih mladinskega prestopništva in huliganstva, morda eden najpomembnejših, če vemo, da je perspektiva naše družbene ureditve prav v vlogi družbenih organizacij, ki naj bi reintegrirale človeka. Simon Simoniti,

O birokraciji in dezintegrirani kulturi

Kultura slovenske družbe v celoti je danes v enem najbolj kritičnih in hkrati v obetajočem obdobju povojnega dogajanja. To na videz zelo predrzno in paradoksalno misel bi skušal utemeljiti z naslednjim:

Intenzivno dogajanje prvih povojnih let kot nadaljevanje revolucije je zahtevalo

izredno disciplino in koncentracijo različnih družbenih sil na nivoju družbeno-politične dejavnosti. Revolucija, ki je hotela biti uspešna, je dosledno planirala vse, od kulture do želje; zato je morala kulturo zreducirati na politično propagandni lepak in so stencasi verjetno najboljše kazali ambicije tedanje kulturne politike. Seveda so bile take metode za stopnjo naše socialne in kulturne zrelosti popolnoma neprimerne in nujno obsojene na poraz. Politiki in ideologi so sami kmalu spoznali neefektivnost takih metod, zato so postajali manj totalitarni, na videz bolj prožni in demokratični, razvijali so precej kompliciran jezik, blefirali z marksistično sholastiko še dolgo potem, ko je kultura, predvsem umetnost, jasno povedala, da ne potrebuje nobenega ideološkega skrbništva in preprosto, da je umetnost, če je svobodna, ali pa sploh ni umetnost. Birokrati so šli še dalje, začeli so izjavljati, da mora biti osnovna dolžnost in naloga vseh občanov, da se borimo proti birokraciji, tako da imamo danes vse polno birokratov, ki so zagrizeni antibirokrati. Začeli so pospeševati socialno nepomembno umetnost objokanih malih ljudi, izvažati estetiko, ki so jo na zahodu dobro plasirali, in organizirali so to pristrano weekend-popevkarstvo atmosfero, v kateri danes na videz živimo.

Razvoj zadnjih nekaj let kaže, da je postala birokracija tako prožna, da dopušča najrazličnejše ideje in navade, le socialno pomembne ne smejo biti. Kulturna politika nima več ambicij, da bi karkoli formirala, ampak raje ustvarja čimbolj heterogen in pester program, tako da sledimo modi v oblačenju, popevkah in dramskem repertoarju. Pred leti je bila administrativna politika v kulturi sicer bolj nasilna in neprijetna, vendar do neke mere bolj poštena, ker je pritiskala vsaj z ostanki revolucionarne integritete. Uradni ideologi so sicer mitologizirali in dogmatizirali kulturo, vendar je za vsem tem stala vsaj senca neke ideje, ki je bila

v naši polpretekli zgodovini resnična, njihova nemoč pa je izhajala iz dejstva, da se niso mogli niti hoteli niti znali prilagajati razvoju. Danes praktično uradnih ideologov ni več, ampak je en sam prazen kulturni prostor, razen socialno angažiranih skupin, ki so se razvile tako, da so radikalno pretrgale z dano situacijo. Uradni ideologi, ki jih niti birokracija ne uporablja več, vegetirajo na pozicijah, kjer so v vseh demokratičnih družbah vedno bili ustvarjalni intelektualci. Niti uradni ideologi niti birokrati v tisku skorajda ne nastopajo več ali pa nastopajo z bledimi stališči, ker si ne morejo privoščiti tveganja javne debate. Nastopajo le pred takim krogom ljudi, ki so po strukturi ali natančno določeni ali pa tako heterogeni in kot javnost neformirani, da sploh niso odzivni drugače kot na ravni privatnega in socialno nepomembnega. Če vzamemo za primer prvi razgovor O vlogi intelektualca na ekonomski fakulteti, kamor so povabili revije Teorija in praksa, Naši razgledi, Problemi, Sodobnost in Perspektive in analiziramo udeležbo, (Sodobnost, Perspektive in sodelavec Problemov, ki je nastopal privatno), domnevamo naslednje: 1. da so revije, ki se razgovora niso udeležile, pokazale, da nimajo svojega koncepta in 2. da imajo dober politični instinkt, ker se niso prikazale v javnosti, to je v aktivnem in opredeljujočem organiziranju, kot smo študentje na tem večeru bili. Upam, da so moja izvajanja preveč samovoljna in da bo drugi razgovor pokazal drugačno sliko.

Glavni namen birokracije, ki predvsem v Sloveniji v javnosti hitro izgublja svoje pozicije, je, da bombardira naš družbeni prostor s čim bolj parcialnimi in heterogenimi nekulturami. RTV Ljubljana ima npr. v svojem programu največje možne razpone, oddajo Še pomnite, tovariši in oddajo Obiski pri Bojanu Adamiču. Socialni pomen obeh oddaj pa je kljub temu presenetljivo podoben. Prva mitologizira preteklo, danes neobstoječo družbeno situacijo in ima funkcijo uspavalnega pra-

ška za podeželje, druga pa vpliva izrazito disociativno v tem, da ustvarja niti higiensko dresiranih posameznikov, ki se šarmantno obnašajo in hočejo s snobovskimi manirami kompenzirati vso zgodovinsko determiniranost naše skupnosti. Perspektiva silega slovenskega tehnokrata, provincialno uspešnega v organizaciji in v standardu, je verjetno za nas ena najbolj nevarnih, ker je zelo popularna (ljudje smo namreč popolnoma siti ideoloških posiljevanj), pomirljiva, ekonomsko relativno uspešna in nam v okviru Jugoslavije zagotavlja izreden položaj.

Kot skupnost nimamo nobene predstave o svoji prihodnosti, nobenega cilja, ničesar, kar bi nam utemeljevalo bivanje. Generalni projekti polpreteklega časa so žal že precej nezanimivi, ker so spolitizirani in v konsekvencah preveč vezani na birokracijo. Če se bo vsa potencialna energija družbe usmerila v standard in kult tehnike, bomo dobili asocijalno in popolnoma amorfnó gmoto, na kateri se lahko razraže prav vse. Potencialnih nevarnosti je v takem položaju skoraj poljubno mnogo.

Patologijo naše družbe (to gotovo ni samo naš problem) zelo dobro ilustrira dejstvo, da se večina sposobnejših srednješolcev polarizira okrog tehnike. Edina tehnika je v razvojenem, kulturno neformiranem družbenem prostoru sama iz sebe dovolj potentna, vendar samo v smislu imanentne logike mehanizma, potentna na nivoju, ki je samo zunanje uspešen, v resnici pa odtrgan od vsega ustvarjalnega in celovitega v človeku.

Mislim, da je edina možnost in perspektiva kulture na Slovenskem, da pomagamo ustvarjati javnost, ne tako, ki bo po tožila o svojih pohojenih čevljih v avto-busu v Pismih bralcev, ampak javnost, ki se bo ob stiku različnih socialno-angažiranih in interesnih skupin morala opredeljevati. V resnično demokratični družbi si arbitra, ki bi bil nad javnostjo, ne moremo zamisliti.

Tomaž Salamun

Ali še dolgo tako?

V današnjem času, v dobi nenehnega napredka, avtomatizacije in atomizacije, vedno novih tehničnih dosežkov, pa tudi drugih stvari, vse prevečkrat pozabljamo na človeka. Pri tem pa pozabljamo nanj prav pri stvarih, katere bi se dalo pravočasno logično urediti. Večkrat smo že govorili o urbanističnem na-

črtu našega glavnega mesta, vendar kaže, da so nekatere stvari zadevale vedno ob gluha ušesa. Zato se mi zdi prav, da spregovorim nekoliko besed o študentskem centru ob Aškerčevi cesti.

Kot je vsem znano, poteka prav ob zgradbah strojne fakultete, metalurgije in montanistike, geodetskega zavoda, fakultete za gradbeništvo in arhitekturo, tekstilne fakultete in srednje tehniške šole glavna cesta Zagreb-Ljubljana-Trst. Da pa bi bila slika popolna, so arhitekti v zadnjih letih dodali tem stavbam še »moderno zgrajeno« filozofsko fakulteto. Če pravim »moderno«, imam za to prav gotovo pomisleke, ki jih moram utemeljiti. To pa se mi zdi, da ne bo težko. Trušč, ki ga povzroča promet na tržaški magistrali, je obupen, saj so neuradne meritve na filozofski fakulteti pokazale, da znaša npr. v drugem in tretjem nadstropju zgradbe tudi do osemdeset fonov. Hrup in trušč narašča z geometričnimi zaporedji in kot nekateri pravijo, za normalno delo ne bi smel presegati tridesetih fonov. Približne meritve so pokazale, da gre že sedaj po tej cesti v osmih urah približno 4500 do 5000 motornih vozil, katera povzročajo v

predavalnicah filozofske fakultete trušč, v katerem se izgubi glas predavatelja že v tretji klopi, kaj šele, da bi ga slišali v zadnjih klopih. Pri tem velja poudariti, da je moderna stavba filozofske fakultete brez zvočne izolacije, z enojnimi okni in z glavnimi predavalnicami obrnjena proti cesti. Zraven fakultete pa je tudi križišče, ki še krepi neprijetno glasbo motorizacije.

Razumljivo je, da je ob taki »glasbi« neprenehoma obremenjen slušni sistem študentov in predavateljev, kar je imelo za posledico že eno težje obolenje slušnega organa. Nedvomno pa to neugodno vpliva tudi na ostale organe človeškega telesa. To mogoče sedaj še ni toliko opazno, toda lahko se vprašamo, ali niso potemtakem stavbe v takšnem okolju centri za pridobivanje nevrotičnosti, defektnosti...? S tem, da spravljamo v nevarnost svoje zdravje, da smo nenehno izpostavljeni vplivom čedalje večjega trušča, škodujemo sebi in družbi, katera bo morala odšteti denar za zdravljenje.

Mogoče ta problem sedaj še ni tako problematičen, toda kaj bo recimo čez

trideset let, ko računajo, da se bo promet povečal za približno 8,5-krat. Potemtakem lahko pričakujemo, da bo šlo po tej cesti že v bližnji prihodnosti v osmih urah približno 45.000 motornih vozil. Ali to ni zaskrbljujoče?

Vendar mislim, da tako stanje ni samo na filozofski fakulteti, temveč tudi v drugih stavbah ob Aškerčevi cesti, v katerih je približno 12.000 do 14.000 študentov in dijakov. Tu bi omenil še Križanke, ki že sedaj težko dobe za svoje prireditve ansamble, ki so že gostovali pri nas, če ne podpisujejo klavzule, da bo promet v času predstave zaprt. Tudi šolsko polikliniko moti trušč avtomobilov in motorjev, saj se tu med drugim ukvarjajo tudi z logopedijo, zato jim je v takem neredu težko odpravljati govorne napake.

Strinjam se (in z mano prav gotovo tudi vsi študentje in predavatelji našega študentskega centra), da postaja tako stanje nezdružno in porazno obetajoče, zato menim, da bi bilo potrebno preusmeriti promet iz tega dela mesta.

Miha Matě

Pogled mladine je usmerjen v prihodnost

Pretekli teden je bil v Mariboru skupni plenum okrajnega komiteja Zveze mladine Slovenije Maribor in odbora Zveze študentov mariborskih visokošolskih zavodov. Osrednji točki plenuma sta bili razpravi o socialistični vzgoji mlade generacije in priprave na konferenco ZMS, ki bo 3. in 4. aprila letos v Ljubljani.

Predsednik OK ZMS Maribor Janez Kučan je v uvodnem referatu poudaril: »Mladina je priča velikih družbeno-ekonomskih sprememb, ko pred očmi mlade generacije in z njenim sodelovanjem raste in se oblikuje lik nove socialistične družbe. Mladi so pri tem procesu aktivni oblikovalci in ustvarjalci. Pogled mladine je jasno usmerjen v prihodnost, zato želijo prispevati ustvarjalni del pri rasti vsega novega, zavedajoč se, da bodo rezultatov, ki bodo doseženi v tem procesu, deležni predvsem sami.

Borba za socialistične odnose je dobila popolno podporo mlade generacije. V tem prizadevanju mladine za družbeni napredek, za oblikovanje novih socialističnih odnosov, se kaže veliko zanimanje mladine za naš celotni razvoj. Zato mislimo, da so zmotna mišljenja in ocene tistih, ki trde, da teži mladina le za tem, da si izboljša svoj osebni materialni položaj.

Na plenumu so se strinjali, da bi se morale vse družbeno politične organizacije aktivno vključiti v proces izobraževanja mladih.

Več članov odbora ZŠ je razpravljalo o politiki štipendiranja. Eden izmed diskutantov je omenil, da bi pri razdeljevanju štipendij v gospodarskih organizacijah morali sodelovati člani ZM. Lahko bi bili tudi pobudniki razgovorov s štipendisti, ki so v naših podjetjih žal še vedno redkost.

RAZPRAVA O PREDMETNIKU PEDAGOŠKE AKADEMIIJE

NE ZAITI V PRAKTICIZEM

Na diskusijskem večeru pedagoškega društva v Mariboru, ki je bil v začetku marca, so razpravljali o pedagoški akademiji in študiju pedagoško-psiholoških predmetov na tej šoli. Na tem večeru sta sodelovala tudi profesorja pedagoške akademije Janko Plemenitaš (psihologija) in Rajko Kladnik (didaktika). V uvodu sta razložila predmetnik pedagoške akademije, pri čemer sta se posebej ustavila pri pedagoško-psihološki skupini predmetov. Pri pedagoško-psihološki skupini se pojavlja naslednja težava: skoraj 50 odstotkov študentov je že na učiteljsku predelalo nekaj snovi iz pedagogike in psihologije, medtem ko so ostali (in število teh

iz leta v leto narašča) na gimnaziji ali drugi srednji šoli obdelali (ali pa tudi ne) nekatera poglavja iz obče psihologije. Zato obsega učni načrt pedagogike vso klasično pedagogiko z zgodovino pedagogike, medtem ko obsega predmetnik psihologije le določena najvažnejša poglavja iz obče in predvsem mladinske in pedagoške psihologije, ostalo pa morajo študenti preštudirati individualno iz virov. Udeleženci diskusijskega večera so menili, da odpade premalo ur za skupino pedagogika — psihologija. Od vseh učnih ur, ki so na predmetniku za študente, jih odpade le 21 odstotkov na pedagoško-psihološko skupino predmetov. Ostale ure odpadejo na skupne predmete (družbena ureditev SFRJ, ekonomika SFRJ, filozofija z etiko itd.) in strokovne skupine predmetov. Med posameznimi skupinami predmetov se večkrat bije boj, katera je pomembnejša. Predvsem so večkrat ekstremna mnenja glede »strokovne« in pedagoško-psihološke skupine.

V razpravi so diskutanti (predvsem upravitelji osnovnih šol, absolventi PA in drugi) zagovarjali stališče, da je absolvent pedagoške akademije potreben osnovni šoli, zaradi česar ni nujno, da je velik strokovnjak, pač pa naj zna svoje znanje metodično posredovati učencem, naj torej ustreza potrebam osnovne šole. Naj

V čakalnici

Foto: J. Znidaršič

povemo, da so nekateri pretiravali, ko so zagovarjali mnenje, da je dovolj, če absolvent in diplomant pedagoške akademije obvlada takolimenovane strokovne predmete vsaj tako, kot bi jih moral obvladati soliden absolvent gimnazije. Važno je, da bo znal te predmete poučevati, saj v osnovnih šolah ne potrebujejo znanstvenjak snovno in pedagoško znanje. Eno v redu, vendar skriva v sebi veliko nevarnost — prakticizem, zadovoljstvo z doseženim in premalo »strokovno« (beri predmetno) znanje. Nekdo je celo menil, da na jezikovni skupini (slovenščina: angleščina, ruščina, srbohrvaščina) ni potreben predmet jugoslovanske književnosti in svetovna književnost, da bi več ur dali pedagoško psihološkim predmetom na račun prej omenjenih predmetov. Vendar so se zbrani strinjali, da bi bilo nevarno zahajati v skrajnost.

Glede odnosa »strokovnjak« — pedagog je nesmiselno govoriti o učitelju posebej kot strokovnjaku (predmetnemu) in posebej o pedagogu. Če je res strokovnjak (in njegova stroka je poučevati določen

predmet), mora dovolj dobro poznati predmet, mora pa ga seveda znati poučevati. Tako združuje pojem strokovnjakov snovno in pedagoško znanje. Eno brez drugega je za učitelja brez vrednosti. Zato je pretiravanje katerekoli komponente nesmiselno.

Zbrani so imeli pomisleke nad obširnimi predmetnikom takolimenovanih skupnih predmetov. Ali je res nujno uvesti v predmetnik pedagoške akademije predmet družbena ureditev SFRJ in posebej predmet ekonomika SFRJ ter ostale? Ali si nista predmeta, ki smo jih omenili, podobna, oziroma ali je prav, da sta za razumevanje Jugoslavije zastopana kar dva predmeta, da eden osvetljuje razvoj z družbene, drugi z ekonomske plati? Ali bi ne bil dovolj en predmet, ki bi zajemal problematiko v celoti? Ne smemo namreč pozabiti, da traja študij na pedagoški akademiji le dve leti, da so po številu tedenskih učnih ur prav študenti te šole najbolj na tesnem. Prekratka študijska doba občutno vpliva predvsem na znanje tujih jezikov (pri ruščini začenjajo pri osnovah). Kako bo lahko učil učitelj jezik, ki se ga je učil le dve leti? Razen tega so študenti zaradi kratke študijske dobe tako zaposleni, da jim težko očitamo neaktivnost pri izvenšolskih dejavnostih. Toda potrebe osnovnih šol terjajo čimprej čim več predmetnih učiteljev. Ta naglica pa se nam lahko še mšačuje.

V diskusiji so razpravljali tudi o skupni razrednega pouka, ki pripravlja učitelje za delo od prvega do petega razreda osnovne šole. Opozorili so tudi na potrebo posebnega oddelka za vzgojo učiteljev za tiste šole, kjer je nujen kombiniran pouk. O pedagoški gimnaziji, ki naj bi jo uvedli namesto učiteljske, je večina prisotnih zavzela negativno stališče, saj vidi v njej možnost za diferenciacijo mladine na tiste iz »boljših družin«, ki bi se v to gimnazijo najbrž ne vpisali in na one »druge«, ki bi se najbrž vpisali na pedagoško gimnazijo (predvsem kmečka in delavska mladina). In zakaj potem ukiniti učiteljsko in namesto njih ustanovljati podobno pedagoško gimnazijo?

Opozorili so, da je pedagoška akademija šola, ki vzgaja učitelje osnovnih šol, in ki ni dolžna skrbeti za to, da bi pripravila absolvente za nadaljnji študij na fakulteti. Za to naj se sami zanimajo. Študentom, ki bi želeli nadaljevati študij na fakulteti, s tem gotovo niso pomagali.

Diskusijski večer je uspel. Pokazal je, da mora biti pedagoški akademiji merilo vsakdanja šolska praksa in potreba, ker vzgaja kadre za osnovno šolo. Toda varujmo se pretiravanja v tej smeri, saj se potrebe in življenje v osnovni šoli spreminjajo, učitelje pa vzgajamo za dolga leta dela.

Tone Partljič

Martin - srečno

S prejšnjo številko je prenehal sodelovati in urejati rubriko mariborskih študentov MARTIN PRAŠNICKI. Martin je začel sodelovati pri KATEDRI najprej kot sodelavec kulturne rubrike, kasneje pa je bil njen urednik. S pogumom in navdušenjem je načel aktualna vprašanja iz mariborskega kulturnega življenja in je kot dober tovariš in svetovalec vzgojil večje število sodelavcev. Želimo mu, da bi mu naslednjih nekaj mesecev, ko bo nosil vojaško suknjo, čim hitreje minilo in da bi se potem ponovno vključil v naš kolektiv!

KONFERENCE ZK NA MARIBORSKIH VIŠJH ŠOLAH

Največ razprav o samoupravljanju

V obdobju zadnjih dveh mesecev so bile na mariborskih višjih šolah letne konference osnovnih organizacij Zveze komunistov. Glavne teme razprav so posvetili novim oblikam samoupravljanja na visokih šolah, študijskemu delu študentov — komunistov in ostalemu delu osnovnih organizacij.

Na konferenci ZK na višji pravni šoli so ugotovili, da je bil odnos osnovne organizacije do posameznih problemov preveč liberalen, kar se je negativno odrazilo pri kaznovalni politiki. V razpravi so govorili tudi o študijskih uspehih mladih komunistov. Ugotovili so, da nekateri nimajo pravičnega odnosa do študija in ne izpolnjujejo študijskih pogojev. Tovariš Leon Čepič, sekretar komiteja ZK višjih šol, se je zavzel za preventivne ukrepe. (Redne pogovore o študijskih uspehih članov ZK). Kazni naj bi izrekli v skrajnih primerih. Največ vprašanj so obdelali na konferenci ZK na višji agronomski šoli. To je edina organizacija, v kateri so naredili natančno analizo študijskih uspehov. Ugotovili so, da je bila povprečna ocena študentov članov ZK lani 2,85, medtem ko so se študijski uspehi v letošnjem letu izboljšali.

Posebno pozornost so posvetili ideološkemu delu. Študijsko so obdelali V. plenum, novo ustavo in ideološki spor

SZ in KP Kitajske. Na konferenci so posebej razpravljali o kadrovski politiki v kmetijstvu, o čemer smo že poročali.

Delo komunistov na pedagoški akademiji je bilo usmerjeno predvsem na delo v komisijah Zveze študentov. V okviru idejno vzgojne komisije so imeli več predavanj o ustavi in o vlogi kulture v socializmu.

Zavzeli so se za poostreitev discipline, predvsem za strožji nadzor nad študijskimi uspehi.

Na višji tehniški šoli so razpravljali med drugim tudi o vlogi diplomantov tehniške šole in o njihovem vključevanju na delovnih mestih. Od skupnega števila diplomantov se jih je zaposlilo 82 odstotkov. Razpravljali so tudi o materialnem položaju študentov, o vključevanju v izvenštudijske aktivnosti itd.

Na višji ekonomsko komercialni šoli so komunisti razpravljali o takolimenovanih »medvedih«. To so študentje, ki se vpišejo na šolo zaradi raznih ugodnosti. Študijski uspeh teh kvazištudentov je procentualno slab.

Konference so med drugim pokazale, da se študentje — komunisti ponekod premalo aktivno vključujejo v celotno življenje in delo na šoli.

— sp —

Naši strokovnjaki v tujini

Posebno v zadnjem času smo mnogo slišali o strokovnjakih, ki so pri nas dokončali študij in so sedaj zaposleni v inozemstvu. Hoteli smo o tem zvedeti kaj več, zato smo se obrnili na direktorja zavoda za mednarodno tehnično izmenjavo SRS ing. Bogomira Premelca in ga naprosili, da nam odgovori v zvezi s tem na nekaj vprašanj, ki bodo morda zanimala študente.

— Kakšne so možnosti oziroma kakšne pogoje je treba izpolnjevati za odhod v inozemstvo?

»Pri izbiri kandidatov se držimo enotnih in precej strogih kriterijev, saj si le na ta način lahko obdržimo ugled, ki so ga naši strokovnjaki v tujini že ustvarili. Od vsakega kandidata zahtevamo poleg polne strokovne kvalifikacije večletno prakso in pripravo za tisto delovno mesto, ki je zanj v tujini predvideno. Ko nas tuja država zaprosi za določenega strokovnjaka, predlagamo kandidate, priložimo njegov življenjepis in ga vlada potem sprejme ali zavrne.«

— Katere države se najbolj zanimajo za naše ljudi in koliko jih približno odhaja v tujino?

»Pri naši izmenjavi smo navezani zlasti na države, s katerimi gojimo dobre prijateljske bilateralne odnose. Ker so nekatere azijsko-afriške države še v procesu izgradnje in jim pri tem zaradi prejšnje zaostalosti primanjkuje strokovnjakov, je naša politika usmerjena predvsem v te države. Iz celotne SFRJ je v lanskem letu

delovalo v tujini preko 700 naših ljudi, iz SRS same pa okoli 60. Skupno so delovali v 17 državah, največ pa jih je bilo v Alžiru, Libiji, Etiopiji, Sudanu, Iraku, Tunisu, Gani, ZAR, Maroku itd.«

— Na kakšnih delovnih mestih se največ zaposlujejo?

»Naši ljudje odhajajo v tujino z dobrimi izkušnjami in zavzemajo zaradi tega pomembna mesta (tudi kot svetovalci vlad v novo osamosvojenih državah). Njihove naloge so točno določene in so že pred odhodom na njih dobro pripravljene. Seveda pa jih velika večina odhaja na operativna mesta v najrazličnejša področja gospodarstva. Največ odhaja zdravstvenih delavcev in to v države, ki so se še pred nedavnimi borile za svojo neodvisnost in svobodo. Razen rednega dela je njihova naloga tudi vzgoja lastnega zdravstvenega kadra, razvijanje zdravstvene zaščite, ki je v teh državah še vedno zelo aktualno vprašanje, saj skoraj vso zdravstveno službo opravljajo strokovnjaki iz inozemstva, ki pa jih je seveda še vedno premalo. Kot zanimivost naj navedem, da je v Alžiru celokupno osebje neke ortopedsko-klinične bolnišnice od primarijev do medicinskih sester in strežnikov iz Slovenije. Sploh lahko rečem, da iz Slovenije pošiljamo največ ljudi prav v Alžir. Razen v zdravstvu delujejo naši ljudje tudi v gospodarstvu in sicer v industriji, rudarstvu, kmetijstvu, gradbeništvu, gozdarstvu in prometu. Tudi tukaj pošiljamo največ strokovnjakov iz področja rudarstva in gradbeništva in prav Slovenec je mnogo v Alžiriji, kjer je vse strokovno vodstvo nekega velikega rudnika v njihovih rokah. Sicer manj, toda še vedno mnogo pa jih odhaja v finančne službe planiranja in v vzgojne institucije, kjer vzgajajo lasten učiteljski in profesorski kader. V nekatere najbolj zaostale države pošiljamo tudi strokovnjake s področja kulture, ki skušajo dvigniti tudi kulturni nivo teh narodov.«

— Kakšne so ocene dela naših ljudi v tujini?

»Kar zadeva SRS, so zaradi zelo kritičnega izbora zelo pozitivne, oziroma celo večkrat zelo pohvalne, in nimamo pri tem nobenih težav. Naš zelo dober izbor se kaže tudi v tem, da se za njih zanimajo organizacije OZN in so nekateri že kandidati za prekvalifikacijo v eksperte OZN, nekaj pa jih je že sprejetih in delujejo v najbolj zaostalih deželah kot izvedenci OZN.

Ob tem bi kazalo spregovoriti še o po-

S. Rutar

SOS sklada štipendij skopskih študentov

Nadaljevanje z 2. strani

v januarju ali pa še kasneje. Torej že tu nastajajo razlike, in sicer za tri mesečna izplačila štipendij (mesečni znesek pa znaša preko 1.400.000 din), to je približno 4 milijone.

Ker je upravni odbor sklada upal, da se bo situacija razbistrila, in predvsem, da omogoči skopskim študentom redno nadaljevanje študija (iz protesta, ker v začetku decembra še niso prejeli štipendije, so hoteli organizirati celo kolektivni povratek v Skopje!), si je izposodil znesek za 3-kratno izplačilo štipendij pri študentski samopomoči pri UO ZSJ. Ker pa sklad tudi v januarju še ni razpolagal s potrebnimi sredstvi, je bil primoran izposoditi si tudi januarsko štipendijo, tako da sedaj sklad dolguje samopomoči skupni znesek 4-kratne štipendije v znesku 5.600.000 din.

43 organizacij je nakazalo na naš tekoči račun skupno 3.693.000 din. Sklad je izplačal iz teh sredstev štipendije za februar in marec v znesku din 2.550.000 din tako, da sedaj razpolaga namesto s potrebnimi

javu, ki mu zaradi premajhne množičnosti doslej nismo posvečali posebne pozornosti, na vsak način pa je vreden resne obravnave. Znano je, da se mnogo naših priznanih strokovnjakov zaposluje v inozemstvu, potem ko so si pri nas pridobili visokošolsko izobrazbo, zgolj zaradi večjega zaslužka. Zal o teh ljudeh na zavodu za mednarodno tehnično izmenjavo SRS nimajo podatkov, če pa bi jih imeli, bi lahko zasledili določeno tipičnost pri skoraj vseh teh primerih. Ti »naši« strokovnjaki se skoraj redno zaposlujejo v deželah z najvišjim standardom, iz tega pa vemo, zakaj se zaposlujejo v inozemstvu. Prav gotovo bi bilo treba tudi o njih spregovoriti kdaj kakšno besedo.

5.600.000 din samo z 1.143.000 din. Trenutno znaša mesečni dotok štipendij 698.000 din proti 1.350.000 din za izplačila sklada. Torej nam primanjkuje mesečno 652.000 din.

Iz tega grobega števničnega pregleda je jasno, v kako težavnem položaju se nahaja sklad, in to predvsem zaradi prenapetosti, saj se niso prej preverile finančne možnosti.

Pohvaliti je treba predsedstvo UO ZSJ, ki je organiziralo zaključno akcijo za pridobitev novih štipendij, tako da so člani predsedstva osebno stopili v stik z organizacijami. Kljub temu sem mnenja, da so to akcijo prepozno organizirali, tako da se sedanje stanje ne bo bistveno spremenilo.

Ce bo kljub vsemu mesečni znesek prejemkov manjši od izdanih sredstev, se bo mo obrnili na »študentski pozajmni fond v Skopju«, ki nam je že obljubil pomoč do višine manjkačega zneska, to je 300.000 din. Tako se bo morda po 6–7 mesecih denarno stanje uredilo, s tem pa bi tudi sklad končno le rešil te težave.

IVICA BLAGAIC

● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI

RAZGOVOR V UREDNIŠTVU

Razmere v dijaških domovih

V zadnjem letu je bilo izrečenih veliko kritik zaradi razmer v dijaških domovih v Ljubljani. Zato smo povabili v uredništvo predstavnike vseh domskih skupnosti, da bi sami povedali, kje so vzroki za negotovanje. Razgovora so se udeležili predstavniki treh domov: doma TSS, doma srednje gradbene šole in doma Anice Černejeve.

Vsi srednješolski domovi v Ljubljani so republiškega ali okrajnega značaja. Pod streho lahko sprejmejo blizu 2000 dijakov, če vzamemo sedanje stanje za normalno. Toda ob ugotovitvi, da lahko spi v eni sobi 15 do 20 dijakov, se zgrozimo. Ali je v takih razmerah zavarovano zdravje mladega človeka in ali je možno v takem okolju normalno delo in študij?

Samoupravljanje v domovih

Za urejanje odnosov med stanovalci doma in med upravo so dijaki že več let člani upravnih odborov, sodelujejo s posvetovalno pravico v pedagoškem svetu doma in imajo za reševanje svojih lastnih problemov odbore domskih skupnosti. Kaže, da uprave domov pogosto gledajo na domske skupnosti kot na svojo podaljšano roko, ki naj namesto njih drži »šibo«. Zato se je samouprava dijakov ustavila pri problemih, ki urejajo notranje odnose med stanovalci, zataknilo pa se je, ko naj bi dijaki dobili večje pravice pri resničnem upravljanju.

Dom srednje gradbene šole: »Pri nas smo lani sami urejali izhode iz doma. Dijake, ki so neopravičeno izostajali, smo sami klicali na odgovor. Letos pa kaže, da nam ne zaupajo več, čeprav mislim, da smo svoje delo opravljali objektivno in celo bolj kot letos vzgojitelji, ki pogosto napravijo iz prepozne vrnitve v dom problem.«

Milena Drašler: DAC: »Dijakinje sodelujejo v upravnem odboru pri gospodarski komisiji. Sestava jedilnikov je zaradi kritik o slabi hrani v »zakupu« domske skupnosti. Občutek pa imam, da imajo dijakinje premalo poguma za odkrito nakazovanje problemov, ki so globljega značaja in jih uprava sama ne more urediti.«

Statute domov ponekod že imajo, drugod pa jih pripravljajo. Težave so v tem, da postavljajo statuti ponekod domsko

skupnost kot neenakopraven organ ob upravo doma. Nekateri tudi menijo, da se bodo statuti, ki obravnavajo dijake, izrodili v disciplinske pravilnike, ne pa, kot bi bilo želeli, v popolnejši akt dijaške samouprave.

Finančni položaj in kadri

Vsi dijaki ugotavljajo, da je sedanje stanje pri finansiranju nevzdržno. Domovi so republiškega značaja. Sredstva za svoj obstoj dobivajo iz stanarine, ki jo plačujejo dijaki. Stanarina znaša v večini primerov blizu 12.000 dinarjev. Le za nagrajevanje pedagoškega kadra prihajajo sredstva iz dotacij. Ker pa so majhna, so uprave prisiljene, da število vzgojiteljev zmanjšajo na minimum. Tako pride v DAC en vzgojitelj na 60 stanovalk, podobno stanje pa je tudi drugod.

Postavlja se vprašanje, če tako majhno število kadra svojo vzgojno nalogo lahko uspešno opravi. V svetu veljajo norme, da pride en vzgojitelj na največ 30 dijakov. Mnenje, da dijaki ne potrebujejo nobenih nadomestil za starše, od katerih so za daljšo dobo ločeni, je nesmiselno, čeprav ga uprave domov trenutno zagovarjajo. Sistematična vzgoja, ki se začne v družini in nadaljuje v šoli, bi se morala v domu samo logično nadaljevati. Pri tako majhnem številu vzgojiteljev pa naloge opravljajo lahko le kot »pazniki.«

Milena Drašler, vzgojiteljica v DAC: »V višjih letnikih se s povečanjem števila vzgojnega kadra odnosi ne bi izboljšali, v nižjih pa vsekakor. Sicer pa naj se dijakinje nauče samostojnega življenja! Pri vzgoji mladega človeka je treba imeti čut za njegove probleme, tega pa vsi vzgojitelji, posebno če za to delo niso kvalificirani, nimajo.«

Odnosi s šolami

Tone Lampe, TSS: »Šola se zanima za življenje v domu. Zaveda se, da predstavlja stanarina 12.000 din za starše breme, ki ga sami ne morejo nositi. Letos je začela z akcijo, da bi vsem najbolj socialno šibkim dijakom v podjetjih »izvrtala« štipendijo. To se ji je v precejšnji meri posrečilo, saj se podjetja s ponudbami za štipendijo obračajo neposredno na šolo, ki izbira med najbolj potrebnimi in najboljšimi dijaki.

Šole še posebej spremljajo učne uspehe gojencev doma. Zdi se čudno, da gojenci domov dosegajo boljši učni uspeh. Vendar je to razumljivo, ker so stroški bivanja v domu visoki in izgubljeno leto pomeni zanje večjo izgubo kot za dijaka, ki stanuje pri starših. Res pa je, da morajo v učenje vlagati relativno mnogo več truda, ker so pogoji za bivanje, z izjemo doma srednje gradbene šole, skoraj nevzdržni.«

Najteže je v tem pogledu v DAC. Stavba je stara in neustrezna. Razmišljali so že, da bi napravili zamenjavo z DIC in bi se fantje preselili v stare prostore. Se vedno pa ostaja to le kot začasna rešitev,

ker v neurejenih prostorih pozimi tudi fantje ne bodo vzdržali brez škodljivih posledic za zdravje.

Ali odgovorni činitelji res nimajo posluha in razumevanja za potrebe? Ob tolikih gradnjah, ki nas stanejo težke milijone čez planirane vsote, in jih pokrijejo iz proračuna, bi se za gradnjo vsaj enega dijaškega doma le morali odločiti.

Nerazumljiv odnos občine Ljubljana-Center

Ker domovi nimajo potrebnih objektov za rekreacijo kot so telovadnice in igrišča, sta se domski skupnosti TSS in Maje Vrhovnikove sporazumeli o gradnji

športnega igrišča na prostoru med obema domovima. V to delo so vložili 10.000 prostovoljnih delovnih ur. Svet za kulturo in prosveto je v ta namen prispeval 3.700.000 din in igrišče je tik pred dograditvijo. Svojemu namenu naj bi služilo že spomladi.

Pred graditvijo se je občinska skupščina strinjala in določila, da sme igrišče zavzemati 65 m prostora v dolžino. Kasneje pa, ko je bilo igrišče že gotovo, je sklenila, da se na istem mestu gradi dom onemoglih. Ne da bi se občina prej posvetovala z obema domovima, so pred kratkim pričeli z gradnjo in na igrišču začeli postavljati barake in stroje. S hitrim posredovanjem sta upravi sicer dosegli, da se delo začasno ustavi, kakšna pa bo odločitev, pa še ne vedo.

Postavljamo dve vprašanji: ali so občinski urbanisti res tako kratkovidni, da ne vedo o svojih gradnjah niti za leto dni

naprej? Pa tudi lokacija za dom onemoglih je po mnenju večine prizadetih neprimerna. Kako naj starejši ljudje, ki naj bi si tu ustvarili miren kotiček v starosti, prenašajo trušč in vrišč približno tisoč mladih ljudi? Kaže, da občina o tem sploh ni razmišljala. Če pa je, se pa vsiljuje mnenje, da se poslužujejo administrativnih metod, ki nimajo nič skupnega z razumevanjem za odnose med ljudmi, hkrati pa je to tudi razmetavanje družbenih sredstev.

I. MARENK

O

SOCIALISTIČNI VZGOJI MLADINE

TEZE ZA REPUBLIŠKO KONFERENCO ZVEZE MLADINE SLOVENIJE

I. republiška konferenca Zveze mladine Slovenije, ki bo 3. in 4. aprila, bo obravnavala vprašanja »Socialistične vzgoje mladine«, torej tista vprašanja, ki vplivajo na oblikovanje mladega človeka, njegovo vzgojo, pogled na svet in katerih hitrejša ali počasnejša razreševanje vpliva na mišljenje in razpoloženje mladih ljudi.

Zavedamo se, da spricho širokega spektra vprašanj na konferenci ne bo mogoče obdelati vseh v gradivu zajetih vprašanj. Vendar pa želimo dati odgovor vsaj na nekatera tista vprašanja, ki so bistvenega pomena za naš nadaljnji razvoj. Hočemo, da pride do izraza aktivna vloga mladih ljudi pri razreševanju v gradivu zajetih vprašanj tako v organih upravljanja kot v najširšem samoupravnem mehanizmu, hočemo, da se problemi začno reševati tam, kjer se porajajo, zato bodo vprašanja aktivne udeležbe mladih v samoupravnem mehanizmu, materialni položaj in iz tega izvirajoča perspektiva mladih osrednja vprašanja.

Z javno razpravo o teh problemih želimo zavreči miselnost, ki je še prisotna v našem delu in življenju in ki krivi za posamezne probleme »nekoga izven nas samih«.

Zato pozivamo vse občane, organe in organizacije, posebno pa še mlade ljudi, da dopolnijo naše misli, nanizane v gradivu, da o njih razpravljajo ob konkretnih problemih v svojih delovnih organizacijah, krajevnih skupnostih in komuni, skratka tam, kjer žive in delajo. Vse predloge, dopolnitve oziroma mnenja in stališča do posameznih vprašanj pa pošljite na Centralni komite Zveze mladine Slovenije, Ljubljana, Dalmatinova 4, do 27. marca 1964.

CENTRALNI KOMITE ZMS

OSNOVNA vsebina zavesti mladine, njeni pogledi na svet in družbo so pogojeni in vplivani predvsem od lastne življenjske prakse. Večina mladine je v obdobju najbolj intenzivnega družbenega in fizičnega dozorevanja na šolanju. Do 15. leta je 100 odstotno zajeta v osemletke, nato pa danes že 59 odstotkov generacije nadaljuje šolanje na šolah II. stopnje in približno 15 odstotkov na višjih, visokih šolah, akademijah in na fakultetah. Ta del mladine se v glavnem posredno srečuje s procesi razreševanja osnovnih družbenih protislovij, ker je zaradi sedanjega načina šolanja iz proizvodnih in delitvenih odnosov praktično izključen. Izjema so le učenci v gospodarstvu. Ostala mladina se po končani osemletki postopoma vključuje v delovne organizacije, oziroma navadno eno ali dve leti ostane doma, da telesno bolj dozori in lažje dobi zaposlitev. Na vasi, v kmetijstvu in na zasebnih posestvih ostaja zelo malo mladine in še to v glavnem dekleta. Mladina odhaja v mesta oziroma se vozi na delo. Skokovito pa se vključuje v proizvodnjo mladina, ko konča šolanje na šolah II. stopnje v 18., 19., ali 20. letu in seveda, ko konča višje oziroma visoke šole.

Ker so skoraj vsi proizvajalci tudi člani Zveze sindikatov, smo iz ankete o komunikacijskih sredstvih povzeli naslednje podatke: v starosti od 14. do 16. leta je 6,10 odstotka mladine v Zvezi sindikatov Jugoslavije, v starosti od 17. do 19. leta že 26 odstotkov, v starosti od 20 do 27 let pa 51,7 odstotka, kar kaže na višjo stopnjo vključenosti v delovna proizvodna razmerja glede na ostalo prebivalstvo. To-

rej je več kot tretjina mlade generacije neposredni oblikovalec nastajanja in razpletanja osnovnih družbenih protislovij, procesov, ki vsekakor nosijo osnovno težo vplivov na poglede mladega človeka, na oblikovanje njegovega moralno-političnega profila in odnosa do izgradnje socialističnih družbenih odnosov.

Mladi rastemo in dozorevamo v obdobju nadaljnega hitrega razvoja proizvajalnih sil naše družbe, v času poglobljanja in utrjevanja samoupravljanja in demokratizma. Vedno večje so možnosti za strokovno in splošno izobraževanje. Ta stalni napredek, ki odpira perspektivo mladim, je tista gonilna sila, ki najbolj uspešno vpliva na naše pozitivno politično razpoloženje. Sprejem nove ustave, uvedba rotacije in reelekcije, uveljavljanje mladine v družbeno-političnem in strokovnem življenju, so tisti dogodki oziroma dogajanja, ki tako prepričanje le potrjujejo. Mladi resnično vidimo v socialistični družbeni ureditvi svojo perspektivo in se tako po svojih sposobnostih, tudi aktivno, vključujemo v reševanje družbenih problemov, v organe upravljanja, hodimo na delovne akcije, itd. Želimo se vključiti v družbena dogajanja. Ko vrednotimo zahtevnost mladine glede osebnega standarda, odnosov med ljudmi, njeno kritičnost, se moramo zavedati, da so vse njene zahteve in predstave rezultat družbene vzgoje današnje, ne pa pretekle družbe in da so njene vedno večje zahteve rezultat družbenega napredka, njena vedno večja ustvarjalna kritičnost pa rezultat socialistične vzgoje v samoupravnem sistemu. Zavedati se moramo, da je sedit-

nja mladina rojena v času med 1939. in 1949. letom in da so obdobja narodno-osvobodilne vojne in revolucije, obnove in prva leta samoupravnega sistema zanj že preteklost, ki jo lahko le posredno spoznava.

OSNOVNA PROTISLOVJA SODOBNE DRUŽBE

— Izvor glavnih idejnih, moralnih in političnih nerazumevanj in odklonov mladine moramo iskati ne v pretekli družbi, oziroma njenih ostankih ali pa le vplivih tujine oz. slabih filmov, ali v vplivih religije. Iskati jih moramo v osnovnih protislovjih naše sedanje družbe, v nerazvosti samoupravnega sistema, v omejevanju osebnosti in ustvarjalne osebnosti iniciative mladine, v nezaupanju do mladih itd. Poraja jih razkorak med osebnimi željami po izobraževanju, izbiri poklica ali delovnega mesta in med družbenimi potrebami po kadrih, ter materialnimi možnostmi družbe, da vzgojo in izobrazbo nudi. Poraja jih razkorak med teorijo in prakso, med tistim, kar želimo doseči, in med onim, kar dosegamo. Nastajajo ob problemih delitve zaradi neenakih pogojev gospodarjenja v posameznih panogah in podjetjih. Nastajajo zaradi razlik med mestom in vasjo, razvitimi in manj razvitimi predeli, zaradi razlik med fizičnim in dušnim delom, zaradi razlik med otroci in mladinci, katerih starši imajo različno visok dohodek in eni več, drugi mnogo manj lahko nudijo svojim otrokom, zaradi dileme, v katero prihaja mladina kot istočasni proizvajalec in potrošnik. Nastajajo zaradi razpota med državo in samoupravo, iz različnih interesov delovnih organizacij, komun in širših politično-teritorialnih skupnosti. Vrsta protislovij je ostanek preteklosti, še več pa se jih na novo poraja v našem razvoju. V teh nasprotjih kot nosilci posameznih njihovih polov in ekstremov nastajajo negativni pojavi birokratizma, tehnokratizma, zaostalosti, primitivizma, itd.

Pojavi birokratskega odločanja, upravljanja mimo upravnih organov in delovnega kolektiva, skrivanje raznih nesocialističnih, koristolovskih odločitev pred kolektivom, izigravanja zakonitosti brez družbene sankcije, dušenje kritike v ime nekih abstraktnih interesov »družbe« ali »avtoriteta«, sankcije proti nosilcem konstruktivne kritike in pozitivnih stališč dobijo najprej svoj odraz v mišljenju mladine in rušijo njene ideale. Te negativne oblike se prilagajajo idejni in moralni rasti okolja in se pojavljajo v vedno bolj prefinjenih formah.

— Socialistična vzgoja mladih mora sloneti in izhajati iz teh konkretnih družbenih odnosov, iz realnega življenja, brez olepšav. Predstavljati mora pomoč mladim pri razumevanju in spoznavanju obstoječih družbenih protislovij in nesocialističnih pojavov s tem, da se mladi konkretno vključijo preko mehanizma družbenega upravljanja in raznih drugih organizacij v aktivno reševanje in razpletanje teh problemov. Socialistična vzgoja mladine naj bazira na aktivnem odnosu do stvarnosti, odgovornosti do razreševanja, ne pa zaostrovanja obstoječih protislovij, kar pa zahteva od mladih ljudi sposobnost spoznavanja osnovne smeri družbenega razvoja, poti in metod razvoja družbe in čimbolj jasno in konkretno predstavo ciljev, ki jih želimo doseči.

PREDVSEM PROGRAM ZKJ IN USTAVA

Predvsem program Zveze komunistov Jugoslavije in ustava sta dva dokumenta, ki konkretno govorita o naših ciljih. Ali ju mi mladi poznamo dovolj, ali te cilje sami razvijamo naprej? Nadaljnja izpopolnitev in izgrajenost samoupravnega mehanizma, humanejši medčloveški odnos, večja produktivnost, višji standard so skupna naloga celotne družbe; napredek na vseh teh področjih bo mladim omogočil pogoje za hitrejšo vključitev v družbo, za razvijanje njene ustvarjalnosti in tako za osvoboditev človeka, za prehod v družbeno skupnost svobodnih proizvajalcev.

— Mladi si lahko in si bomo predvsem s svojim lastnim delom, prizadevanjem, študijem in moralno-političnimi kvaliteta-mi, v borbi za vse napredno izbojevali svoje mesto in vlogo v družbenem razvoju. Naša notranja življenjska sila, obogatena z družbeno vzgojo, vedno boljše in širšo splošno in strokovno izobrazbo, z možnostjo, da v naši socialistični družbi proizvajamo in se aktivno uveljavljamo v procesih upravljanja družbenih zadev, ustvarja možnost, da se oblikujemo v nosilca socialističnih družbenih odnosov. Mladi svet se že danes bori z mezdinimi, birokratičnimi in tehnokratičnimi odnosi, želi si demokratičnosti in bolj humanih odnosov med ljudmi, ker vidi le v njih svojo osebo in družbeno perspektivo. S temi svojimi svojstvi je mlada zavestno socialistično usmerjena generacija ena najpomembnejših zavestnih sil naše družbenega napredka. Bodimo torej prvi oblikovalci lastnega uveljavljanja in samovzgoje na vseh področjih družbenega življenja! Ne moremo sprejeti teze, da bodo že objektivni pogoji in sedanja samoupravna praksa dovolj za socialistično vzgojo in orientacijo mladine. Izostritev idejnega boja, poznavanje in osvajanje dosežkov marksistične znanosti in sodobne družbeno-teoretične misli in najbolj napredne prakse, nakazovanje in dejansko odpiranje perspektive mladim, se zato postavlja v ospredje nalog celotnega samoupravnega sistema, naše družbe, prizadevanj vzgojno-izobraževalnih institucij in subjektivnih sil. Predvsem in najbolj neposredno pa se moramo v tej smeri

Nezadostno finansiranje šol in izobraževanja

aktivirati mladi v Zvezi mladine in komunisti. Razvijati in utrjevati moramo zavest, da je socialistična revolucija še vedno živa in v teku, da bo še trajala in da v izgradnji novega postavlja pred njene nosilce zahtevo po revolucionarnosti, po odkritem idejnem in političnem boju z nepravilnostmi in z nosilci nesocialističnih teženj in zahtevo po mnogo večji splošni razgledanosti in strokovnosti. Razvijati je treba spoznanje, da je predvsem od nas samih, od našega aktivnega odnosa do naše revolucionarne stvarnosti, v delu, načelnosti, brezkompromisnosti, v ustvarjalnosti perspektiva izgradnje socializma. »Sedaj imamo šele temelje, zidove in streho. Notranjost še ni izdelana, okna še niso vsa zasteklena in od tod tudi razni prepipi, zaradi katerih potem kihamo ali nas boli glava. Potrebni so razni detajli; treba je vse to, kar je zgrajeno, povezati v mnogo bolj enotno politično, gospodarsko, organizacijsko in splošno človeško ubranost in skladnost.« (»Oris mladinskega gibanja na Slovenskem v obdobju 1941–1945, Stane Kavčič: Mladi nekaj in sedaj.)

KAJ JE POTREBNO ZA POZITIVNO FORMIRANJE ZAVESTI?

Za pozitivno formiranje zavesti mladega človeka je pomembno njegovo sedanje materialno stanje in družbeni položaj, še pomembnejše pa je zanj vprašanje perspektive. Ali se bo lahko in kako razvil in uveljavil ter napredoval na strokovnem področju, v družbeno-političnem življenju in ali si bo lahko v bližnji bodočnosti dvignil osebni standard? Koliko je v svojem razvoju omejevan samo zato, ker je obiskoval osnovno šolo s kombiniranim poukom, ali manj kvalitetno šolo in mu je zato čisto zaprta možnost nadaljnega rednega šolanja. (Še vedno je 10,4 odstotka otrok in mladine, ki obiskuje osnovne šole s kombiniranim poukom.) V prvih razredih šol II. stopnje pade 9,4 odstotka dijakov. Eden osnovnih

vzrokov je različna priprava in obseg pridobljenega znanja. Zaradi relativno počasnega uveljavljanja šolske reforme še vedno le okoli 60 odstotkov mladih ljudi uspešno zaključijo osemletko. Zaradi premajhne kapacitete nekaterih strokovnih šol II. stopnje se iz leta v leto ponavlja problem mladine, ki se ne more dalje ustrezno izobraževati, čeprav je takšen kader v proizvodnji nujno potreben.

— Le 3,9 odstotka narodnega dohodka smo leta 1963 odvedli za šolstvo. Neurejenost sistema finansiranja šolstva in pomanjkanje sredstev za izobraževanje sta ena izmed ovir, ki zapirajo perspektivo mnogim mladim ljudem. Ob sedanjih nalogah vzgojno-izobraževalnega sistema in koristi, ki si jih obetamo od izpolnitve teh nalog, se upravičeno postavlja vprašanje višine sredstev, ki so namenjena za izobraževanje. Zato bi bilo potrebno polskati ustreznost deležev narodnega dohodka oziroma skrbneje proučiti vprašanje virov finansiranja izobraževalnih ustanov in njihove višine.

Ob ugotovitvi, da razpoložljiva sredstva finansiranja za izobraževanje in vzgojo ne zadoščajo, je treba poudariti, da so v samem sistemu in načinu finansiranja številne nejasnosti, ki onemogočajo njihovo racionalno trošenje. Medtem ko so občinski skladi za šolstvo uspešni zagotavljati v glavnem le sredstva za osnovno dejavnost vzgojno-izobraževalnih ustanov, je šel le zelo majhen odstotek za investicije, za razširitev materialne baze izobraževalnega sistema. Medtem ko so nekatere največje delovne organizacije trošile za izobraževanje kadrov veliko več kot 1 odstotek bruto osebnih dohodkov, so ostala pri veliki večini delovnih organizacij razpoložljiva sredstva neizkoriščena, v celoti so se izkoristila le 75 odstotno. Tudi sedaj, ko imajo gospodarske organizacije možnost dajati za izobraževanje do 2,5 odstotka bruto osebnih dohodkov, kaže veliko število interesentov za ta sredstva veliko nevarnost, da bi se na račun tega povišanja zmanjšali ostali, predvsem proračunski viri finansiranja. Nosilci pravilne politike finansiranja izobraževanja bi morali biti

družbeni skladi za šolstvo in zainteresirane delovne organizacije, ki morajo preko pogodbenih odnosov zagotoviti zadostna finančna sredstva vsem vzgojno-izobraževalnim institucijam.

OVIRE PRI USPOSABLJANJU PROIZVAJALCEV

Težnja po uvajanju ekonomskih šolnin skoraj v vse oblike iz rednega, večernega in dopolnilnega šolanja ni v skladu z družbenimi potrebami po strokovnih kadrih. To objektivno, posebno mladim proizvajalcem, zapira možnost usposabljanja, ne uspejo dobiti konkretnega finansiranja. Ker so te oblike in institucije nujno vezane na honorarne sodelavce in ker bo tako stanje še dolgo trajalo, ponekod pa se ga ne da odpraviti, se nam zdi nevzdržno, da se tudi za to dejavnost plačujejo prispevki za predavanja po stopnji 108 odstotkov! Vse to mora plačati tisti, ki se poleg rednega dela še izobražuje.

Tu so naštetih nekateri problemi, ki objektivno zapirajo osebni razvoj mlademu človeku glede na izobraževanje.

Izredno pomembno za socialistično vzgojo mladine se nam zdi predvsem to, da bo družbeni položaj, osebni standard, vpliv posameznega mladega človeka čimprej odvisen od njega samega, od njegovega dela, prizadevnosti, sposobnosti, kritičnosti, ne pa od dela njegovih staršev. Ker pa bi uravnilovka med otroci in mladino pomenila izredno destimulacijo tudi za starše, za katere lepše življenje otrok pomeni močan stimulans za boljše delo. Jasno, nismo za uravnilovko, kar pa ne pomeni, da se ne bomo mladi z vsemi silami prizadevali vsaj za osnovno enakopravnost med mladimi ljudmi glede na možnosti vzgoje in izobraževanja, osebnega standarda ter socialno-ekonomskega položaja. Zato se bomo prizadevali ustvariti tak sistem štipendiranja posojil z odpisom in subvencioniranjem, da bo objektivno zagotavljal uveljavitev mladine le na podlagi sposobnosti in prizadevnosti. S sistemi dvojnih cen oziroma z različnimi prispevki za vzgojno-varstvene ustanove, za dijaške in študentske domove, za potovanja, obiske kulturnih prireditelj, nabavo literature itd. lahko čim bolj izenačimo položaj mladine.

BOJ PROTI PAČENJU ETIČNIH NORM

Za formiranje mladega človeka, njegovega značaja in tudi svetovnega nazora je pomembno, ali bo napredoval na podlagi svojih osebnih prizadevanj, sposobnosti in naprednih stališč ali pa bo ta pot do cilja drugačna. To govorimo zato, ker so v naši družbi še primeri raznih priporočil vplivnih znancev, kar destimulativno deluje na osebnost prizadevnosti mladega človeka. Jasno pa je, da še tako dobro izdelani statuti in predpisi ne bodo preprečili teh še živih izkrivljanj, če se v borbi za uveljavitev svojih principov ne postavljajo temu nasproti zavestne sile, predvsem pa mladina sama. Zato moramo vse svoje napore, naš celoten samoupravni sistem izkoristiti za izoblikovanje takšne politične situacije, ki bo onemogočala tovrstna izkrivljanja. To ni le v interesu pravilnega moralnega oblikovanja mladih, to je tudi v interesu borbe za večjo produktivnost dela, za razvoj resnično demokratičnega sistema, za naš celoten hitrejši razvoj.

Nadaljnja izpopolnitev ekonomskega sistema, opuščanje preživnih, administrativno uveljavljenih instrumentov lahko samo sprostijo ustvarjalno iniciativo mladih proizvajalcev. Z uvajanjem sodobnejših konceptov proizvodnje, predvsem z vključevanjem v mednarodno delitev dela, ustvarjamo pogoje za hitrejšo uveljavljanje mladih strokovnjakov, ki jim sedanjí sistem s polobratniško proizvodnjo, mojstrsko mentaliteto in samozadovoljstvom nekaterih vodilnih ljudi omejuje razvijanje ustvarjalne iniciative.

Od skupnega števila zaposlenih imamo v slovenski industriji 0,9 odstotka kadrov z visokošolsko izobrazbo (jugoslovansko povprečje 2,0 odstotka), 4,6 odstotka pa je takih, ki imajo srednješolsko in višjo izobrazbo (jugoslovansko povprečje 4 odstotka). Po drugi strani pa strokovnjaki iz neposredne proizvodnje beže v ustanove, zavode, inštitute, kar po svoje kaže na to, da uranilovske tendence in včasih

mojstrska miselnost silita del proizvajalcev iz delovnih kolektivov in jim ne priznavata vloge, ki jim spričo njihove strokovnosti v modernem načinu proizvodnje pripada. Tak odnos do strokovnih kadrov je opazen tudi v primerih, ko gre za mlade diplomante — štipendiste, pri razporejanju na delovna mesta, ki niso adekvatna njihovi strokovni izobrazbi. Veliko manj drastičen je ta pojav v kolektivih, ki so že osvojili moderne proizvodne koncepte in kjer kadrovska politika izvira iz dejanskih, perspektivno gledanih kadrovske potreb.

ZANEMARJENA VZGOJA KOOPERANTOV

O realnih perspektivah in o problemih razvoja kmetijstva se vse premalo razpravlja. Vprašanje usmerjanja sposobnosti mladih kadrov v to proizvodnjo je ena zelo pomembnih naših nalog. To ne pomeni zadrževanja vaskne mladine na vasi, kajti ostala proizvodnja potrebuje še več delovne sile. Stevilčno je ljudi v kmetijski proizvodnji dovolj, toda usposobljenost ne ustreza potrebam moderne proizvodnje. V kmetijstvo moramo usmerjati mladino z mest in vasi, vse tiste, ki jih tako delo veseli. Točno pa je, da bodo sposobne kadre v prvi vrsti pritegnile jasne perspektive kmetijstva, boljši delovni pogoji, mehanizacija, uporaba dosežkov znanstveno raziskovalnega dela, realnejši in boljši osebni dohodki, čimbolj urejen delovni čas, možnost kulturnega življenja, skratka izenačevanje delovnih in življenjskih pogojev industrijskega in kmetijskega delavca. S tem v zvezi bi radi povedali, da se skoraj ničesar ni naredilo za vzgojo kooperantov. Čeprav ugotavljamo, da so najboljši poslovodje kooperanti ali kmetijski delavci iz vrst aktivov mladih združnikov, teh ali podobnih oblik nismo dovolj razvijali naprej. Bolj se moramo truditi tudi za uveljavitev raznih oblik dopolnilnega izobraževanja mladine na vasi, kooperantov itd. To so novi napor, ki pa jih bo treba v prihodnje še ojačiti.

Princip delitve osebnega dohodka po delu je edina realna alternativa delitve ustvarjenega dohodka, ki je sprejemljiva za mladega človeka v naši družbi. Čeprav je delitev po delu še vedno cilj, pa je že obstoječ način delitve, sicer žal ne v vseh delovnih organizacijah, mnogo bolj vzgojen in stimulativen za mladega občana — proizvajalca. Z delitvijo po delu se v mladem človeku hitreje oblikuje pravilno vrednotenje dela in delovnih navad, ceni svoje in delo kolektiva, na osnovi delitve, ki je odraz njegovega in dela kolektiva, torej osebnega in kolektivnega uspeha, se zraščaja s kolektivom, v mladem človeku se krepi zavest o njegovi vlogi v družbi, obenem pa čuti potrebo po kolektivnem delu, ker le v kolektivnem delu, ki temelji na prizadevanju vseh sodelavcev — soproizvajalcev vidi svoj realen obstoj in močen napredek, vzporedno s tem pa obračunava z zaslužkarsko in s komercializirano mentaliteto, v njem raste odpor proti vsemu, kar pomeni izkoriščanje.

V zvezi z delitvijo osebnega dohodka pa želimo opozoriti na določene slabosti

DIFERENCIRATI DOBRE GOSPODARJE OD SLABIH!

V Sloveniji so posamezne delovne organizacije, v katerih imajo proizvajalci sorazmerno nizke osebne dohodke, oziroma zapažamo precejšnjo število tistih, ki imajo dohodke manjše od 25.000 dinarjev, kar vse bolj ocenjujemo kot merilo družbeno še potrebnega in koristnega dela. Napačno bi bilo vprašanje nizkih dohodkov (pod 25.000 dinarji) obravnavati le s socialnih aspektov, kampanjsko (kar se v praksi na osnovi napačne interpretacije že dogaja) pač pa moramo to vprašanje reševati z dvigom produktivnosti, z boljšim gospodarjenjem v določeni delovni organizaciji.

Vprašanje je, ali obstoječa delitev dohodka v zadostni meri diferencira gospodarske organizacije, ki dobro gospodarijo, od tistih, ki gospodarijo slabo. Koliko že sam gospodarski sistem spodbuja delovne organizacije za modernizacijo proizvodnje, koliko jih ekonomsko sili, da vključujejo v svoje vrste visoko izobražen strokovni kader, uvajajo sodobno organizacijo dela in jih ekonomsko spodbuja, da se vključijo in da se prilagajajo pogojem mednarodnega trga. Izpopolnje-

Več razprav o perspektivah kmetijstva!

vanje gospodarskega sistema bo moralo bazirati na izenačevanju objektivnih pogojev, v katerih delujejo posamezne gospodarske oziroma delovne organizacije, na odpravljanju privilegijev, monopola in drugih nepotrebnih administrativnih omejitev.

Deformacije v delitvi dohodka, kot so npr. pretirano visoki dohodki, neutemeljena sorazmerja, različne višine osebnih dohodkov za enako delo, nagrajevanje po formalnih kvalifikacijah, po položaju, ne pa po vloženem delu itd. zelo negativno vplivajo na idejno formiranje mladega človeka, iz česar pa izvirajo uravnilovske tendence, želje po povratku na tarifne pravilnike, nezaupanje v samoupravljanje, prekinitev dela itd.

Mladi ljudje često gledamo na sprejeto načelo delitve po delu kot na idealno načelo. Premalo se zavedamo, da je to načelo nosilec novih protislovij, kajti vsi ljudje niso enako sposobni, nimajo povsem enakih možnosti in kot vidimo danes, delajo v različnih delovnih pogojih. Zato ne smemo razumeti uvajanja delitve po delu kot statično, večno veljavno načelo, ampak ga je treba razumeti kot proces, ki pa bo v perspektivi vodil vedno bolj v delitve po potrebah. V tisku, radiu in pouku morda le preveč govorimo o tem načelu kot o dejstvu in premalo poudarjamo probleme, ki jih to načelo prinaša, protislovja, ki jih na novo odpira in pa smer izpopolnjevanja delitvenih odnosov. Za vzgojo in poklicno usposabljanje mladih proizvajalcev je tudi zelo pomembno, da so delitveni odnosi postavljeni tako, da bo bolj kvalitetno delo, bolj strokovno delo bolje nagrajevano.

AKTIVNEJE POSEČI V SISTEM SAMOUPRAVLJANJA!

Mladi ljudje pa si žele tudi moralnega priznanja za uspešno opravljeno delo, višji osebni dohodek je lahko le osnovni stimulan ob delovnih uspehih. Morda smo preveč razvijali le tega, pozabljamo pa na druge oblike priznanj, seznanjanje javnosti z delovnimi uspehi, skromna priznanja in ostale oblike, ki lahko izredno stimulirajo posebno mladega človeka za še boljše delo, za njegovo večjo prizadevnost, pogumnost in tako afirmirajo prizadevnost mladih pri delu. Odnos do uspehov pri delu, do izumiteljev, novatorjev premalo razvijamo tudi s te, etično vzgojne plati.

Celoten sklop kadrovske politike, poslovanja, delitve dohodka, bolj humanih odnosov med ljudmi itd. rešujemo dandanes v veliki meri že v okviru samoupravnega mehanizma. Zato je vedno bolj pomembno, da se mladi aktivno vključujejo v procese upravljanja družbenih zadev, ker si lahko le znotraj tega sistema prizadevamo za ustvarjanje takih materialnih in drugih pogojev, ki bodo še v večji meri zagotavljali in omogočali vzgojo, usposabljanje in razvoj nas samih. Ker dejansko razvito upravljanje ne more bazirati le na upravljanju z odnosi, z ljudmi, ampak predvsem na upravljanju z materialnimi sredstvi, se postavlja vprašanje materialne osnove upravljanja v delovni organizaciji in komuni. Ali ne gre proces razpolaganja z večjim delom narodnega dohodka v delovnih organizacijah in komunah prepočasi? Anketa o komunikacijskih sredstvih je pokazala, da se mladina postopoma vključuje v organe samoupravljanja, da pa njeno večje aktivno in ustvarjalno sodelovanje v organih upravljanja v glavnem zavira pomanjkljiva izobrazba. V organih delavskega samoupravljanja gospodarskih organizacij je bilo vključenih 1962. leta 9,9 odstotka mladine v starosti od 17. do 19. leta in 18,7 odstotka mladine v starosti od 20. do 27. leta, medtem ko je bilo vključenih 26,6 odstotka proizvajalcev med 28. in 41. letom. V organe družbenega upravljanja pa je bilo vključeno znatno manj mladih. Od 14. do 16. leta le 3 odstotke, od 17. do 19. leta le 4,4 odstotka, od 20. do 27. leta pa 6,2 odstotka, medtem ko je število občanov v starosti od 28 do 41 v organih družbenega upravljanja doseglo 12,8 odstotka.

Vedno več mladih občanov in proizvajalcev se vključuje v organe družbenega upravljanja. V delavskih svetih je bilo 1962. leta 13,2 odstotka, v upravnih odborih pa 7,8 odstotka mladih do 25. leta. V podjetjih s 7 do 29 zaposlenimi pa jih je v upravnih odborih 16,9 odstotka. V občinskih skupščinah jih je v zborih delovnih skupnosti 8,8 odstotka, v občinskih zborih pa 4,7 odstotka, v skupščini Socia-

listične republike Slovenije pa je 6,3 odstotka poslancev, ki so stari manj kot 25 let. To število kaže na prizadevnost in sposobnost mladih ljudi in na zaupanje, ki so ga jim izrazili volilci.

SAMOUPRAVLJANJE OMOGOČA VRAŠČANJE V DELOVNI KOLEKTIV

V zadnjem času smo v občinskih skupščinah in republiški skupščini uspešno premaknili z mrtve točke marsikateri problem, vendar pa lahko kljub temu ugotovimo, da se mladi ljudje še vedno premalo poslužujemo možnosti, ki jih imamo v tako široko razvejanem mehanizmu družbenega samoupravljanja za reševanje svojih in družbenih problemov.

Možnosti in poti za njihovo reševanje vidimo velikokrat bolj v administrativne

dimo velikokrat bolj v administrativnem reševanju oziroma v intervencijah od zunaj, kakor pa v svoji angažiranosti in v svojem ustvarjalnem in kritičnem sodelovanju.

Sistem samoupravljanja omogoča najhitrejši in najbolj konstruktivno vraščanje vsakega mladega človeka v delovni kolektiv. Vendar pa postavljamo vprašanje, ali smo v razpravah in delu samoupravnih organov videli v prvi vrsti človeka — proizvajalca in njegove potrebe, želje in cilje. Ali so samoupravni organi posvetili dovolj pozornosti poleg obravnavanja kratkoročne poslovne problematike, cen, odpustov in sprejemov delavcev, discipline, delitve dohodka tudi o dolgoročni politiki planiranja, štipendiranja, kadrovanja in izobraževanja lastnih proizvajalcev. Ali so razpravljali ob prodoru tehnike ter zavzetosti za rekonstrukcijo in modernizacijo samega strojnega parka

tudi o bolj humanih in bolj demokratičnih odnosih med ljudmi. Kje so vzroki, da nismo, saj vemo, da mladega človeka lahko angažira tudi vizija bodoče, toda ne abstraktne, bolj humane ter bogatejše družbe.

— Osnovni pogoj za vključitev mladih v reševanje družbenih problemov je dobro informiranje o doseženi stopnji našega družbenega razvoja, o stanju v kolektivu, na trgu, o možnostih za nadaljnji razvoj podjetja, krajevne skupnosti ali komune, skratka o problemih, o katerih mora odločati. Izdelati pa je potrebno takšne pokazatelje, na osnovi katerih bo slehernemu mlademu človeku jasno, kaj smo dosegli, kje smo in kaj hočemo v prihodnje, skratka, da bo slehernemu mlademu občanu jasna perspektiva delovne organizacije, krajevne skupnosti oziroma komune, v kateri živi in dela. Pomanjkljivost teh pokazateljev dostikrat onemo-

Mladi si želimo tudi moralnega priznanja

goča mladim ljudem kvalitetnejše sodelovanje in razpravljanje o posameznih problemih, tako na sejah organov upravljanja, kot na zborih občanov. Pogosto se to nesodelovanje, ki izvira iz omenjenih slabosti, enostransko interpretira le kot nezainteresiranost mladih za posamezna vprašanja. S takimi pomanjkljivostmi dejansko zmanjšujemo aktivno vključevanje mladih ljudi v upravljanje in odločanje in zaviramo vpliv najširših množic na posamezne odločitve.

VSE PREVEČ RAVNODUŠNI DO NEKATERIH POJAVOV

Verjetno pa bi bil ta problem enostransko obravnavan, če bi krivili za takšno stanje samo faktorje izven mladih. Menimo, da enak oziroma še večji delež za včasih nejasno stanje nosimo mladi ljudje. Ta naša pasivnost namreč kaže poleg objektivnih težav tudi to, da smo mladi ljudje morda včasih preveč indiferentni do posameznih vprašanj. Mladi bi morali biti bolj odločni, smeli, zlasti pa aktivni soustvarjalci vsega tistega, kar bo omogočilo večjo jasnost. Torej napačno bi bilo le, če bi zvalili krivdo na takšno stanje (nejasnost, oziroma neizdelanost pokazateljev), če pa tudi sami mladi čakamo na rešitev izven nas samih. Velik pomen pri pripravi predlogov in stališč ter za osnovno seznanitev s problemi imajo mimo sestankov aktivov tudi naše proizvodne konference, zbori mladih občanov, tribune mladih in mladinske ure. Na vseh teh oblikah dela Zveze mladine se mladi ljudje lahko temeljito seznanim s problemi in tudi pripravimo za temeljito razpravo na sejah odločujočih organov.

— Razvijanje iniciative učiteljskega kolektiva, večje odgovornosti za doseganje namenov šole in hitrejše uresničevanje pro-

dijaka iz študenta iz objekta v subjekt učnovzgojnega procesa. Za zdaj še vse preveč le proklamiramo samoupravni položaj učeče se mladine, za njeno dejansko vključenost pa smo naredili zelo malo. Predvsem se premalo zavedamo, da upravljanje ne more biti le opravljanje malenkostnih zadev, ki za druge činitele v učnovzgojnih procesih niso zanimive. Mlade ljudi bo pritegnilo in dejansko angažiralo le takšno upravljanje, ki bo razpravljalo o temeljnih vprašanjih in ki bo zahtevalo polno odgovornost mladih ljudi. Nov začasni zakon o organih upravljanja v šolah pomeni z jasno opredelitvijo razvoja šolske samouprave brez dvoma precejšnji napredek v obogatitvi vsebine samoupravljanja na tem področju. Povsem drugačna struktura, pa tudi vloga in kompetenca novih organov samoupravljanja, predvsem svetov šol zagotavlja učinkovitejšo reševanje vzgojnopedagoških problemov, širše družbeno angažiranje članov delovne skupnosti šole ob problemih gospodarjenja in ustvarjanja najbolj pravih odnosov v delitvi.

UČENCI IN DIJAKI TER SAMOUPRAVLJANJE

Ne moremo trditi, da so učenci in dijaki, njihovi samoupravni organi našli v novem začasnem zakonu njihovi sedanji vlogi in uveljavljanju adekvatno mesto. Omejevanje pravic do sodelovanja in odločanja o nekaterih bistvenih vprašanjih življenja in dela ter gospodarjenja šole, kvalitete pouka in vsebine vzgoje pomeni vezanje njihove samoupravnosti na neko povsem imaginarno vlogo, brez konkretne družbenopolitične in vzgojne vsebine.

Takšen korak nazaj gotovo ne prispeva k obogatitvi vzgojnopedagoških odnosov in učinkovitejšemu reševanju problemov v okviru samoupravnega mehanizma šole.

na, saj nam to potrjuje konstruktiven odnos do šolskih problemov in zrelost v odločanju, katero so mladi ljudje v šolskih odborih v veliki večini že dokazali. In še več: z doseženimi uspehi se ne smemo zadovoljevati, pomeniti nam morajo osnovo in spodbudo za nadaljnjo kreativno dejavnost. Uspešno delo in uveljavljanje mladih ne sme izhajati le iz zakonskih določil, pač pa mora biti takšno, da bo vplivalo na korekturo in izboljšanje že sprejetih določil. Naše delo ne sme sloveti zgolj na obstoječih določilih, pač pa mora biti orientirano na prihodnost in v iskanje novih kvalitetnejših oblik. Zadovoljevanje z doseženim bi lahko pomenilo stagnacijo in ne bi odpiralo poti novim progresivnim idejam.

S sodelovanjem mladih ljudi pri upravljanju vzgojnoizobraževalnih institucij se privzgaajo delovne navade, moralnopolitične vrline in svobodomiselnost, odkritost in borbenost značaja, skratka vrline, ki se lahko razvijajo le na podlagi zavestnega sprejemanja odgovornosti za osebni in kolektivni učni uspeh, ki mora temeljiti na zavesti o nujnosti izobraževanja in na podlagi razvitega demokratičnega sistema samouprave. V tem sistemu je pedagoški delavec bolj mentor in organizator kot dejansko nujno potreben voditelj mladine. Vsi prosvetni delavci še niso doumeli vloge samoupravljanja učencev in jo mnogi razumejo kot politično parolo, pri tem pa ne doumejo, da je tako stališče ne le družbeno nesprejemljivo, ampak pomeni tudi negiranje socialističnih pedagoških principov.

NALOGE PEDAGOŠKE ZNANOSTI

Vzroke za tako stanje, oziroma za tako pojmovanje lahko iščemo tudi v dejstvu, da kadrovske šole pedagoških delavcev tega aspekta vzgoje ne obravnavajo

mo, da se tem problemom ne posveča prave pozornosti.

Vprašanja humanistične, splošne vzgoje človekove kulture, postaja vedno bolj pereča, kolikor bolj se dviga produktivnost, razvija sistem samoupravljanja in kolikor bolj se z dvigom življenjskega standarda osvobaja tudi človek. Organizirana izraba prostega časa, sposobnost razvijanja humanejših medčloveških odnosov, njihovo uveljavljanje v samoupravnem sistemu zahteva od vzgojno izobraževalnih institucij veliko večje napore v tej smeri.

Opazamo, da je humanistična, družbenopolitična, svetovnonazorska, etična in estetska problematika predmet obširnejše, čeprav še vedno dokaj pomanjkljive interpretacije na gimnazijah in učiteljskih. Na srednjih tehničnih šolah je ozko strokovnih predmetov 71 odstotkov, splošno-izobraževalnih predmetov pa 29 odstotkov, na tehničnih fakultetah pa le okoli 3 odstotke v strukturi učnih programov. Na tehničnih šolah se izražajo zelo močne tendence, da se da večji poudarek ozki strokovnosti in se družbene vede večkrat zanemarjajo. Mladi ljudje, ki se po osnovni šoli neposredno zaposle, so deležni te vzgoje (n.pr. uvajanje seminarjev v kolektivih, šole za življenje, mladinske politične šole, seminarji za samoupravne organe itd.) še veliko bolj bežno, nepopolno in fragmentarično. Sistematične splošne in humanistične vzgoje v obdobju najintenzivnejšega doraščanja pa ta mladina ni deležna. V Ljubljani in Mariboru bi lahko na višjih, visokih šolah in na univerzi s sistematičnim in stalnim delom svobodnih kateder, študijskih grup in javno tribuno prav na tem področju veliko naredili. Zveza študentov in fakultete se same na oživljanju teh oblik ne angažirajo dovolj. Ta stališča niso v nasprotju s težnjami šolske reforme, ki dajejo večji poudarek ožji strokovni specializaciji, ki trenutno bolj ustreza, razvitoosti proizvajalnih sil pri nas, so pa v nasprotju z ozko utilitarističnimi težnjami in trditvami, da ta vzgoja ni potrebna, ker se mladina vzgaja in splošno izobražuje že s tem, ker živi v samoupravnem sistemu.

OBLIKOVANJE MARKSISTIČNEGA SVETOVNEGA NAZORA

— Oblikovanje marksističnega svetovnega nazora je zelo kompleksen proces. Ni dovolj le teoretično spoznavanje naukov klasikov marksizma in spoznanj sodobne marksistične miselnosti, ampak je bistveno marksistično dojemati, gledati in obravnavati probleme, ki se porajajo v družbi. To pomeni ob poznavanju osnovnih spoznanj marksizma formirati lastno življenjsko prakso, v nenehnem povezovanju teoretičnih spoznanj s praktično akcijo in obratno. Smelo lahko trdimo, da je zelo malo mladih ljudi, dijakov in študentov bolj temeljito seznanjeno z osnovnimi dosežki marksistične teoretične misli, s klasiki marksizma in sodobnih marksističnih teoretikov.

Primanjkuje strokovnjakov — filozofov, v mnogih šolah pa mnogih filozofskih problemov sploh ne obravnavajo. Pomembna dela klasikov so draga, cenenih izdaj je še malo, večjih naporov knjižotrskega omrežja, da bi se obstoječa literatura prodala, ne zasledimo, šolske knjižnice pa so s to literaturo zelo slabo zalozene, itd., lahko pa tudi trdimo, da smo se mladi ljudje premalo navadili tudi sicer obstoječo literaturo izkoriščati. Nismo se dovolj navajali na to, da osnovne principe marksizma uvajamo v naše sedanje delo, lahko rečemo, da ne znamo stališč in principov dovolj uveljavljati ob vsakdanji praksi. K seznanjanju z marksizmom so precej pripomogli marksistični krožki, ki so začeli delati bolj sistematično in stalno. Danes jih je okoli 26, ki dejansko aktivno delajo, vendar za zdaj le na srednjih šolah.

V učnovzgojnem procesu prihaja do mnogih idejnih izkrivljanj. Pogosti so pojavi idealiziranja naše družbene stvarnosti, prikazovanje vsega, kar je pri nas, kot najboljšega in edino pravilno. Poti našega družbenega razvoja ne razlagajo dovolj dialektično, ampak kot edino pravilno in celo edino pot. Idealiziranje je negativno, ker mladino dezorientira, posebno še tedaj, ko sami bolje poznajo resnično stanje, negativne pojave in pomanjkljivosti

cesa reforme šole, zavesti potrebe po lastnem angažiranju pri urejanju in reševanju problemov šol, ustvarjanje pravih delovnih odnosov med učiteljskim kolektivom in skupnostjo učencev itd., bodo osnovna vsebina dela novih samoupravnih organov na šolah.

Sistem samoupravljanja v šolstvu in vključevanje izrednih in rednih dijakov študentov v šolske oziroma univerzitetno samoupravo je temeljni pogoj za prehod

le. Vsako ločevanje učencev in dijakov od problemov šole bi pomenilo oviro na poti k stapljanju celotnega šolskega kolektiva v homogeno delovno skupnost. To bi morali upoštevati zlasti statuti šol, ki bodo preciznejše kot sam zakon o organih upravljanja določali položaj in vlogo samoupravnih organov mladine v šolah. Jasno pa nam mora biti tudi to, da mora naše delo v bodoče izhajati iz že pridobljenih izkušenj in prakse, ki pa ni majh-

na tak način ali ga ne obravnavajo dovolj. Res je sicer, da se o teh stvareh razpravlja in piše v strokovni literaturi, vendar se je prosvetni delavci premalo poslužujejo. Istočasno pa bi morala pedagoška znanost mnogo bolj intenzivno usmeriti svoja raziskovanja v te probleme in popularizirati izsledke za praktično uporabo. Prosvetnopedagoška služba bi morala biti glavni nosilec in posrednik najbolj pozitivnih izkušenj. Vendar opaža-

Za bolj humane človeške odnose

druženega razvoja. Ustavna razprava nam je te pomanjkljivosti v pouku zelo jasno pokazala. Tak način pouka dezinformira in tudi osmeši ter odtuji vsakega, ki se ga poslužuje. Vzroke nestrpnosti mladim ob reševanju problemov lahko iščemo prav v idealiziranem podajanju oziroma obravnavanju našega razvoja, kar nas zavede v to, da zato dostikrat vidimo rešitev problemov izven nas samih, v administrativnem odpravljanju napak, kar pa v bistvu pomeni nezaupanje v svoje lastne sile in širok mehanizem samoupravljanja, katerega del smo tudi mi sami.

PROTI TEORIJAM O NEPOLITIČNI ŠOLI

Ideološkopolitična dejavnost po mnenju določenega števila pedagogov in včasih tudi dijakov ne spada v redni šolski pouk, češ da je to izključno domena Zveze mladine in ostalih političnih organizacij. Temeljito poznavanje poti našega družbenega razvoja, današnjega stanja in ciljev ter smernic za nadaljnji razvoj naše družbe pa predstavlja osnovne pogoje za mladine in ostalih političnih organizacij svetovnega nazora in za aktivno vključitev v sistem družbenega upravljanja. Zato so zagovorniki teorij o nepolitični šoli, o objektivnem in faktografskem razlaganju družbenih pojavov, predvsem tistih, ki so slabi pedagogi, ki so slabi strokovnjaki in ki v zagovarjanju takih stališč v bistvu skrivajo svoje neznanje. V borbi s temi pojavi Zveza mladine za svoja pozitivna prizadevanja ne išče dovolj opore ravno med najboljšimi pedagogi in strokovnjaki oziroma vzgojitelji in družbenimi delavci. K reševanju in obravnavanju vseh teh vprašanj pristopamo preveč aktivistično in zato le poredkoma uspešno.

— Se vedno je odprt problem mladine, ki se po končanem obveznem šolanju niti ne zaposli niti ne nadaljuje šolanja na drugi stopnji. Problem je le delno rešen s tem, da lahko hodijo v osemletke do 17. leta tisti, ki jo v rednem času niso uspešno zaključili. Industrija in tudi druge panoge gospodarstva in družbenih služb zelo nerada sprejemajo v delo mladince, ki še niso dopolnili 18 let. 42 gospodarskih organizacij, ki zajemajo 25 odstotkov vseh delavcev v slovenski industriji, je bilo o tem anketiranih. Preko 72 odstotkov jih smatra za zadostno starost 17 oz. 18 let, le 4,6 odstotka podjetij sprejema mladino v delovno razmerje s 15. letom in 23,2 odstotka s 16. letom. Tako ostaja preko 5.000 mladih ene generacije (enega letnika) v dobi največjega duševnega in telesnega zorenja nezaposlenih. Občutno je pomanjkanje vseh tistih faktorjev, ki bi pri teh ljudeh razvijali delovne navade. Obenem pa lahko ob tem ugotovimo, da imamo še vedno neizdelan sistem vključevanja in usposabljanja mladih ljudi na delovnem mestu, da je nejasno in premalo poudarjena vloga zavodov za zaposlovanje delavcev, da zaostajamo z investicijami za dvig materialne baze izobraževanja (šole, samski oz. dijaški in študentski domovi itd.). Ob tem vprašanju bi veljalo ponovno začetni razpravo o vlogi, razširjenosti in uspehih izobraževalnih centrov v naših delovnih organizacijah. Ugotavljamo, da njih število po letu 1961 ni naraslo, pač pa da je nasprotno kljub prizadevanjem upadlo, da je fizionomija teh izobraževalnih centrov zelo različna, skratka, da so potrebe večje od števila izobraževalnih centrov, ki ni odraz teh potreb. Vzporedno s tem se postavlja tudi vprašanje večernih šol oz. možnosti, ki jih imajo mladi ljudje za obiskovanje teh šol, ki bi lahko pomenile pomembno obliko dopolnilnega izobraževanja vseh tistih, ki se žele izobraževati in dopolnjevati svoje znanje.

IZ OSEMLETK NA DELO

— Eno izmed vprašanj, ki se pogosto pojavlja v razpravah mladih ljudi, je položaj mladih proizvajalcev, ki se po končani osemletki vključujejo neposredno v proizvodnjo. To mladino pa danes tretiramo v glavnem le kot proizvajalca. Danes približno 25–30 odstotkov mlade generacije tako stopa v delovni proces. V dobi pubertete in po puberteti, to je od 15. do 18. leta. Varuje jih le posebna higienska varstvena zakonodaja zakona o delovnih razmerjih, nihče pa dovolj sistematično in skrbno ne spremlja njihovega osebnega razvoja, ne skrbi sistematično za njihovo dopolnilno splošno in strokovno izobraževanje. Delavske in ljudske univerze izobražujejo le po naročilu. V šolah za živ-

ljenje smo zajeli v delovnih organizacijah v sezoni 1962/63 3063 mladih proizvajalcev. V ostalih družbenopolitičnih seminarjih, ki jih prireajo delavske univerze, pa 4842 mladine. Poleg tega pa približno 3000 mladincev obiskuje oddelke za odrasle pri rednih šolah. Nadaljnje urejanje statusa te mladine bo moralo predvsem poudariti vzgojno plat in področje sistematičnega strokovnega in družbenega izobraževanja. V splošni izobrazbi bi jih morali čimprej izenačiti z učenci v poklicnih šolah s tem, da bi se izobraževali med rednim delovnim časom in da bi bilo izobraževanje obvezno. To je dejansko začetna oblika podaljševanja obveznega šolanja.

poročila dijakov in študentov o njihovih praksah. Nekateri kolektivi svojim članom, ki se izobražujejo, izredno plačujejo šolnino, dajejo študijske dopuste, krijejo vse stroške šolanja, celo posebne nagrade jim dajejo, drugi pa pustijo posameznike, da delajo polnih 8 ur in nato še 5 ali 6 ur v šoli. Puste jih, da se telesno in duševno izčrpavajo.

V borbi s temi negativnimi pojavi moramo biti mladi tisti revolucionarni element, ki zagotavlja vsakemu mlademu človeku na osnovi njegovih sposobnosti in prizadevanj možnost nadaljnega usposabljanja.

Tudi komune in delovne organizacije ter šolski organi, pedagoške službe itd.

nosilci in pobudniki teh izpadov. Zavedati se moramo, da se socialistična vzgoja začne pri osebnih odnosih v vsakdanjem življenju.

Primeri nekulturnih izpadov, ne le prestopništva, naraščajo in v nekaterih primerih je izbrisan vsak občutek časti. Zato moramo mladi ljudje sami in preko organizacije napovedati odločen boj vsem tem moralnim izkrivljenjem. Obenem pa je potrebno začeti vse te probleme reševati v osnovi, to je tam, kjer se porajajo. Mladim prestopnikom se je potrebno približati, dojeti njihove probleme, razčleniti nagibe ter na osnovi tega ukrepati. Pri tem pa se tudi lahko vprašamo, ali smo kot organizacija mladih znali tem

Učencev v gospodarstvu je bilo marca 1962 leta 17.015. V skoro vseh razmerjih, predvsem pa v odnosu do osebnega dohodka in samoupravnih pravic so ti mladi ljudje zapostavljeni glede na tiste mlade, ki se po osemletki zaposlijo. Menimo, da tu ne gre toliko za višino osebnih dohodkov, kolikor za ostale pravice, ki pa bodo omogočale hitrejšo vraščanje v kolektiv in upravljanje. Ureditev tega statusa pa bo tudi bolj stimulativno vplivala na tiste posameznike, ki se raje enostavno zaposlujejo zato, ker imajo priznano delovno dobo in občutno višje prejemke v tej smeri, da si bodo izbrali bolj zahtevno pot strokovnega usposabljanja. Pri zaposlovanju ravno teh mladih ljudi moramo mnogo bolj zasledovati vzgojne in izobraževalne smote, vprašanje njihovega strokovnega usposabljanja in vraščanja v samoupravni sistem, manj pa vsaj na začetku le doseganje čim višjih proizvodnih rezultatov in čim višjih osebnih dohodkov.

VPRASHANJE UVAJALNIH SEMINARJEV

Z vsem tem pa je povezano vprašanje, ki ni zanimivo le za mlade, to je vprašanje uvajalnih seminarjev oziroma načina, kako človeka ob zaposlitvi v delovni organizaciji sprejmejo, zlasti pa še, kako ga preko sistema uvajanja na delovno mesto seznanimo z vsemi ostalimi, za delovno organizacijo pomembnimi vprašanji (samouprava, ekonomika, perspektive gospodarske organizacije, izobraževanje itd.). In drugo, kako je v gospodarskih organizacijah organiziran sistem kontinuiranega usposabljanja za določeno delovno mesto in spremljanje nadaljnje rasti, tako nekvalificiranih kot tudi kvalificiranih in visokokvalificiranih kadrov.

Redke delovne organizacije imajo razvito službo, ki posebej dela s praktikanti iz srednjih in ostalih šol. To nam povedo

tem oblikam izrednega izobraževanja posvečajo premajhno pozornost, kar zadeva kadre, sredstva in vsebinsko pomoč. Še vedno v praksi izrednega izobraževanja nimajo za sestavni del celotnega izobraževalnega sistema. Mnogi ga pojmujejo le kot način lažjega doseganja formalnih kvalifikacij in večjega zasluga.

Mladoletniška, posebno še otroška delinkvenca, kakor tudi lažje oblike družbene neprilagojenosti mladine naraščajo. Največ prestopnikov zasledimo pri mladih med 13. in 15. letom in vajensko mladino. Ugotavljamo, da so to v glavnem tisti mladi ljudje, ki svoj prosti čas preživljajo neorganizirano in da njihova kazniva dejanja v večini primerov ne izvirajo iz materialnih potreb, pač pa da so odraz mladostne objestnosti, želje po afirmaciji in zadovoljevanju svojih potreb na kakršen koli, dostikrat zelo brutalen način.

Kakor se ne moremo sprijazniti z ocenami nekaterih ljudi, ki bazirajo na porastu mladoletniške delinkvence in ki pavšalno obravnavajo dejavnost mladih ljudi, oziroma še vedno številčno skromne primere generalizirajo ob ocenjevanju mladih, prav tako pa tudi energično obsojamo vse tiste pojave brutalnosti, nekulturnosti, nespodobnosti in nevljudnosti ter surovosti, ki jih opažamo na naših cestah, v lokalih, v javnem življenju, v medsebojnih odnosih, katerih nosilci so nekateri izmed mladih. Za take pojave ne moremo in ne sprejemamo opravičila, nasprotno povsod tam, kjer se ti ekscesi pojavljajo, moramo mladi ljudje odločno in takoj reagirati ter zavreči mnenje posameznikov, da svojo samostojnost manifestirajo z nemoralnimi, nevljudnimi, ne-ljudskimi odnosi do sotovaršev oziroma do okolja, kajti v bistvu pa njihova dejanja potrjujejo le njihovo duševno in čustveno revščino. Mladi ljudje moramo reagirati na pojave nemoralnosti, zavedati se moramo, da smo za določene izpade odgovorni vsi in ne le neposredni

mladim ljudem prisluhniti, ali smo pravilno, pravočasno in dovolj odgovorno reagirali na take pojave in, dalje kaj smo kot Zveza mladine storili za vzgojo te mladine.

ODNOSI MED FANTOM IN DEKLETOM

Razen tega bi radi opozorili še na vprašanje medsebojnih odnosov med fantom in dekletom. Prizadevati si moramo, da bodo v medsebojnih odnosih mladih, v odnosih med fantom in dekletom izginjali odnosi izkoriščanja, pojmovanja svojega partnerja le kot objekta zabave. Opozorili bi le na problem, ki mnogokrat izvira od tod, čeprav ga pogosto tudi objektivni vzroki (stanovanje, otroško varstvo) v Sloveniji odpade na dva rojena otroka en splan, z vsemi zdravstvenimi in moralnimi posledicami. Menimo, da je treba o teh problemih z mladimi ljudmi javno in odkrito spregovoriti, jih seznaniti z vsemi posledicami, ki jih lahko taki posegi imajo, da bi tako ustvarili občutek moralne odgovornosti, ki jo dandanes mnogokrat pogrešamo.

Vprašanje je, če se jim pred takimi odločitvami svetuje in pomaga najti boljše rešitve, pa tudi, koliko skrbimo za matere z nezakonskimi otroki. Ali smo kot Zveza mladine pomagali tem ljudem oziroma ali smo dovolj smelo seznanili mladino s temi problemi. Šole za življenje so se pokazale kot ena izredno uspešnih oblik za to vrsto vzgojnega prizadevanja, zajemajo pa letno le 11.000 do 12.000 mladih fantov in deklet. (Mladih od 14–25 let je v Sloveniji dobrega četrta milijona).

Ker vemo, da pomeni urejeno stanovanjsko vprašanje osnovo normalnega življenja mladine in osnovo družinskega življenja — odpiramo v razpravi tudi ta problem. Samskih stanovanj smo v letu 1962 zgradili 87 oz. okrog 1 odstotek vseh 9022 stanovanjskih enot, zgrajenih v tem letu.

SPROSTITI POBUDO MLADIH!

Garsonjer in enosobnih stanovanj pa smo sezidali le 14 odstotkov vseh stanovanjskih enot. Isto leto je bilo v Sloveniji 15.030 porok.

NAJPREJ SAMSKA SOBA

Z našo aktivizacijo v organih, ki odločajo o konkretni stanovanjski politiki, bomo morali ustvariti tak sistem, da bo mlad prolizvalec s svojo soudeležbo realno lahko prišel na prejo do urejene samske sobe, nato pa bi se z nadaljnjo participacijo, pri čemer bi delež za samsko sobo pomenil nadaljnjo participacijo za večje stanovanje. To bi omogočalo ne le smotrnejše izkoriščanje realnih možnosti, ki jih naša družba zdaj ima, ampak bi tak sistem oz. taka politika stalno odpirala pred mladimi ljudmi realno perspektivo za ureditev stanovanjskega problema.

Se vedno lahko govorimo o slabem sodelovanju delavske, šolske, študentske in kmečke mladine. Tako sodelovanje je onemogočeno tudi s tem, da se mladi še vse preveč družijo v bolj ali manj zaprti okolja, ki so pogojena z njihovim družbenim položajem. (Gimnazijci, študenti, vajenci). Vzrok takega stanja lahko iščemo predvsem v pomanjkanju skupnih aktiv, v ostankih malomeščanske miselnosti, v razvrščanju mladine v različne kategorije in to, da se mladi ljudje med seboj vse premalo poznajo. Tak način združevanja pogosto ozka gledanja na svet in dogajanja v njem, zastopanje ozkih osebnih oz. grupnih interesov itd. Akcijska in mobilizacijska entotnost mladine je mogoča le v dejanskem sodelovanju in odigravanju vloge neposrednih proizvajalcev in delovne inteligence. Do tega skupnega dela lahko prihaja le v razvitem samoupravnem mehanizmu, pri skupnem reševanju temeljnih družbenih problemov. Se naprej pa je treba iskati še druge oblike, preko katerih bomo te subjektivne bariere razbijali. Delovne akcije, društva, klubski prostori, družbeni centri, zlasti pa upravljanja in reševanje problemov na relaciji krajevna skupnost — občina oziroma komuna — občina in podobne oblike, zlasti pa pozornost Zveze mladine bo vplivala na lomljenje teh škodljivih tradicij, ki jih mladi premalo kritično spremljamo in obravnavamo.

Brez dvoma prispevajo k vzgoji mladega rodu tudi vse tiste organizacije, ki vključujejo mlade ljudi, oziroma ki skrbijo za njih interesno udejstvovanje. Radi bi opozorili na nekaj vzrokov, ki zmanjšujejo vzgojni pomen teh organizacij. Poglejmo najprej, kakšen je in kakšne so možnosti za prosti čas mladih ljudi, kaj, koliko, kako in kje smo vlagali, da se dvigne materialna baza za organiziranje in zdrav prosti čas in kako smo tam, kjer že obstaja objektivne možnosti, organizirali delo oziroma ali smo — in kakšno — vsebino smo dali prostoru.

Ena osnovnih slabosti v dosedanjem delu organizacij, ki vključujejo mladino, je prav gotovo v tem, da programi niso bili dovolj prilagojeni starostnemu sestavu mladih ljudi in da nismo znali dovolj v okviru dejavnosti zajeti tudi nadpovprečne mladine, ki jo povprečen program ne zadovoljuje. Premalo smo gojili tiste elemente in oblike dejavnosti, ki bi zahtevale od teh kategorij mladine več poguma, drznosti ter večjo angažiranost.

BREZ OSNOVE NE GRE

V bodoče bo potrebno sprostiti samoiniciativnost mladih, obenem pa prilagoditi programe dela v tem smislu, da se bo za dosego v programu zastavljenega cilja potrebno bolj potruditi. Ugotavljamo namreč, da nekateri programi izražajo s svojimi oblikami celo nezaupanje v večjo sposobnost in voljo mladih ljudi, da z večjimi napori dosežejo večje in boljše rezultate. Vsem organizacijam in društvom, ki skrbijo za vzgojo mladega človeka, ter posameznikom bo potrebno pomagati, da vsebino svojega delovanja prilagodijo sodobnim oblikam, ki bodo odraz sedanega stanja, hotenj in želja mladih ljudi.

Moderne vzgoje, sodobnega življenja in dela v teh organizacijah pa si ne moremo zamišljati ob pomanjkanju osnovne materialne baze in kadrov, kar naj bi v bodoče zagotovili z uveljavljanjem nove vsebine v teh organizacijah. Smatramo za potrebno, da se financiranje telesnovzgojnih in ostalih dejavnosti, ki vplivajo na vzgojo mladega človeka, korigira tako, da

bo financiranje teh dejavnosti temeljilo na pravilnem in realnem vrednotenju vzgojnih prizadevanj v posameznih organizacijah, ki vključujejo mlade ljudi, obenem pa je treba v vseh družbenih planih odločno zahtevati izgradnjo tistih objektov, ki dajejo materialno osnovo in pogojujejo vzgojna prizadevanja. Med organizatorji pa bo potrebno več koordinacije ob sestavljanju programov dela ter tako osmisliti posamezne akcije in dejavnost organizacij, da se bodo te v bodoče bolj dopolnjevale.

Za vrsto posameznih organizacij, ki vključujejo mladino (telesna vzgoja, turistične organizacije, razni klubi) je mladina izrazila vrsto pripomb na račun sposobnosti in pripravljenosti posameznih organizacij, ki vzgajajo mladino. Mladi ljudje so v teh organizacijah še vedno premalo tisti faktor, ki tudi upravlja, usmerja in odloča. Ni redek pojav, da so mladi le izvajalci programa, ne pa tudi njegovi oblikovalci, kajti politika in programiranje je v teh organizacijah še vse preveč domena vodstev, katerih struktura pa ni odraz strukture članstva. Ugotavljamo namreč skromno udeležbo aktivnega članstva v vodstvih posameznih organizacij, kar pogosto povzroča negativne pojave v naših športnih in ostalih društvih, klubstvu, lokalnem itd., zaprtost in programska togost.

Ob vsem tem pa želimo poudariti, da smo za ureditev tega vprašanja predvsem odgovorni mladi ljudje. Ne smemo in ne moremo biti le izvrševalci, pač pa moramo postati nosilci politike v posameznih organizacijah in društvih, torej tisti, ki bomo kreativno vplivali na izboljšanje posameznih odnosov, kakor tudi organizacijskih oblik dela. Dolžni smo s predlogi in smernicami vplivati na bolj smelo in bolj principialno politiko organizacij, ki skrbijo za vzgojo mladine, obenem pa moramo biti tisti, ki bomo izbrali za vodstva organizacij take ljudi, ki ne bodo samo hoteli, pač pa tudi upoštevali predloge mladih. Nihče izven mladih ne bo mogel teh problemov uspešneje urediti kot mi sami. Svoja mnenja pa moramo izraziti in uveljavljati tako v samoupravnih organih društev kot v široko razvejanim mehanizmu samoupravljanja v krajevni skupnosti oziroma v komuni.

KAJ PA IDEJNOST OBLIK NAŠEGA DELA?

Premajhno aktivnost mladih ljudi na posameznih področjih vse preveč zagovarjamo z nezainteresiranostjo mladih. Izhod v tej nezainteresiranosti dostikrat iščemo v iskanju vseh mogočih oblik, ki pa so vse preveč orientirane le na zabavno stran. Dostikrat se vse bolj ukvarjamo z iskanjem oblik, premalo pa razmišljamo o idejnosti posameznih oblik. Pomanjkanje idejnega usmerjanja povzroča dehumanizacijo medsebojnih odnosov med mladimi ljudmi.

V izgrajevanju osnovnih pogledov na dogajanje v svetu in mednarodnem delavskem gibanju imajo vsekakor pomembno vlogo stališča Zveze komunistov Jugoslavije, informacije preko RTV in tiska in seveda lastno razmišljanje mladih ljudi, kateri se zavedamo resnosti problema miru in vojne, protislovij med razvitimi in nerazvitimi državami in nesmiselnosti oboroževalne tekme. Smo za politiko miru, aktivne koeksistence in nevmešavanja v notranje zadeve drugih držav. Prav tako se veselimo prodora socializma v svetu in uspehov anticolonialnih gibanj. Mladi radi sprejemamo vse napredne ideje, znanstvene dosežke in socialne rešitve, do katerih prihaja človeštvo, zlasti pa živo spremljamo dogajanja v mednarodnem delavskem gibanju.

Posebno po V. plenumu CK ZKJ so se razprave v Zvezi mladine močno razširile, kar kaže na izredno zanimanje mladih za mednarodno delavsko gibanje. Vendar kažejo te razprave na premajhno poznavanje razvoja delavskega gibanja, tako v državah na Vzhodu, kakor tudi na Zahodu in ne nudijo izhodišča za znanstveno in poglobljeno obravnavanje posameznih pojavov in vprašanj s področja mednarodnega delavskega gibanja.

Prvi pogoj za sposobnost kritičnega presojanja dogajanj v svetu pa je vsekakor temeljitejša poznavanje naše jugoslovanske stvarnosti. Zato moramo v bodoče posvetiti še več pozornosti seznanjanju mladih ljudi z vsemi problemi, ki se porajajo v Jugoslaviji, seznaniti z uspehi in problemi ostalih jugoslovanskih republik.

Preko oblik v Zvezi mladine zunanje-političnih sekcij v Socialistični zvezi delovnih ljudi in organizacije klubov OZN pa moramo mlade ljudi seznanjati s problemi v mednarodnem delavskem gibanju, vzgajati internacionalizem ter ob stalnih kontaktih z napredno mladino vsega sveta, zlasti pa še z obmejnih področij, razvijati medsebojno sodelovanje ter izmenjavati izkušnje.

Ozka gledanja na Socialistično vzgojo mladine zavračajo celotno odgovornost na Zvezo mladine. Sodimo, da za vzgojo mladega človeka ni odgovorna, kot se to v praksi večkrat poudarja, le Zveza mladine, pač pa da je vzgoja mladih skrb vseh, nas samih, naše organizacije, društva, šole in vseh subjektivnih sil. Vsi ti faktorji morajo konstantno in zavzeto spremljati idejno rast mladih ljudi, jih obnavljati, usmerjati, oblikovati, pomagati jim preko začetnih težav na poti uveljavljanja. Žal v mnogih primerih tega ne moremo trditi, saj vrsto za mladega človeka pomembnih vprašanj obravnavamo šele takrat, ko nas na to opozore določeni ekscesi in odkloni, torej v trenutku, ko ni več možna uveljavitev preventive. In drugič, teh posameznih ekscesov ne obravnavamo analitično, samokritično in perspektivno, pač pa iščemo vzroke običajno izven nas samih, izven delovanja subjektivnih sil, dostikrat v navideznih tujih vzrokih, v ostankih polpretekla dobe in podobnega.

SKOZI PRIZMO MINULE PRAKSE

Nekateri bivši mladinski aktivisti niso seznanjeni z notranjo evolucijo mladinskega gibanja, gledajo na Zvezo mladine skozi prizmo lastne pretekle prakse ali ocenjujejo situacijo le preko življenja svojih otrok. So razočarani, ker baje danes mladina ni več »revolucionarna«. Sodelovanje je med družbenopolitičnimi organizacijami, še mnogokrat posebno na terenu, v delovnih organizacijah in šolah, premalo živo in premalo ustvarjalno. Preveč se omejuje le na občasne in osebne stike. Zveza mladine se še vedno velikokrat nepravilno tretira, kar se kaže tudi v primerih, da na sestanke, na katerih se razpravljajo o osnovnih političnih vprašanjih, dostikrat »pozabljajo« povabiti vodstva ali člane Zveze mladine. Ko predlagajo posamezne mladince za kandidate za posamezne dolžnosti, dostikrat ne vprašajo za

predloge in mnenja aktivov. Vsa ta preživela praksa je rezultat političnega primitivizma. Ugotavljamo pa, da z rastjo in sposobnostjo Zveze mladine odmirajo ta izkrivljanja in odmirajo posebno na občinskih in višjih nivojih, med drugim tudi zato, ker v vodstva ostalih organizacij prihajajo sveže, dinamičnejše sile.

Mladi se še bomo vzgojili v zavestnega nosilca socialističnih odnosov le z organsko vključenostjo v organe upravljanja, s prevzemanjem odgovornih nalog in seveda z mentorsko pomočjo bolj izkušenih tovarišev, predvsem pa s spoznanjem slehernega mladega človeka, da je od nas samih odvisen vsaj razvoj ter možnosti, da na osnovi svojih sposobnosti, znanja in prizadevanja ustvarjalno sodeluje v razvoju novega in bogatejšega življenja.

Združeni v svoji političnovzgojni organizaciji, Zvezi mladine in v druge mladinske organizacije lahko mladi ljudje organizirano posegamo v družbeni razvoj, v borbo za socialistične družbene odnose. To niso in ne smejo biti organizacije za mladino, ampak organizacije mladih. Primeri odtujenosti lastnih organizacij so pogojeni z odtujenostjo vodstev, vsebine dela teh organizacij, z nedemokratskimi postopki in nedemokratskim programiranjem.

Mladi ljudje, ki pogosto razpravljajo in debatirajo ter predlagajo rešitve za določene probleme, se ne morejo spriznati z dejstvom, da programi organizacije dostikrat niso odraz teh njihovih teženj in prizadevanj. Posledica takega programiranja je, da se mladi ljudje oddaljujejo od svoje organizacije. Organizacija je in bo organizacija mladih le takrat, če bo odražala zahteve in želje mladine, če bomo v njenem okviru razpravljali o problemih, o katerih govorimo vsak dan, če bomo gojili sproščeno in konstruktivno kritičnost in če bomo mladince, ki se javno borijo za napredek, z vsemi silami podpirali. Vsebinska dela organizacije Zveze mladine mora bazirati na ustvarjalnosti vsakega mladega človeka ter na reševanju družbenih problemov, zlasti pa se tistih, za katere je mladina neposredno najbolj zainteresirana. Ko razpravljamo o programu Zveze komunistov Jugoslavije, o naših družbenopolitičnih in etičnih normah, v konfrontaciji družbenega programa in realnosti iščemo svoje mesto, izgrajujemo življenje in življenjske smotre. O problemih pa moramo voditi idejno borbo za osvojitve najbolj naprednih stališč.

POL URE PO PREDSTAVI

Beograjski gledališki krokiji

Premiera »Demonov« v Jugoslavenskem dramskem pozorišču mi je na določen način dovolj pristno razkrila beograjsko gledališko mentaliteto in tiste idejne disproporce sodobnih bivanj, ki jih skušajo tam reševati z gledališkega odra. Čeprav se mi totaliziranje upira, moram priznati, da mi kasnejše predstave in predvsem številni razgovori okrog teatra (pa filma, ki je kljub vsemu še vedno gledališču tihi nasprotnik) tega prvega spoznanja niso namljali, ampak kvečjemu dopolnjevali. Priznati moram, da v Beogradu nisem videl mnogo, prej premalo kot preveč, dovolj pa — brez dvoma — za kroki, za predstavo, za mnenje in za premislek.

In kakor si težko razložim čudno naključje, ki je pripeljalo do eksperimentalne (in ne čisto uspele pa monolitne) sinteze klasičnega beograjskega igralskega izročila (Marija Crnobori v eni glavnih vlog Demonov), izrazitih poskusov v smeri modernega, ponotranjenega igranja, zgrajenega na učinkovitih in ostrih poantah (Stevu Zigon v Demonih), torej Mariji Crnobori diametralno nasprotje, pa navsezadnje sodobni — čeprav že dobro leto pokojni — avtor Demonov John Whiting, literarni in idejni zaveznik gledališčnika Petra Bracka, režiserja in dramaturga Shakespeara. Govoriti o Demonih v JUGODRPU, pomeni govoriti o zanimivem srečanju modernih in že rahlo konvencionalnih vetrov: križišču, ki vetrov ne more zaustaviti, jih postaviti na avtentični skupni tmevalec, jih iz njihove nenavadne raznorodnosti dvigniti v novo, samo v sebi zaključeno gledališko kvaliteto s predznakom modernega, ljudskega (v komunikativnem pomenu besede), angažiranega, integralnega itn.

Problem Whitingovih Demonov poznamo bodisi iz literarnega eseja Aldousa Huxleya, ki pomeni Whitingu tudi praktično idejno inspiracijo, bodisi iz znanega Kawalleroviczevega filma Mati Marija Angelska. Whiting je kljub temu močno samosvoj, korenito zapisan v sodobni prostor in čas in predvsem — živemu, fenomenalnemu gledališču.

Namen človeškega bivanja ne more več predstavljati zveličavnosti metafizične dogme, niti krščanske etične zahteve. Bivanje samo postavlja dileme in alternative in povrh tega še konkretno nemoč, njegova mik je v naslavljanju konkretnih, senzualnih človeških potreb, v erotiki, v ustvarjanju novih bogov »iz svetlobe in zraka, znoja na popotovanju, znoja mojih rok, iz zlata, kail, spomina na ženski obraz, iz velikih voda, otrok, človeških stvaritev, preteklosti, sedanjosti, prihodnosti in neznanega, iz strahu in razočaranja«, kakor nekje v drami meditira Urban Grandier, razvratniški duhovnik, veliki ljubimec in hkrati neprekosljivi mojster svojega transcendentnega poklica. Ampak svet je nepreklicno ujet v dogmo, zato mora revolucionarnega, pretežno erotično predestiniranega paša nujno spraviti s poti. S tem bo na svetu spet zavladalo zatišje in lepe nune Ivane Angelske, priorinje uršulinskega samostana, ne bo več obsedali hudič in ji motil zbrane tišine asketskega premišljevanja.

Raziskati v širokih in dovolj — dasiravno pretežno teozno — dimenzioniranih impresivističnih pezaletah zgodovinskega časa tam okrog leta 1630, napetih na zgornje idejno ogrado in zabrtanih na moč barvito, paralele s sedanjostjo, bi morebiti preseglo ambicije tega zapiska. Res pa je, da bi edino te paralele mogle podeliti drami kritično odvezo. Kolikor pa sam tekst afirmira zanimiv in zopet nenapaden paradoks — s precej shakespeareo formalno gradnjo dram (nizanje epizod, situacij, ki dimenzionirajo tako usodo glavnega igralca kot tudi okolje) je zasejan esprit Brechtovega principa drame kot historične kronike — paradoks, ki ga je na odru težko zadovoljivo osmisliti (se pravi: razrešiti), toliko se mi zdi, da je predstava sama idejo teksta dovolj modernizirala in dovolj uspešno integrirala v milje sodobnega bivanja.

Nadaljevanje v prihodnji številki

Prizor iz kratkometražnega filma Občan Urban

ZAČETEK MALO SPODBUDEN

Prvi festivalski večer kaže, da se naš dokumentarni in kratkometražni film še vedno ni uspel izmotati iz neproblematičnosti in neaktualnosti in da se pri oblikovnih prijemih še vedno zelo rad zateka k preizkušenim vzorcem. Le filmi zagrebške producentne hiše so z domiselnostjo svojih tem in svežo animacijo uspeli vsaj za nekaj trenutkov prebiti patetično socialistično realistično intonacijo večera. To je Brez naslova Borivoja Dvornikovića, izredno kratek, komaj tri minute trajajoči film, ki bi ga najbolje označil kot himno-utripok.

V originalni zamisli, da zgolj s samimi podpisami predstavi ves upravni aparat nekega podjetja, je dobila njegova satira še poseben poudarek na uradni anonimnosti birokrata, ki je javnosti poznan največkrat edino po krivuljah svojega podpisa na uradnem aktu. Sem sodi tudi druga risanka Krava na meji režiserja Dragutina Vunaka, katere ideja (krava, ki pre-

korači mejo, povzroči spor med sosednji država) je prišla do polne veljave prav zaradi inventivnih in oblikovno bleščeče rešenih detajlov (npr. telegrafiranje med državniki po notnih črtah). Končno uvrščam sem še film Srečka Vejgand Noč med sredo in petkom, katerega osnovo sestavljajo povečini grafične risbe in le nekaj oljnatih slik in tekst iz partizanske beleške Marijana Detonija. Film je zanimiv zlasti po svojem oblikovnem prijemu, po načinu razširjanja in krčenje slike, s čimer je Vejgand uspel oživit statične figure risb, jim dati čar gibanja, namu pa dogajanje in dramaturške učinke. Če pomislimo na to, da je animacija filmov te zvrsti danes že izredno težka, da si je v resnici težko izmisliti spet kaj novega, potem je vrednost tega filma še toliko večja.

Za temi tremi stvaritvami Zagreb filma, če upoštevamo inventivnost in učinkovitost filmov, je opazna občutna praznina,

še za njo pa je nadaljnja skupina treh filmov, ki jo je vredno omeniti. To so filmi: Pretežno jasno Vladana Slijepčevića, Poletje medvedkov Branka Marjanovića in Vuk Karadžić Miodraga Nikolića. Pretežno jasno je film, ki na začetku mnogo obeta, a se kasneje zaradi svojega hotenja, da bi do konca povedal vse o vsakomur, razvojeni v dolgevoznopripoved, ob kateri postane že kar preveč opazna nedokumentarna zrežiranost tega dokumentarca. Ideja filma, ujeti trenutek iz življenja mladih ljudi (njihovo nestrpnopričakovanje na kraju domjenenega sestanka) in poudariti pomembnost tega trenutka zanje (kar je režiser uspešno nakazal s kontrapunkcijo radijskih poročil in časopisnih vesti), bi mogla dobiti svoj odgovarjajoči in edino resnično zanimivi odraz prav nasprotno v bežnem pa avtentičnem dokumentarnem zapisu. Branko Marjanović nam je s Poletjem medvedkov ponudil oblikovno soliden, toda ne preveč zahteven film iz živalskega sveta, katerega glavno (da ne zapišem edino) zanimivost predstavlja nekaj svojevrstnih in dramatičnih trenutkov, ki jih je uspel režiser zabeležiti na filmski trak. Film Vuk Karadžić je gotovo film za jubilej in je tak tudi po svojih oblikovnih kvalitetah: obrtno soliden, sicer pa brez posebne virnosti (avtor nam s pomočjo avtentičnih dokumentov, fotografij, listin, pisanih, rojstne hiše itd. oriše lik Vuka Karadžića, torej na način, ki je skoraj pravilo za podobne filme).

O ostalih filmih je težko zapisati sploh kaj pohvalnega. Se »najboljša med najslabšimi« sta: Ovire so številne Miloša Bukumirovića, ki smo ga pred kratkim lahko videli tudi v Ljubljani in Katastrofa, trpljenje, upi Slavka Janevskega. Bukumirovič se je sicer lotil izredno zanimivega problema »Koreje« in njenih ljudi, toda smer, v katero je razvil svoj film (novo izpodiriva staro), je tako oportunistična in že obrabljena, da njegov film, če ga vzamemo v celoti, ne more predstavljati kaj več od že nekoliko nesodobne agitacije. Katastrofa, trpljenje, upi so zapis o skopskem potresu, njegovih posledicah in graditvi novega Skopja, pa zato tematsko toliko heterogen film (saj bi lahko iz njega naredili najmanj tri filme), da ne more vzbuditi nekega enovitega občutja. Poleg tega pa je delan površno in brez vsake izpovedne moči. Podobno je tudi s filmom Imenjem ga svoboda, ki je patetičen in naravnost diletantsko »zrežiran« zapis o svečanem dogodu. Tudi film Tam, kjer teče baker je vsebinsko zelo medel. Delo je brez občutka za človeka in predstavlja postopek proizvodnega pridobivanja bakra. Film Peti stavek pa je pompozna poema o delu, katere zlaganosti ne more nadomestiti sicer nekaj dobro zrežiranih posnetkov, ki pa zaradi ponavljanja močno izgubijo svojo učinkovitost. Očitno je, da pomenita zadnja dva filma ponovno diskvalifikacija delovne teme v našem filmu.

Ingo Paš

GLOSA

O postopku

S spremembo koncepta našega lista se je uredništvo odločilo aktivneje posegati v sodobno družbeno-politično, ekonomsko in kulturno dogajanje v študentskih vrstah in izven njih. Ob tem pa se je proti listu začela huda gonja, ki jo spremljajo taki ali drugačni očitki. Priznati moram, da me je v sedanji družbeni situaciji, ko si vsi na vseh koncih prizadevamo za depolitizacijo družbeno upravnih mehanizmov in za čim večjo socializacijo naše družbe, tak razvoj dogodkov ni osupnil, saj sam kaže, da so naša prizadevanja, ki se izražajo zlasti v boju proti birokratskim anomalijam in naših odnosih in težnjah po administrativnem tolmačenju ustavnih določil, docela upravičena. Zakaj metode zakulisnega obračunavanja, ki doživljajo svoj zmanjši vrz v politični diskvalifikaciji, so tipično birokratske metode, ki jih naša sedanja družbena situacija nikakor ne more več dopuščati. Povsem jasno je, da je dandanes treba računati predvsem z našo doslej premalo upoštevanom, a zadnje čase zmerom bolj glasno javnostjo, ki jo v našem primeru predstavljajo študentje. Uredništvo je za svoje delo odgovorno predvsem njej in tudi pričakuje od nje o tem delu kakšne besede.

Poglavitna teža ugovorov zoper sedanje usmeritve Tribune je naperjena na kulturno rubriko, ki se ji zlasti očita, da postaja somišljenik in zagovornik revije Perspektiv. S to svojo trditvijo, ki jo zastopa zlasti CK ZMS, skuša omenjeni forum doseči predvsem nekakšno idejno razvrednotenje in apriorno diskvalifikacijo naših prizadevanj. Pri tem pa vprašujem: ali je Tribuna kdajkoli in kogarkoli ovira

la, da bi v njej izrazil svojo sodbo ali s polemičnim prispevkom nastopil proti njenim, pogosto problematičnim tezam? Ni. Se več: k polemiki o reviji je celo sama pozivala. Resnica pa je, da takih prispevkov z izjemo kritične ocene revije doslej ni bilo. Mislim, da to dejstvo, namreč da ni nikogar, ki bi nasproti resnici Perspektiv v javni polemiki postavil svojo, tej resnici nasprotno resnico, pojasnjuje tudi nekatere še vedno žive in delujoče težnje po administrativnem uklinjanju, klana-logno zadevajo tudi sedanje usmeritve in sestav uredniškega odbora Tribune. Mislim, da so sleherne analogije na moč nevarne, saj vedno vodijo k iskanju dlake v jajcu, katerega temeljni namen je odvratanje od resničnega stanja stvari in nasilno, zavračajoče tolmačenje dejstev. Zdi se mi, da je popolnoma nevažna ugotovitev, da v Tribune sodelujejo tudi ljudje, ki pišejo v Perspektiv. Pomembno je zlasti dejstvo, da so njihovi prispevki najkvalitetnejši in družbeno kritično najučinkovitejši v listu. Simptomatična pa je neka druga stvar, namreč, da se takšni sodelavci zbirajo prav okrog Perspektiv in ne kje drugje.

Predvsem pa bi hotel poudariti ugotovitev, da Perspektiv so, in da je izrazito dogmatsko stališče do njih, s kakršnim so v naših družbeno-političnih organizacijah pogosto srečujemo, v celoti neustrezno, ker razen apriorne odklonitve ne storijo ničesar drugega. Vsekakor pa se za vsem tem pogosto skriva tudi popolno nepoznavanje revije in je torej opredeljevanje na tej osnovi najudobnejše in hkrati najbolj nemoralno, saj njihov anatema v takem primeru ni akt prepričevanja, temveč ponigliivosti. Zdi se mi, da je takih primerov samoopredeljevanja dandanes tudi sicer še zelo veliko. Nedvomno je značilno, da je Tribuna v dolgih letih svoje anemičnosti lahko nemoteno opravljala svojo družbeno neangažirano, licemersko funkcijo, brž pa ko je začela kritično naskakovati

konkretno družbeno problematiko in opozarjati na posamezne neskladnosti v našem razvoju in šele s to svojo prakso ustvarila vtis takomenovane perspektivske usmerjenosti, ki jo nekateri imenujejo tudi razbijaško, že so se strnili nadnjo črni oblaki groženj in obtožb. Vztrajati še naprej v prejšnji vlogi bi pomenilo voziti barko proti toku socialističnega družbenega dogajanja, vztrajati v neavtentični situaciji, ki bi celoten uredniški odbor moralno diskreditirala.

Prepričan sem, da je naloga kulture in nas, ki se z njo tako ali drugače ukvarjamo, v tem, da jo skušamo uveljaviti kot realno družbeno silo v najširšem smislu besede, tako da ne bo le nekaj, kar je prepuščeno zgolj v domeno posameznikom, temveč da se bo infiltrirala v vse družbene odnose, ker samo v tem vidim njeno resnično vlogo med nami. Današnja situacija okrog Tribune pa kaže, da kultura v teh odnosih še ni prisotna v tolikšni meri, kot si to želimo, saj bi sicer grožnje in očitke razbijaštva lahko nadomestila polemika, ki bi s svojo tvorbo, demokratično vsebino in kritično pronicljivostjo pomenila edino pravo metodo za razčiščenje medsebojnih stališč in odnosov. To je tudi vzrok, da me vsi dosednji očitki in obtožbe kulturne rubrike in lista kot celote ne morejo prepričati, saj temeljijo na docela obratnih dejstvih, kot so omembe in ocene Perspektiv na naših straneh, čeprav vsi vemo, da prav ta revija, s svojim sicer pogosto laičnim obravnavanjem naše sodobne družbene problematike, vendarle kaže veliko mero socialne angažiranosti in je zategadelj to tudi nemogoče zanikati. Mislim pa, da je Tribuna dandanes dovolj izrazito postavila svojega moža in je zaradi tega vsiljevanje kakršnihkoli njeni sorodstvenih odnosov s katerokoli revijo neumestno, saj je pravilno in dobro namerno tolmačena vsebina lista vsem takim prizadevanjem najboljši demant.

NIKO GRAFENAUER

Marko Kravos

Miniatura

V kavarni je kot ponavadi pridušen hrup.
Vrata plahutajo neprestano in
vsak vstopajoči diši po deževnem večeru
(še kava te spominja na vonj gnijočega listja).
Sicer pa je tu zdaj toplo in
vsak ždi sam brezskrbno s cigareto v ustih.

Noč v pristanišču

Zerjavi
izteza roke.
Dan je umrl.
Mrmranje strojev
v daljavi.
Bat odšteva čas.
Slepo nebo je gong,
ki čaka udarca.

Vladimir Gajšek

Pesem

Na spolzken, dnu morja še so ostale ladje, napolnjene
z zlatom in kostmi,
mrtni zakladi in mrtni zakoni,
samota in pogašene vere v lastne oči,
sladki okus alg —
nekje nad valovi kričijo galebi leteč za ladjami, v vodi
poskačkujejo delfini,
sam sem na tej ladji, tudi ti boš jutri morda potaval
z njo,

sam, na vseh obalah sveta,
ljudej je lepše živeti v posteljah, plesati na palubi,
ljudej ne iščejo več potopljenih ladij,
želi jo živeti in umirati po človeško ali po živalsko,
školjke se odpirajo v pretemnih nočeh,
lovci na blisere jih grabijo,
ubogi ideali na vratu lepih žensk —
kitare odmevajo, sirena tuli,
prispeli smo, prispeli...
kopno, belu skalnata krš z obronki zorečega grozda
ali ledeni kosi gora in neskončne ravnice,
peščeni zalivčki, zelenje in dež,
sonca, lune,
letni časi,
kontinenti, mešanje jezikov —
to je življenje, ljubezen r. d. ljubeznimi,
nihče več ne misli na potopljene ladje z zakladi,
na mrtve kapitane, ki se smehljajo,
le kdaj pa kdaj se še najde kak norec,
ki prinese iz globine staro resnico
in tedaj vsi poslušajo.

Vera Zorko

Živeti kakor drevo

Nikoli ne bom
mogla živeti kakor drevo.
Preprosto in tiho,
kakor ljudje ne znamo.
Za moje korenine
bi ne bilo nikjer prostora,

Iz lirike mladih

kajti ljudje smo navajeni
kolovratiti po cestah,
ki se pretakajo
druga v drugo
in jim ni konca.

Nikoli ne bom
mogla živeti kakor drevo,
razpeto med pomlad in jesen.
Nikoli ne bom vedela,
kako je vsako pomlad
anova zaživeti, zazeleneti
in kako je vsako jesen umirati,
izkrvaveti svoj poslednji list.
Drevo ima
tisoč življenj,
ljudej pa je včasih
še eno težko živeti.

Nikoli ne bom
vedela, kako je,
kadar ti ptice sedajo na rame.
Kako je z vsemi
tisoč rokami
objeti tiste, ki so
ostali sami.

Tone Kuntner

Voda

Kjer voda pada,
je temno
in včasih preveč globoko.
Tam vodi pot samo naprej,
nazaj je prestirno.

Na črnem dnu
se je razbilo že mnogo
prenepotrebnih solza.
Nihče ne ve,
kdaj so odtekale.
Morda si ta i kdaj
tudi kaka riba zahoče
preveč življenja
in zaplava predaleč
in pade z vodo tja,
kjer je temno,
in včasih preveč globoko.

Tone Šušter

Idila

Mračna globel.
Visoka stoletna drevesa;
le tam na dnu,

ob drobnem curlajočem viru
skrivenčen hrast.

Se mlad je v neprodin senci
prezgodaj ostarel.

Le enkrat
je razgnalo sonce
večni mrak;
takrat,
ko je visoko zgoraj v bregu
obsvetilo
belino
mlad. breze...

Stanislava Lužnik

Spet krizanteme

Večer samotnih ptic
je sklonil hiše
nad vrtove.

Rumene krizanteme
se odpirajo
za tebe.

Pridi,
potrgaj brez usmiljenja
še sveže cvetove.

K iki samotnih ptic
prinasajo jesen.

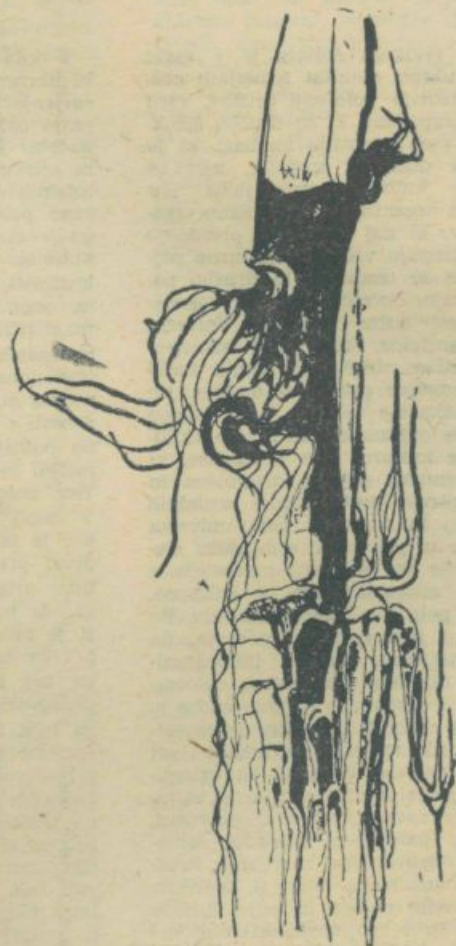
Herman Vogel

Mesečnik

Moje sanje te čakajo,
tihi, nesluteni medeninasti brat.
(Poznal sem nekoč veliko neznanko,
ki te zdaj na večer mehko zakotali
izza meja naših pogledov
na vzbočeno žametno ploskev.)

Tvoj prekradeni sprehod,
tvoj pijani okameneli premik
brez sledov in brez sence,
tvoje zaspano drsenje
na spodnjem stropu naši: nebes —
je moje spročelje.

Med zvezdami si tvoje roke
poiščejo pot.
Skozi začudeno drevje
in skozi rože v svetlem kvadratu
prinesejo travni duhovi
tvoje dišeče prste na moje veke.

Vinjeta: Miša Pengov

V okviru kulturnega in umetniškega društva Anton Tomaž Linhart je v Ljubljani pretekli teden potekal simpozij o položaju in nalogah sodobne slovenske kulture. Na njem so udeleženci razpravljali o temeljnih dolžnostih in najbolj žgočih problemih kulture pa tudi o stanju njenih posameznih panog in o njihovi medsebojni povezanosti. Da pa je lahko simpozij svoje delo oprl na konkretno izhodišče, je pripravljali odbor simpozija vsem povablencem že vnaprej poslal svoje teze o sodobni slovenski kulturi, ki jih je pripravil z namenom, da opozori na nekatere glavne kulturne probleme in s tem odprl možnost za čimbolj konkretno in izčrpno polemiko. V njih je odbor pretresel večino današnjih kulturnih dejavnosti in institucij, ki te dejavnosti vzdržujejo in omogočajo. Razumljivo je, da se pripravljali odbor pri izdelavi tez o tako širokem in raznolikem področju družbene dejavnosti kot je kultura ni mogel spuščati v podrobnejšo in z dokazanimi dejstvi podprto analizo, zato so le-te močno shematične in seveda dopuščajo možnost najširše polemike. Vsekakor pa zaradi tega nič ne trpi njihova teža in pronicljivost, ki je v razpravi na simpoziju dobila širše in čisto dokaj argumentirano obeležje. Ker se teze za simpozij tičejo tudi naše univerze, smo se odločili, da jih objavimo, hkrati pa dopuščamo in vabimo k čim širši polemiki z njimi.

Kompleks visokega šolstva je v vsaki družbeni strukturi rezultat temeljnih protislovij, ki tvorijo določeno družbo, vseh temeljnih komponent, ki to družbo strukturirajo, in vseh osnovnih tendenc, ki jo razvijajo. Ja duhovno središče, kjer se razpoložljive kulturno ustvarjalne sile združujejo in organizirajo v smotrno vzgajanje kadrov, ki naj v družbo prenašajo in v nji realizirajo vse tiste kulturne pojme, vrednote in tendence, ki družbo nadalje aktivirajo, osveščajo in ji omogočajo obvladovati lastne procese. Univerza kot žarišče socialne, duhovne in znanstvene problematike združuje v svojih funkcijah vse temeljne probleme družbe, jih razvija in nakazuje rešitve. V ta namen mora v svoje organizacijske okvire vključiti vse tiste kulturne sile in pojave, ki v danem trenutku najbolj dinamično in zavestno odpirajo problematiko socialnih struktur, idej in strok. S tem univerza omogoča, da iz privatnih, stihijskih, slučajnih tendenc in procesov prerastejo v socializirane, sistematizirane in kulturno, socialno ter politično legalizirane sile. Po vzgojni strani je namen univerze ta, da razen izobraževanja formira intelektualno zavzete, miselno samostojne, delovno avtonomne in strokovno aktivne kadre in sicer tako, da najbolj dinamične in zavestne kulturne sile vplivajo na mlade ljudi z namenom delovno osmisiliti in orientirati njihovo socialno dinamiko in jo vključiti v proces zavestnega, v strokovnem, socialnem in moralnem pogledu samostojnega in odgovornega razvijanja družbe. Samo na tak način lahko ti kadri realizirajo bistvene naloge in cilje kulture v družbi, in to s svojim konkretnim delom, pojmovanim kot socialno akcijo, ter tako omogočijo, da se ti problemi v okviru njihovega dela stopnjujejo, samostojno razvijajo in se izražajo kot realne in nepotvorjene družbene tendence in procesi. Navedenim nalogam pa današnja slovenska univerza v precejšnji meri ne ustreza.

V dobi administrativnega socializma naj bi univerza bila glavna institucija za ustvarjanje kadrov, ki so potrebni za izvajanje osrednjega državnega in političnega načrta. Zato je zahtevala administrativni vrh univerze zlasti vzgajanje politično lojalnih in osrednjemu načrtu disciplinirano privrženih kadrov. Kot drugo naloge je postavljala univerzi na tehničnih fakultetah še zahtevo po strokovni učinkovitosti, ki je bila potrebna za planirano organizacijo industrializacije, na humanistični pa ideološko prevzgojo, ki je predpostavljala obračun z vsemi oblikami tradicionalne kulture in dogmatizacijo planirane kulture, ki naj bi jo mladi kadri zanesli v vse kulturne panoge ter z ustreznim politično interpretacijo ideološko utemeljili in razložili vse socialno dogajanje. Tem nalogam povojna slovenska univerza v celoti ni ustregla, prvič zaradi tega, ker je bila večina kadrov formirana še v duhu predrevolucijske humanistične kulture; drugič, ker birokracija ni imela časa, da bi oblikovala svoje kadre, čeprav si je prizadevala, da bi jih na hitro pripravila za določene naloge; tretjič pa zato, ker duh birokracije ni ustrezal niti pedagoškemu niti študentskemu kadru, pa tudi ne stopnji slovenske kulturne in socialne zrelosti. Sicer si je birokracija prizadevala, da bi pri izbiri mlajših pedagoških kadrov uveljavila svoje politično selekcijske vidike in s tem polagoma pripravila svoji zamisli primernejšo strukturo univerze. Ta namen ji je začel uspevati šele pozneje, ko je bila njena družbena vloga že prerasla, in ko se je prav na univerzi že pokazala potreba po izvirnih iniciativah.

Strukturo današnje univerze določata dva momenta: po eni strani je del mlajšega pedagoškega kadra rezultat birokratskega selektivnega kriterija, ki je pritegnil na univerzo celo strokovno manj zmogljive ali nevalificirane moči, po drugi se je v pedagoški aparat vključila zlasti v politično manj važnih panogah vrsta strokovno specializiranih, na tradicionalnih kulturnih temeljih zraslih ljudi, ki pa so

UNIVERZA IN VISOKE ŠOLE

zaradi birokratskega političnega kriterija na univerzi zožili svoje delo na specialističen izsek, prav zaradi nevarnosti, da bi jih ta kriterij sicer diskvalificiral za univerzitetno delo. V številnih primerih so posamezniki poskušali združiti politični in strokovni kriterij, pri tem pa so ponavadi zapadli v ozko specializacijo. Vse to dokazuje, da je birokratski selektivni kriterij bodisi zanesel v univerzitetni okvir nevalificirane strokovne kriterije ali pa je znanstveno in kulturno dejavnost usmeril v strokovništvo. Obsežnejši, sodobnim nalogam ustrežajoči, na analizah utemeljeni program formiranja ljudi se v takih pogojih ni mogel razviti.

Univerza je torej po svojem kulturno-tvornem in formirajočem programu zmes treh plasti:

Starejši univerzitetni kader,

ki je nosilec ostankov tradicionalne kulture, kolikor ni bil v zadnjem desetletju izločen z univerze, predstavlja prvo plast. Po svoji vsebini so to elementi nekdanje nacionalno romantične, pozitivistične in humanistične kulture, kakršno je oblikoval slovenski narod v svojem predrevolucijskem razvoju. Po svoji funkciji na današnji univerzi tvori ta kader tipično akademsko kulturo, ki se bojuje za tradicionalne delovne in moralne vrednote, nima pa moči, da bi z njimi obsegel širšo problematiko sodobnosti. Sem sodi del starejšega slovenskega jezikoslovja in literarne zgodovine, pa tudi nekaterih drugih jezikoslovnih stolic, kolikor jih obvladuje starejši humanistični kader.

Politično birokratska kultura

je druga plast, ki se je, potem ko je bila ob svojo funkcijo in ugled na drugih področjih družbenega življenja, utrčila na univerzi, kjer ima zdaj v naši družbi najmočnejše pozicije. Obvladuje univerzo politično in v obilni meri tudi ideološko. Tvori jo plast, sestavljena iz ideološko dogmatičnih kadrov, ki so bili postavljeni na univerzo po birokratskem političnem kriteriju. Funkcija teh kadrov je zlasti politično in v glavnem ideološka, v svojem strokovnem delu pa so ali epigoni birokratskega dogmatizma ali pa se ukvarjajo z nižjimi, za univerzo nevalificiranimi oblikami publicistične dejavnosti. Te vrste univerzitetna kultura je razširjena zlasti na področjih humanističnih fakultet: filozofija, pravo, psihologija itn. Kolikor ta plast pogloblja svojo strokovno kvalifikiranost, prehaja v območje tehnično-racionalne univerzitetne kulture.

Tehnično-racionalna kultura

predstavlja na današnji univerzi kulturo, prirejeno kriterijem in potrebam moderne tehnične civilizacije. Je prosta vseh ideoloških vezi, odrgala se je tako od humanistične tradicije in klasične nacionalne kulture kot tudi od birokratske dogme. Njena glavna naloga je posredovanje eksaktnega pozitivnega znanja s posameznih, ostro razmejenih

področij, torej v oblikah, ki niso omiljene s splošnejšimi kulturnimi in socialnimi pojmi, oziroma vključene v splošnejši program, ampak zaradi svoje atomiziranosti dobivajo značaj grupiranega gradiva, ki ga veže med sabo mehanično strokovni kriterij. V izrazito prirodozlovnih ali tehnično uporabljenih univerzitetnih panogah znanosti in študija ima te vrste kultura svoj praktični strokovni pomen in funkcijo. Kolikor bolj pa se približuje celovitejšim kulturnim in socialnim problemom, toliko bolj postaja parcialna in atomizirana. Zlasti v klasičnih humanističnih strokah (jezikoslovje, literarna zgodovina, filozofija, zgodovina) se omejuje na najozja specializirana področja, kjer se ukvarja z detajlnim poznavanjem problema, ne more pa niti metodološko niti vsebinsko podati sklenjene formativne podobe in obravnave problematike. V svojih najbolj skrajnih primerih se spreminja v karikaturu klasične kabinetne znanosti v novih, tehnično hipertrofiranih in specializiranih oblikah.

V izrazito socialno in civilizacijsko funkcionalnih strokah kot sta sociologija in ekonomija, ki jima je sodobni razvoj določil posebno važen pomen ali jih celo prikladal v življenje, je tehnično-racionalna kultura probleme sicer poskušala obravnavati v široko zamišljenih, statistično in anekdotalno zasnovanih, v okviru celih institutov organiziranih akcijah, vendar je probleme naglo specializirala, jih v obilni meri izolirala iz večjih socialnih kontekstov in jih s tem formalizirala. Tako so se sociološke in ekonomske raziskave kmalu znašle v situaciji, ko kopičijo material in le skromno s pomočjo poskusa prodirajo v zares globalno analizo temeljev, osnovnih protislovij in problemov naše družbe. To je povzročilo, da je tehnično-racionalna kultura naštetih panog ostala v okviru naše univerze in kulturne situacije sploh manj važna, kot je obetala v svojem začetku.

V tej situaciji je univerzo zajela študijska reforma, ki je po svojem učinku usmerjena zlasti v kvantitativno pospešeno produciranje kadra. Disciplinsko mehanični vidik, po katerem se danes na univerzi odvija študij, sili študenta v osebno nezavzeto, pa tudi strokovno nepoglobljeno in celo površno prisvajanje programske precej neurejene količine znanja, ki je potrebna za opravljanje predpisanih izpitov. Ta izrazito mehanični vidik, ki se razodeva v učnih programih in v študijskem režimu, onemogoča, da bi se študent vraščal v svojo stroko, da bi delovno in osebno zorel ob nji. Posledica je ta, da ne samo strokovno ne dosega sodobni civilizaciji ustreznih rezultatov, pač pa tudi kot kulturni delavec in kot osebnost s težavo raste v zavesten in aktiven družbeni činitelj. Ker strokovno, pa tudi socialno ne ustreza potrebam moderne civilizacije, je to dokaz, da reforma ne izhaja iz socialno dozorelega in pretehtanega poznavanja potreb družbe in problemov moderne industrijske civilizacije. njenih organizacijskih in civilizacijskih oblik nima funkcionalnega, sami problematiki ustreznega odnosa.

Tak položaj danes določa status slovenske univerze in slovenskega akademskega intelektualca. Zato je razumljivo, da je edina prava in možna reforma univerzitetnega študija ne formalno kvantitativna in po svoji socialni funkciji tehnokratska, ampak vsebinska reforma programa in statusa tako univerze kot intelektualca.

Upravni odbor podjetja "ITAS" - Industrija transportnih sredstev in opreme - KOČEVJE

RAZPISUJE ŠTIPENDIJE ZA SLUŠATELJE NASLEDNJIH VISOKIH IN VIŠJIH ŠOL:

5 na fakulteti za strojništvo

2 na ekonomski fakulteti - zunanjetrgovinska specializacija

1 na ekonomski fakulteti - za plansko analitsko službo

1 na višji šoli za socialne delavce

Prednost pri razpisu štipendij imajo slušatelji zadnjih letnikov in otroci žrtev NOB. Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom, prepisom zadnjega spričevala in potrdilom o premoženjskem stanju sprejema kadrovska služba podjetja. Rok za prijavo je 15. april 1964.

"ITAS", KOČEVJE

ZAMISEL O TRIBUNI SLOVENSKIH REVIJ POSTAVLJA MOST ZA PLODEN DIALOG

Po novosadskem simpoziju o odnosu med kulturo in politiko, po vsakodnevnih razpravah in polemikah o kulturi v različnih jugoslovanskih — v slovenskih ni bilo skorajda nič — revijah in časopisih je pri nas kulturno-prosvetno društvo A. T. Linhart, ker se ostalim kulturnim ustanovam verjetno še ni in se jim še dolgo ne bo zdelo potrebno, sklicalo simpozij o kulturi na Slovenskem, ki pa je bil bolj podoben nekakšnim debatnim večerom, kakor pa simpoziju z ambicijami po znanstvenih zaključkih, kot je danes drugod v navadi.

Pripravljenih diskusij je bilo zelo malo in so zato diskutanti, medtem ko so tožili o krizih in težavah v slovenski kulturi in predlagali včasih kakšno izvedljivo ali neizvedljivo rešitev (največkrat pa nobene), speljali razpravo zdaj v eno zdaj v drugo smer. Sistematične razprave zato ni bilo, so pa morda prav zato prišle na dan nekatere reči, ki bi sicer ostale zamolčane. V birokratskih časih bi takšno razpravljanje imenovali brskanje po gnojiščih družbe. Danes ko smo se smradu teh gnojišč že dokaj navadili ali pa prihaja njihov smrad od tam, kjer so jih nekdanje gledali in vohali samo od daleč skozi roznata ter neprobodna očala, nas iztreznjenost in nesramežljivost ob gnilih dejstvih v naši družbi ali posebej v kulturi napotuje k pronicanju v globlje plasti potrebnih, zlasti pa nepotrebnih protislovij; torej protislovij, ki jih moramo prerasti.

Problem našega založništva

Prvo je prišlo pod udar kritikov in kriticistov založništvo. Nekateri so se potegovali za centraliziranje obstoječih založniških hiš, drugi za njihovo nadaljnjo decentralizacijo ali celo za ustanavljanje novih založništev, ki naj bi med seboj svobodneje konkurirala, pa kljub temu temeljiteje koordinirala svoje programe. Skorajda vsi pa so se strinjali s tem, da mora postati delo založništev javnejše, bolj odprto in dostopno javni kritiki; programe za razne vrste knjig, ki naj bi jih izdali v prihodnjih letih, naj ne bi sestavljali samo uredniki posameznih rubrik, ampak naj na njihovo sestavo vpliva tudi predvsem strokovna družstva ali pa tudi

da je dogmatik Politzer izšel v ponatisu pred nekaj leti; kdo za to, da je izšla ne tako davno tega popolnoma nemarksistična Dialektika Branka Rudolfa; kdo za to, da imamo na Slovenskem prevedenih že troje del nedogmatika Adama Schaffa, hkrati pa nobenega drugega zares sodobnega filozofskega spisa? Toda saj nimamo še niti zgodnjih Marxovih del, Grundrissov in imamo šele prvi del Kapitala, hkrati pa so prevedli vrsto del iz manj vredne svetovne literature, ki v ogromnih količinah ležijo po skladiščih in ne bi nikomur zares koristile, čeprav bi bile razprodane. In ali ni to ustvarjanje človeku odtujenih potreb, če kupujejo knjige zato, da bi zadeli avtomobil? Ni tu vmes skomercializiranje založbe?

Napisal sem, da je bil problem zastavljen širše. Zakaj? Ker se je postavilo vprašanje, kdo je odgovoren za to, da po petnajstih letih skoraj ne moremo sestaviti bibliografije slovenskih filozofskih člankov, ker je teh tako malo, da bi jih lahko preštel na prste; ker so hkrati vpraševali, kdo je odgovoren za neodgovornost v arhitekturi.

Odgovornost in znanstveno-raziskovalno delo

Ob teh dveh vprašanjih je bilo nujno, da se je po eni strani problem razširil na vlogo odgovornosti v družbi sploh in po drugi strani na problem sedanjega delovanja univerze, ki je navsezadnje stičišče, če že ne izhodišče protislovij v naši kulturi.

Odgovarjali so, da je nujno razbiti anonimnost odgovornosti. Odgovornost morajo prevzeti določene osebnosti oziroma določeni in to čisto določeni sveti itd., ki morajo delati javno, sicer je neizbežno, da bodo vedno znova zahajali na birokratske tirnice.

Odgovarjali so, da se mora univerza dejansko reformirati, ne pa zgolj formalno na pritisk od zgoraj, ker sicer ne bo kmalu konca reform reform. Gre za to, da univerza preneha vzgajati študenta skoraj v celoti samo k linearnemu in verbalnemu mišljenju, ne pa k samostojnemu mišljenju, sposobnemu kombinirati in porajati nove ideje.

Najjasneje so se vsa ta nasprotja izrazila pri razpravljanju o sociologiji pri nas, ki je kdaj pa kdaj preraslo v razpravo o znanstveno-raziskovalnem delu sploh. Zakaj je slovenska sociologija po eni strani še zmeraj dogmatična, po drugi pa obrtniška, usmerjena zgolj v metodologijo? Čeprav je bilo v diskusiji sprejeto, da je potrebna neka faza, v kateri se zbirajo in urejajo podatki in v njej potemtakem še ne more priti do pravih zaključkov, so poudarili, da je že samo zbiranje vodeno po neklih predpostavkah, po neki teoriji in metodi, če raziskovalec res ni le obrtnik. Naši sociološki raziskovalci sicer imajo svojo teorijo in si pridobivajo svojo metodologijo, vendar med njima ni prave povezave. Med teorijo, metodo in metodologijo ni dejanskega ustvarjalnega posredovanja.

Vsaka gre bolj ali manj svojo pot. Na eni strani nekaj običajnih marksističnih napotil, ki tako osamljene niso nič drugega kot dogma, na drugi strani, spet ločeno zase, posamezne drobne metode, spojene največkrat pri zahodnih sociologih, ki takšne niso nič drugega kot obrtniški instrument.

Toda kje je tisti resnični vzrok za vse to?

Na to vprašanje na simpoziju niso odgovorili. Za vzrok so sicer navajali vse mogoče: družbeno mlačnost raziskovalcev in predavateljev, njihov konformizem, pri nekaterih dogmatizem, pomanjkanje denarja in zato popuščanje pred komercialno ustreznimi naročniki, neizdelanost svoje lastne osnovne orientacije. Zadnji dve ugotovitvi sta spodbudili tudi naravoslovce, ki so podprli družboslovce, nekatere pa poučili, s tezo, da ne more biti dejanske znanstvene dejavnosti, če določen institut nima pred seboj jasne koncepcije, s katero tudi preoblikuje potrebe potrošnikov, ne pa samo upošteva. Zlasti če hoče doseči zares nova odkritja, kajti od potrošnikov običajno ni zahtev po nečem, česar pravzaprav še ni.

Globlje za te pojave ni skušal prodreti nihče. Kaj je tisto, ki opredeljuje posameznike in določene institucije, da imajo takšen odnos do družbe? Kaj je tisto, kar sploh opredeljuje sedanjí odnos med kulturo in ostalo družbo? Simpozij je bil pred tem vprašanjem nemočen, ali pa si jih ni niti zastavil. To je tudi njegova osnovna pomanjkljivost in to je bila tudi

pomanjkljivost tez, ki so bile poslane pred simpozijem. Sklicevanje na ostanke zgodovine ali birokratizma, na sedanjí vpliv tehnokratizma, je preveč shematično in zato dejansko brez prave vsebine. Ker tako ni bilo prave analize dejstev, tudi ni moglo priti do pravih zaključkov.

Prihodnji simpozij na to temo bo moral odgovoriti tudi na ta vprašanja ali vsaj poskusiti nakazati odgovore. Prodreči zgolj iz osamosvojenih problemov duhovne kulture na problem njenega odnosa do materialne kulture, proučiti medsebojne odnose nosilcev obeh kultur, nakazati možnosti za preraščanje odtujenosti med obema kulturama, razbiti ome-

poznati niti enega dnevnika, in ki je dvignila precej prahu.

Vladimir Kavčič je poudaril, da so diskutanti čisto pogrešili, ker niso upoštevali realnih možnosti. Nato je načel vprašanje obstoja književnih revij na Slovenskem. Njegov predlog, naj bi ukinitili večino revij, češ da stane njihovo izhajanje našo družbo preveč, da marsikdaj objavljajo nekvalitetne prispevke ter da bi ustanovili največ dve, tri ali najraje eno samo književno revijo, ki bi zbrala okrog sebe vse pisatelje, pesnike in publiciste in ki bi objavljala le kvalitetno gradivo, odgovarjajoče visokim kriterijem izbora, teži nazaj v čas admi-

Podpredsednik izvršnega sveta SRS Beno Zupančič je v razpravi osvetlil obstoječo kulturno situacijo

jenost samo v ozke slovenske meje, bo nujno moralo postati njegov cilj. Sicer bo ostal na nivoju kulturniških debat.

TINE HRIBAR

Formalno in neformalno informiranje

Pavel Kogej je živahno in prizadeto razpravljaval o nekaterih aktualnih vprašanjih prosvete, ki jo je obravnaval v najširšem okviru.

Dušan Pirjevec je s serioso doslednostjo prikazal resnično vlogo informiranja naših obveščevalnih ustanov in posledic takega informiranja. »Naš osrednji časopis Delo se je v zadnjih nekaj mesecih vidno spremenil. Postal je veliko bolj kritičen, objektivni; to zadeva predvsem poročanje z gospodarskega in notranjepolitičnega področja. Vendar so te spremembe le kvantitativne narave,« je začel svojo razpravo. — V nadaljevanju je rekel: »Sele letos smo prvič javno spregovorili o takojimenovanih prekinitvah dela, čeprav je ta problem obstajal že prej. To dokazuje, da naše ustanove niso informirale tako, da bi mogli v sklopu informacij identificirati realnost. Ob posameznih parcialnih vprašanjih, o katerih je poročal naš tisk, in o katerih je bil po drugi strani naš človek seznanjen, so ljudje kaj kmalu odkrili, da so bila protislovja javnosti prikazana omiljeno in ne v celoti. Tako smo z informacijami ustvarjali svet, ki ni bil realen svet — svet, ki ga je v marsičem oblikovala propaganda. Ob formalnem informiranju se je pojavilo drugo, neformalno informiranje, potisnjeno v »ilegalno«, ki ni bila prava ilegala; v informiranju se je ustvarilo čudno, nenormalno stanje. Pomembno je namreč, da ločimo med subverzivno dejavnostjo in takim neformalnim informiranjem, ki v bistvu poskuša odpravljati vrzeli formalnega informiranja in svet informacij identificirati z realnostjo. Seveda je prišlo pri neformalnem informiranju velikokrat do izkrivljanja in pretiravanja, kar je povzročilo daleč težje posledice od tistih, za katere so pričakovali, da jih bo zapustilo objektivno poročanje. — Posledice nepopolnega obveščanja pa so še druge; nujno pride namreč do razmejitve med ljudmi na tiste, ki so jim vse informacije na razpolago, in tiste, ki so vezani le na formalno informiranje. Tako eni razpolagajo s podatki, ki drugim niso znani, in vedo to, česar drugi ne vedo. Zato lahko samo oni določajo, kaj je naši družbi potrebno, kaj je smotno in koristno, in so drugi odrični od upravljanja družbe.« Na koncu je Dušan Pirjevec še pristavil: »To sem povedal zato, ker mislim, da sem bil dolžan obrazložiti izjavo, v kateri sem pred pol leta javno zatrdil, da pri nas ne

nistrativnega odredjanja in je voda na mlin nevarnim težnjam birokratov. Realizacija tega predloga bi vplivala na naše, zdaj živahno literarno, kritično in publicistično snovanje — na neki pomemben del našega javnega kulturnega življenja katastrofalno: mladim, uveljavljajočim se piscem bi bil prodor v tako revijo — ki bi pa bila edina možnost njihove afirmacije — spričo množice renomiranih sodelavcev praktično onemogočen; s tem bi presekali naravno regeneracijo in vzpostavili neko umetno, zamrznjeno stanje v literarni in publicistični produkciji; ker novi tokovi in pobude ne bi bili kontinuirano prisotni, bi revija (beri vsa slovenska literatura in publicistika) stagnirala, izgubljala stik s časom in realnostjo; to bi konec koncev povzročilo smrt revije in nastanek novih — krog bi se zaključil, s tem da bi bila slovenska literatura in publicistična tvornost v hudem zaostanku in pred težkimi nalogami. Ob vsem tem namenoma zanemarjam očitno, vsiljujočo se predpostavko, da verjetno veliko vidnih kulturnih delavcev ne bi hotelo sodelovati pri reviji, ker se bodisi ne bi strinjali z njenim konceptom, ali ker bi jih nazori in življenjske odločitve nekega kroga sodelavcev odbijali od revije; ti bi bili torej prisiljeni molčati. Konfrontacija različnih stališč bi ugasnila. Da bi poskus realizacije takega predloga, ki je v očitnem nasprotju z vsemi demokratičnimi normami, naletel na val protestov in hudo negodovanje vse naše kulturne javnosti, je dokazalo nejevoljno mrmranje osuplih poslušalcev. Veljko Rus in Dušan Pirjevec sta predlog zavrnila; revije pogajajo konkretne potrebe nekega kulturnega ambienta in dokler bo ta ambient dovolj impulziven, bodo tudi živele. Razprava o tem, ali je za revije škoda denarja ali ne, in komu in kakšni družbi ga je škoda ob plačevanju vse mogočih tovarniških in občinskih časopisov pa gore birokratskega ciklostiranega papirja, je preveč depilirana, da bi se spuščali vanjo.

Po tem predlogu je Kavčič postavil še drug predlog: oživili naj bi četrtkove večere, tako da bi na njih sodelovali predstavniki slovenskih revij, ki bi razpravljali o kulturni problematiki. Idejo o tribuni slovenskih kulturnih delavcev so vsi z odobravanjem sprejeli. Ta Kavčičeva zamisel je velika pridobitev simpozija, ker mu je uspelo med pripadniki slovenskih revij ustvariti vzdušje, potrebno za ploden dialog, in ker je izpričal željo po takem dialogu. Na te tribune so povabili tudi predstavnike našega lista.

B. P.

RAZGOVOR IN RAZMIŠLJANJE

Ben Bela govori alžirskim prostovoljcem lani pred začetkom pogozdovne akcije

O ALŽIRIJI IN ŠE ČEM

O b kavarniški mizici pri skodelici črne kave, zavita v cigaretni dim in obdana od hrušča in polglasnega govorjenja, sva se s študentom svetovne književnosti Bogom Merharjem, ki je v avgustu 1962 odšel v Pariz, da bi študiral na Sorbonni, in je tedaj prišel v stik s študenti – sodelavci FLN ter doživel del sedemletne narodnosvobodilne epopeje alžirskega ljudstva, pogovarjala o burnem obdobju in o porevolucijskem času, ko je naprej delal pri alžirskem gledališču in potem v ministrstvu za turizem.

»Sorbonna je bila obkoljena s policijskimi avtomobili,« je pripovedoval. »Na velikem dvorišču so voditelji levih študentskih organizacij KPF in UNEF (nacionalna unija francoskih študentov) govorili zbranim študentom. Študentje so demonstrirali, policija je ukrepala. Sartre je s svojo ženo prišel na ulico in vodil demonstrante, čeprav je vedel, da s tem tvega življenje, saj so mu v stanovanje večkrat skrili plastične mine. Od vseh demonstracij, ki sem jim prisostvoval, je bila največja 8. februarja 1962 pred Bastiljo, ko je bilo po uradnih podatkih 15 mrtvih.

Podtalna FLN (le malokdo se ji je mogel priključiti) je v Parizu izvrševala svoje tajne akcije, organizirana v teroristične skupine in »choka« skupine, ki so direktno odgovarjale na akcije desnice OAS: preprečevale so plastikaže, omogočale sestajanje vidnih voditeljev alžirske narodnosvobodilne vojske, reševale alžirske ujetnike, ki so jih z železjem na hrbtu žive metali v Seino.

Nenadoma je završalo v meni, kako so se v istem času v francoskih časopisih oglašali člani raznih društev za zaščito živali in razlivali reke povzdignjenih, bobnečih besed ob poletu Lajke v vesolje; vse to hinavstvo človečnosti, reintegracija v moralno ugodje malomeščančka, umivanje rok z glavo v pesku.

Alžirsko gledališče (TNA – Theatre national Algerienne), ki so ga ustanovili po osvoboditvi, se bori z vrsto težav: ni igralcev, režiserjev, tehničnega osebja itd. Kljub temu pa namerava v letošnjem zimskem obdobju začeti s programom. Po izjavi direktorja gledališča na televiziji se bo gledališče borilo proti vsakršnemu lar-purlartizmu in bo delalo z edinim namenom, da bi služilo ljudstvu. Prej, ko je bila Alžirija še kolonija, Alžirci skoraj niso imeli dostopa v gledališča v Alžiru, Oranu in Constantinu. TNA naj bi zdaj ne samo prevzela obstoječa gledališča, temveč naj bi svoje kulturno-prosvetiteljsko poslanstvo razpotegnila s potujočimi skupinami po vsem alžirskem teritoriju. Repertoar TNA bo obsegal svetovno klasiko in sodobne, najvidnejše stvaritve – predvsem francoskih avtorjev (vsa ta dela bodo namreč uprizorjali v francošči-

ni, ker je problem arabizacije gledališča še odprt) in dela domačih avtorjev, nastala med revolucijo, kot npr.: Oljka, Otroci Casbah ter dela Kateb Yacina, najvidnejšega sodobnika alžirske dramatike.

Kaj ni to tisti čas? Čas ljudskih gledališč, mitingov, filma. Na svoji zemlji, čas navdušenja za vse, kar je domače, naše, čas, ki je vrel kot mošt v vino, in ljudje, ki so pili, pili – po tolikih letih svobode...

— Na ministrstvu za turizem sem delal kot svetnik na oddelku za študije in planifikacije, ko sem lani v juniju odpoštoval v Alžir na neuradno pomoč. Kako so prej, ko je bila Alžirija kolonija, skrbeli za njeno gospodarstvo, bi morda osvetlil tudi tale podatek: leta 1958 je turizem prinesel Alžiriji 8 milijard starih frankov, v istem letu pa so francoski koloni in bogati Alžirci potrošili v tujini 24 milijard starih frankov.

Alžirija je v sredozemskem bazenu edinstvena turistična dežela. Lepa, peščena obala, takorekoč ena sama plaža, se dokaj hitro strmo dvigne v gozdnata pobočja, ki se nato razširijo v planote, morda podobne naši Pokljuki, seveda s to razliko, da rastejo tam namesto smrek cedre in pinije. Poleti je na teh planotah zrak svež, tudi za 10 stopinj C hladnejši kakor v obmorskih mestih, kjer je velika vročina. Od smučarskih centrov, ki so opremljeni z žičnicami, vlečnicami itd. (podobno kot naša Kranjska gora) naj omenim Tikjdo v pokrajini Djurdjura in Chreo, ki je od mesta Alžir oddaljena le 32 km. Že konec februarja ali v začetku marca se v Alžiriji lahko kopaš in smučaš.

Po odhodu Francozov je bil turizem v Alžiriji paraliziran. Važni arhivi so bili uničeni, prebivalstvo, ki v elitne smučarske centre prej ni imelo dostopa, je razjarjeno poškodovalo nekatere objekte. Toda razmere se iz dneva v dan hitro normalizirajo in spreminjajo. Zdaj so že vse večje hotele, približno 1000 jih je vzdolž vse obale, nacionalizirali, razen tega je še 10.000 manjših gostišč, ki so v zasebni lasti.

Ze precej študentov iz tujih dežel je prišlo študirat v Jugoslavijo, ne da bi bili štipendirani. Od vseh dežel so izbrali prav Jugoslavijo. Ne verjamem, da zgolj zato, ker bi bil študij pri nas cenejši kot drugod; neko simpatijo so čutili do naše dežele, povezanost z njo in njenimi ljudmi; študenti iz novo osvobojenih dežel,

kakor da pričakujejo razumevanje, ker imata njihov boj in njihova usoda nekaj skupnega z našim bojem in našo usodo. Alžirija je osvobodjena. Svobodna je vrsta afriških dežel. Toda ne vse. V Angoli, Mozambiku še divjajo boji. Zivimo s tistimi daljnimi deželami. Nas prizadenejo vesti v časopisih, radiu in televiziji o bombardiranju beguncev, o koncentracijskih taboriščih, gverilcih in srditih bojih? Ali pa nam povzročajo le rahlo vznemirjenje ali pa še tega ne več? Pravzaprav poslastico h jutranji kavi? Imamo klube OZN, prirejamo predavanja o tujih deželah, veliko pišemo v časopisih in revijah — to-

da ne vem, ko bi nas res prizadevali boji in trpljenje ljudi, ki so sicer daleč (dovolj daleč, da smo pred njimi po naši pameti varni, v fotelju), kaj ne bi ustanovili na pr.: klub prijateljev borcev v Angoli ali drugače javno manifestirali našo solidarnost, prizadetost, čuječnost? Kri, ki teče v Afriki, bi morala nas žgati. Kakor je skopski potres pretresel ves svet.

Boris Paš

Alžirski otroci — begunci

Grška policija
je ostro nastopala
proti študentom,
ki so demonstrirali

VELIK VPLIV ŠTUDENTOV V SVETU

Znani francoski dramatik in filozof Jean Paul Sartre je izjavil, da so danes dvajsetletniki edina prava le-vica. Gotovo je, da je ta ocena pretirana in da nasprotuje nekaterim temeljnim resni-cam. Toda če vzamemo te besede kot izraz navdušenja pripadnika starejše generacije nad vedenjem današnje mladine v svetu, potem nam postane razumljiva.

Kaj je pripravilo Sartra do takšnih mi-sli, ki so videti na prvi pogled patetične in neresnične? Od kod toliko navdu-šenje nad mladimi, ko pa hkrati veliko govorijo tudi o pojavih fraterizma, huli-ganstva in nezainteresiranosti mladih za vse okrog sebe?

Kako je v svetu z »zgubljenjo« mladino?

Na skoraj vseh meridianih — od prena-seljene Japonske, čudaste Francije, nestrp-ne Afrike ali večno nemirne Latinske Amerike — se mladi ljudje nagibajo k na-prednim streljanjem. Paradoksalno pa je hkrati dejstvo, da v najrazvitejših zahodnih deželah sociologi in politiki ner-vozno razpravljajo, zakaj se je del mladi-ne odtujil od družbe in je »totalno ne-zainteresiran ter zgubljen«. V ilustracijo nekaj vznemirljivih podatkov:

Na Švedskem, tako trdijo, bi bilo treba vzgajati četrtno učencev šol v Stockholmu v posebnih pedagoških po-gojih. Občina tega mesta daje tudi po 100.000 kron za obnavljanje raznih objek-tov, ki jih je poškodovala mladina. V ZDA so v 47 odstotkih kaznivih de-janj sodelovali mladi ljudje. V Franciji se je v zadnjih štirih letih število mlado-letnikov povečalo za 17 odstotkov, šte-vilo mladoletnih delinkventov pa za 30 od-stotkov.

Borba angažiranih študentov

Medtem ko si v razvitih zahodnih deže-lah prizadevajo, da bi vendar na kakšen način družbeno angažirali mladino, pa mladina na velikih prostranstvih zemljine krogle ne čaka na tujo iniciativo. Študen-ti Latinske Amerike so se skupaj z na-prednimi gibanji in delavskim razredom afirmirali na vsem kontinentu kot sila, na katero je treba resno računati. Mor-da besede generalnega sekretarja KP Ve-nezuele osvetljujejo to trditv: »V Latins-ki Ameriki je študentsko gibanje posta-lo v zadnjih letih eden od najpomemb-nejših faktorjev v nacionalni politiki... Udeležba študentov je bila odločilna v mnogih nacionalnih političnih akcijah...«

V Turčiji so bili študenti edina organi-zirana sila, ki je lahko vstala proti ko-rumpiranemu in diktatorskemu režimu Ba-jarja in Menderesa. Vojska je začela z ak-cijo šele, ko je bilo jasno, da ves narod podpira akcijo študentov.

Na Japonskem so bili študenti najbolj agilni borci proti priključitvi Japonske v obrambene načrte. Zahodna in stacioni-ranja atomskega orožja na teritoriju de-že.

V Južni Koreji so študenti skoraj sami vrgli z oblasti diktatorja Sing Man Ri-ja. Prvi južnokorejski premier se je po padcu diktature dotaknil naloga svoje vla-de z besedami: »Zdaj smo pred težko na-logo, utrditi moramo dosežke študentov, da bodo postali načela in praksa prave demokracije, naravna dediščina naših pri-hodnjih pokolenj.«

V Franciji, če izznamemo nekatere ne-gativne pojave, je politična in družbena zavest mladih na visoki stopnji. Organiza-cija francoskih študentov je odločno na-stopala proti nadaljevanju in zavlačeva-

nju alžirske vojne, zahtevala je, naj pri-znajo Alžircem pravice do samoupravlja-nja, in zavzela napredna stališča ob mno-gih drugih aktualnih vprašanjih notra-njega in mednarodnega življenja.

V Afriki so bili študenti intelektualni predhodniki osvobodilnega gibanja. V Al-žiru so tvorili večino borcev mladi ljudje, organizacija alžirskih študentov UGENA pa je odigrala pomembno vlogo.

Študenti so tudi najbolj agilni borci proti diktaturam. V Latinski Ameriki so bili v prvih vrstah tistih, ki so se borili in ki se borijo proti diktatorskim reži-mom. Revolucija na Kubi je zrasla iz študentskih klopi. V Spaniji in na Por-tugalskem povzročajo študenti Francu in Salazarju veliko preglavic — v Južnoafri-ški Uniji pa se borijo proti rasistični po-litiki vlade Verwoerda.

Študente polovični ukrepi ne zadovolju-jejo in zato zahtevajo radikalne reforme, globlje družbene in ekonomske spremem-be. Da pri tem ne govorimo o študentih socialističnih dežel, ki so sestavni del sil, ki sodelujejo pri preobrazbi družbe. Štu-denti teh se borijo za uresničitev pro-gresivnih idealov.

Alžirska vojna — špla za francoske študente

»Študenta mora zanimati politično živ-ljenje njegove dežele in se ga mora aktiv-no udeleževati, da bi boljše doumel real-nost, ki ga obkroža, da bi doumel, da ži-vi v družbi...« piše avtor nekega članka v listu francoskih študentov orientalnih znanosti. Angažiranost zahodnoevropskih študentov v političnem dogajanju so naj-izraziteje afirmirali francoski študenti in njihova organizacija UNEF. V svo-jem programu, izdanem takoj po drugi svetovni vojni v grenobelski listini, proklamirajo, da je študent odgo-voren »za iskanje, objavljane in obram-bo resnice« in da je dolžan, »da sodeluje pri razvijanju kulture«. To so bile srme-žljive iskre političnosti, formulirane v programu. Toda že leta 1960 so francoski študenti na svojem kongresu pozvali vlad-o, naj začne razgovore z alžirsko vlado, priznali so pravico narodov do samoopre-delitve, nasprotovali so atomskemu poi-zkusom... Francoski študenti so postali pomembna družbena in politična sila. Nji-hova šola je bila alžirska vojna. In tudi na tem primeru se je izkazalo, da so štu-denti nerazvitih dežel v resnici pobud-niki političnega osveščanja evropskih štu-dentov.

Podobni procesi prodirajo tudi med ameriške študente, ki so čedalje manj ravnodušni do domačih in svetovnih do-godkov. Imajo več študentskih organiza-cij, ki zbirajo mlade intelektualce z vseh ameriških univerz, in ki so poseb-no aktivne v borbi za mir in prepoved nuklearnih poizkusov.

Študenti skoraj vseh dežel so si danes več ali manj enotni, kadar gre za vprašanje ohranitve mira. Tako je v masov-nih demonstracijah leta 1958 na Ja-panskem protestiralo proti atomskemu poi-zkusom 400.000 študentov.

(Izveček iz članka Miloja Popovića
Študenti na politični sceni)

Stavka črnskih dijakov v New Yorku

Več kot 260.000 črnskih dijakov je prejš-nji ponedeljek bojkotiralo pouk v New Yorku. To je drugi veliki protest črnskih otrok. Prvega se je v začetku februarja udeležilo okrog 200.000 dijakov. Otroci so se zbrali na ulicah in med demonst-racijami zahtevali, naj se v šoli z vsemi enako postopa. Protestirali so tudi zaradi po-slopkov newyorškega šolskega odbora,

Obisk v Ljubljani

Kot gost društva SRS za združe-ne narode je bil 11. in 12. marca na obisku v Ljubljani rektor uni-verze »17. novembra« iz Prage in predsednik UNA (združenja za med-narodne stike) ČSSR, prof. Marti-nic. Potem ko je obiskal rektorja ljubljanske univerze dr. prof. Ma-ksa Šnuderla in društvo SRS za ZN, si je ogledal tovarno Litostroj, kjer je obiskal tudi tamkajšnji klub OZN.

Drudi dan se je prof. Martinic pogovarjal s predstavniki republi-škega centra klubov OZN. Gost se je zlasti zanimal za delovanje klu-bov na univerzi. Rektor je pripove-doval o univerzi »17. novembra«, ki je specializirana univerza za tuje študente. Govoril je o učnih progra-mih za tuje študente, o vprašanju jezika in izdajanju diplom v tujih jezikih, ki imajo v tujini isto velja-vo kot njihove.

Demon-stracije dunajskih študentov

Dunajski študenti so pred kratkim demonstrirali proti rasistični politiki vlade Južnoafriške republike. Več sto študentov dunajske univerze, med ka-terimi so bili tudi študenti iz arabskih in afriških dežel, je hodilo po cestah in nosilo transparente z zahtevami, naj se podeli črnecem Južnoafriške repu-blike polna svoboda. Razen tega so demonstranti pozivali k bojkotu južno-afriškega blaga.

Statut Zveze afriških študentov

Na konferenci Zveze afriških študen-tov, ki študirajo v Evropi, bila je od 8. do 10. marca v Moskvi, so sprejeli statut zveze.

V njem poudarjajo kot glavno na-logo afriških študentov, da krepijo enotnost in solidarnost, da se borijo proti kolonializmu, neokolonializmu in imperializmu ter za uveljavitev demo-kratskih nacionalnih režimov v afriških deželah.

Na konferenci so prav tako sprejeli resolucije, v katerih obsojajo politiko ZDA proti Kubi ter vse oblike rasne diskriminacije. V posebni listini po-zi-vajo vse afriške države, naj rešujejo obmejne spore po miroljubni poti.

Nov režim sprejemanja v šole

Prihodnje šolsko leto bodo v Sovjet-ski zvezi veljala nova pravila za spre-jem na visoke in srednje strokovne šole. Po obrazložitvi ministra za visoko in srednje strokovno izobraževanje ZSSR Vjačeslava Jeljutina, nova pra-vila predvsem omogočajo izpitnim ko-misijam, da dovolijo vpis na visoke šole le zares najboljšim kandidatom.

»Tako kot prejšnja leta,« je nade-ljeval Jeljutin, »bodo imeli še vedno prednost pri vpisu tiste osebe, ki so bile najmanj dve leti že v delovnem odnosu. Nova pravila ne zahtevajo udamnikov in novatorjev, ki jih pošil-jajo na visoke šole delovne organi-zacije in prav tako demobiliziranih oficirjev. Te osebe se lahko vpiše-jo na visoke šole brez sprejemnih iz-pitov.

Klubi OZN: Zastarele

oblike dela

Z izobrazbo, ki jo danes daje ljubljanska univerza študentu, ne moremo biti zadovoljni. Predvsem nameravam opozoriti na tisto izo-brazbo, ki bi jo potreboval za teme-ljitejšo poznavanje razmer v med-narodnem dogajanju. Danes pozna povprečno razgledan študent zgolj splošne smernice naše zunanje po-litike, medtem ko so mu srž in za-konitosti tistih silnic, ki oblikujejo mednarodne odnose v svetu, po-vsem tuji.

Zaradi tega so lani novembra na pobudo nekaterih študentov usta-novili medfakultetni klub, ki je po nekaj mesecih prerasel v univerzi-tetni center. Klubi OZN na fakulte-tah, ki so jih sicer ustanovili, še zmeraj niso začeli prav delati. Niso namreč uspeli zainteresirati štu-dentov, jih vključiti v svoje delo. Vzro-ke temu bi lahko poiskali v dveh temeljnih obstojih: prvič, da neka-teri klubi obstojijo zgolj na papirju in sploh še niso pričeli delati in drugič, da z zastarelimi oziroma ne-izdelanimi oblikami (neaktualnost

predavanj, nesistematično delo, po-manjkljivo obveščanje itd.) ne spodbu-jajo študente k aktivnemu (tvor-nemu) sodelovanju. Izgovarjanje vodstev na nezainteresiranost štu-dentov ali preobremenjenost s štu-dijem jih torej nikakor ne more opravičevati za slabo delo. Sprošče-nih pogovorov in tribun, ki bi pri-tegnile študente nečlane klubov OZN, doslej ni bilo veliko.

Vprašanje zase je pouk tujih je-zikov na naših fakultetah. Čeprav si težko zamišljamo strokovnjaka brez znanja vsaj enega jezika, do-slej niso posvetili dovolj pozornosti tej izobrazbi naših študentov. Mor-da bi se lahko zgledovali po štu-dentskih klubih v drugih deželah, ki prirejajo uspele jezikovne krož-ke, v katerih študentje v manjših skupinah študirajo tuje jezike in literaturo.

Dejstvo, da se do danes univer-zitetni center in mednarodni odbor ZSJ v Ljubljani še nista sestala, je kratkoma-lo nerazumljivo. Njuno sodelovanje bi namreč v veliki me-ri pripomoglo k odpravi marsikate-rih aktualnih vprašanj (mednarodni odbor bi lahko dobil sposobne ka-dre, ki mu jih zdi primanjkuje, klubi OZN pa bi lahko uspešneje sodelovali s podobnimi organizaci-jami v tujini itd.) ter k boljšji izved-bi mednarodnih študentskih sre-čanj.

R. Rizman

INDEKS IN... SMUČANJE

Zmaga Kiofutar, študentka II. letnika fakultete za arhitekturo, je poleg Ankeletove in Fanedlove naša najboljša alpska smučarka. V letošnji sezoni je na tekmovalnih dosegla pomembne uspehe. Po končanem FIS tekmovalju v Mariboru jo je naš mariborski dopisnik zaprosil za nekaj odgovorov:

● Prvo srečanje s smučmi? — Kar se spomnim, sem na smučeh, pa to ni nič čudnega, saj sem doma iz Kranjske gore.

● Kako si se počutila, ko si prvič oblekla pulover z državnim grbom? — Tega se zelo rada spominjam. Takrat sem imela 15 let in tekmovala sem na mednarodnem tekmovalju v Zakopanah na Poljskem. Na startu sem imela veliko tremo, morda zaradi tega, ker sem takrat prvič vozila smuk.

● V kateri od alpskih disciplin si dosegla doslej največji uspeh?

— Moja priljubljena disciplina je smuk. V smuku sem lani osvojila državno prvenstvo, v letošnji zimski sezoni pa sem se na FIS tekmovalju v Italiji uvrstila na 16. mesto.

● Kaj meniš o uspehih in neuspehih jugoslovanskih smučarjev v mednarodnem merilu?

— V mednarodni areni smo jugoslovanski smučarji večkrat kot nekaki začetniki. Mislim, da so vzroki v tem, ker se pri nas temu športu posveča premalo pozornosti oziroma imamo premalo skupnih priprav. Imamo na primer le ene smučarje za tekmovalne v eni sezoni, pri tem pa lahko poudarim, da imajo tekmovalci iz ostalih držav za vsako smučarsko disciplino posebne smučarje.

● Kateri tekmovalci te je na olimpiadi v Innsbrucku najbolj iznenadili?

— Pepi Stiegler z zmago v slalomu, saj na njega skoraj nihče ni računal. Avstrijci ga pri sestavljanju ekipe večkrat zapostavljajo in tudi na olimpijadi je bil v olimpijski ekipi le kot rezerva.

● Kako nadomestiš v času tekmovalne sezone zamujeno pri študiju?

— Vaje na fakulteti napravim naknadno, študiram pa precej ponoči. Vsekakor je študij in tekmovalstvo težko združiti, vendar tega na žalost nihče ne upošteva.

● Tvoj hobi?

— Zbiram zanimivosti in znamenitosti. Lani sem iz Catanie prinesla vazo iz lave, nasploh pa rada zbiram izdelke domače in umetne obrti.

● Tvoje želje?

— Rada bi, da bi napredovalo naše smučanje.

● Boš letos še tekmovala?

— Upam da še, saj je na sporedu še precej velikih smučarskih tekmovalj v tujini in to v marcu in tudi aprilu. —an

Končano tretje kolo

Pri košarkarjih vodijo ekonomisti

V tretjem kolu medfakultetnega prvenstva v košarki ni bilo nobenega presenečenja. Ekipa ekonomske fakultete, v kateri igrajo Elsel, Potočnik, Tavčar, Sok in Peterman, ki je brez dvoma glavni favorit tega tekmovalja, je tudi v tem kolu brez težav odpravila svojega nasprotnika. Kljub temu pa ekonomisti niso pokazali prave kolektivne igre, in njihovi dosedaj doseženi rezultati so več ali manj le posledica odličnih sposobnosti posameznikov.

Drugi favorit tega tekmovalja, ekipa FNT, se je srečala z dobrim moštvom VSTK. Ker so to tekmo odigrali šele kasneje v novi telovadnici na Kodeljevem, žal rezultata še nimamo; visoka zmaga košarkarjev VSTK v zaostali tekmi nad pravniki pa nam daje slutiti, da se nameravajo tudi študenti visoke šole za telesno kulturo potegovati za mesto pri vrhu.

Po 3. kolu samo še 3 ekipe niso osvojile nobene točke, vendar ne moremo govoriti, da igrajo premaganci popolnoma podrejene vloge in vsaka neresnost v tekmi s slabšimi ekipami se lahko favoritom krepko maščuje.

Rezultati:

Ekonomika : Strojna 63:51 (36:29)

Elektro : Filozofska 51:35 (28:7)

FAGG : Pravo 54:34 (29:8)

Medicinska : Biotehniška 48:41 (26:20)

Zaostala tekma VSTK : Pravo 118:57 (59:27).

Lestvica strelcev po nepopolnem 3. kolu: Repanšek (filozofska) 60 košev, Sefman (pravna) 57, Peterka (FNT) 47, Potočnik (ekonomska) 47, Peršin (filozofska) 42, Elsel (Ekonomika) 41, Strehovec (VSTK) 38, itd.

Ekonomika	3	3	0	230:156	6
FAGG	2	2	0	116:62	4
Medicina	2	2	0	88:69	4
FNT	2	2	0	100:91	4
VSTK	1	1	0	118:57	2
Strojna	3	1	2	156:153	2
Elektro	3	1	2	128:167	2
Filozof.	3	0	3	142:182	0
Biotehn.	2	0	2	68:110	0
Pravo	3	0	3	137:240	0

Tekmovalje se bo s tekmi 4. kola nadaljevalo v petek v telovadnici Partizana na Taboru. J. R.

Posnetek je s tekme med medicinci in študenti FNT

Rokomet

V drugem kolu (odigrano je bilo 14. marca v dvorani na Gospodarskem razstavišču) so se študentske ekipe razšle z naslednjimi izidi:

FAGG : Elektrotehniška 5:0 (ekipa elektrotehnikov ni nastopila)

VSTK : Pravna 31:7 (14:3)

Biotehniška : Medicinska 20:4 (10:2)

Visoka šola za politične vede : Ekonomska 0:2 (ekipa VSPV ni nastopila)

Tretje kolo so odigrali preteklo soboto. Tekme so se končale takole:

Medicinska : FNT 16:13 (2:10)

Pravna : VSPV 12:15 (5:10)

Biotehniška : Elektrotehniška 19:9
Rezultata preostalih dveh tekem v času poročanja še nismo prejeli.

OBVESTILO

Tekme četrtega kola rokometne lige bodo izjemoma v petek, 27. marca na GR po naslednjem razporedu:

ob 8. uri: VSPV : Filozofska

ob 9. uri: Ekonomska : Pravna

ob 10. uri: VSTK : Medicinska

ob 11. uri: FNT : Elektrotehniška

ob 12. uri: Biotehniška : Strojna

Ekipa FAGG je v tem kolu prosta.

Diskriminacija v Tokiu

Japonska študentska zveza oziroma njen mednarodni odbor bo v času olimpijskih iger v Tokiu organiziral velik mednarodni študentski kamp.

Študenti vsega sveta, ki jim bo uspelo po tej ali oni poti priti v daljni Tokio, bodo za minimalne stroške lahko v času od 6. do 26. oktobra stanovali in se tudi hranili v stavbah velike tokijske univerze.

Toda ta ugodnost ne bo veljala za vse. V kamp bodo lahko prišli le študenti in predstavniki študentskih organizacij tistih držav, s katerimi ima Japonska diplomatske odnose. Mednarodni študentski komite s sedežem v Tokiu je namreč sklenil, da študenti severne Koreje, Mongolije in Nemške demokratske republike ne bodo mogli priti jeseni v Tokio. Vse tri države so sicer članice olimpijskega komiteja (IOC), ki je vsem državam, ki bodo nastopile na olimpiadi, zagotovil možnost udeležbe, toda kot kaže, bo to veljalo le za športnike, vsem ostalim študentom pa bo vstop v Tokio oz. na Japonsko onemogočen.

Komite, ki skrbi za organizacijo mednarodnega kampa, pa je povabil študente iz Južnoafriške republike, čeprav je znano, da je bila ta država zaradi njene rasistične politike izločena iz članstva mednarodnega olimpijskega komiteja.

Iz vsega tega lahko naredimo zaključek, da igrajo politični spori in nesoglasja med posameznimi državami tudi v športu na žalost svojo vlogo.

Bomo videli, kako bo na to reagiral mednarodni olimpijski komite, čeprav tu ne gre za vprašanje, ki ga posredno zadeva. T. Zajc

Morda še ne veste, da...

...je na Nizozemskem med študenti in ostalo mladino zelo priljubljena pri nas le malo poznana športna disciplina — hokej na travi. Igrišče je dovolj na razpolago in tako lahko vidite holandsko mladino, kako se s kolesi vozi proti športnim objektom, opremljena z lesenimi hokejskimi palicami, ki pa niso enake tistim, ki jih uporabljajo igralci pri hokeju na ledu.

Študenti posameznih fakultet in tudi univerzitetnih centrov večkrat igrajo med seboj prvenstvene tekme za primat najboljšega študentskega hokejskega moštva na travi.

...imata svetovno znana češkoslovaška nogometaša in stebra češke državne enajstorice Masopust in Pluskal že svoja naslednika. Ta sta stara sicer vsak šele nekaj več kot 12 let, toda z veččinami nogometa sta se že dobro spoznala. Oba nadebudna mlada nogometaša nista nihče drug kot sinova Masopusta in Pluskala. Masopustovemu sinu je ime Antonin, Pluskalovemu pa Jeržej.

Na Češkem se sedaj sprašujejo, ali bosta oba dostojno zastopala slavni imeni svojih očetov, ki sta hkrati tudi njuna učitelja. T. Z.

Vesti z medicine

■ Pred dnevi je fakultetna uprava medicinske fakultete obvestila sekretariat študentskega športnega društva, da je pripravljala o zahtevi študentov, da se obvezna vadba vnese v redne urnike že v letnem semestru. Ker je večina menila, da bi slabo organizirana vadba lahko dosegla le nasprotni učinek, kot bi ga želeli, je FU dokončno sklenila, da se z obvezno vadbo prične v začetku novega šolskega leta, in sicer zaenkrat v prvem letniku, morda pa tudi v drugem in tretjem. Zadolžili so komisijo za telesno kulturo na fakulteti, da do jeseni pripravi vse potrebno, da se bo vadba nemoteno odvijala. Pri tem so mislili predvsem na prostore in potrebno število vaditeljev.

■ Na zadnjem sestanku je športni odbor SSD sprejel dokončen program dela do konca tega šolskega leta. Poleg udeležbe na vseh medfakultetnih prvenstvih, so že pričeli s fakultetnim tekmovaljem v košarki in namiznem tenisu, v kratkem pa bodo pričeli tekmovali tudi nogometaši, odbojkarji in šahisti. Namizni tenis in šah sta na fakulteti zelo priljubljena, saj so študentski prostori vsako soboto namenjeni ravno tema dvema panogama. Športno društvo bo za dan medicincev — (kot vsako leto doslej) pripravilo tradicionalno srečanje med medicinci in stomatologi v nogometu, srečanje v rokometu, košarki, šahu, namiznem tenisu in atletiki,

na svečani akademiji pa bodo zmagovalcem predali poklone in diplome. Po izkušnjah pri delu lanske športne komisije pripravljajo ob koncu maja v Rimskih Toplicah zaključno športno manifestacijo, ki naj bi se je udeležilo okrog 200 članov društva. Tekmovali bodo v plavanju, športnih igrah in orientacijskem krosu.

Na istem sestanku so sklenili, da bodo na željo članov posvetili večjo pozornost izletništvu. Pokazalo se je namreč, da Počtniška zveza prireja izlete, vendar v glavnem poučne ekskurzije v večje kraje, medtem, ko pa izlete s povsem rekreativnim namenom zanemarja. Zaradi tega bo društvo odslej prirejalo redno vsako drugo nedeljo izlete predvsem v hribe, tako da bodo ture vedno daljše. Izlete bo vodil prof. dr. Bonač. Za 11. in 12. april pa pripravljajo izlet na Triglav s smučanjem po triglavskem ledeniku.

■ Društvo je pred kratkim nabavilo kompletno garnituro dvanaestih dresov za rokomet in deset dresov za košarko, za vratarja pa tudi trenerke. Tako razpolaga društvo trenutno z vsemi potrebnimi športnimi rekviziti, saj ima poleg naštetega še: mizo za namizni tenis z loparji in žogicami, žoge za vse športne panoge, precej šahov in še vrsto drugih malenkosti, ki jih pri vadbi in tekmovaljih potrebuje.

S. RUTAR

Ustreznost in neustreznost dosedanjih razprav

Jaroslav Novak

Nadaljevanje iz prejšnje številke

Prvi vzrok naj bi bil, da mladina organizacija ni več eksistenčno nujna — zaradi boljšega standarda, gmojne preskrbljenosti itd. Sprašujemo, se, ali je bila skojevcu nekoč organizacija eksistenčno, gmojno nujna? V tem pogledu je bila prav tako malo vabljiva in celo manj, kot je danes ZM. Kdor se je opredeljeval po teh vidikih, je pristopal k vladinim strankam. Tudi se z zvišanjem standarda ne ukinjajo potrebe in interesi, temveč se le pomaknejo v druge sfere. Poleg tega ta »mladinska« ne skrbi za materialni položaj svojih članov, da bi se zaradi tega ostali preskrbljeni od nje odvrčali. Vzrok bo torej treba iskati drugje.

Predpostavljamo poznavanje začetkov in zgodovine organizacije. Da ne bo primer osamljen, upoštevamo pri tem tudi Zvezo komunistov. Vidimo, da obe nastajata v situaciji, ki posamezniku predpostavlja interese, ki so v nasprotju z obstoječo družbo, in ki jih posameznik kot tak ne more realizirati. Zato si išče somišljenikov in povezave z njimi. Tu smo torej pri pojmu kolektiva kot baze. Ko si kolektiv zagotovi določene forme (v statutu, vodstvu), ki naj bodo zagotovile enotnosti znotraj sebe in trdnost na zunanaj, je to le še formalen skok k pojmu organizacija. Forma organizacije daje trdnost kolektivu. Pri nas pa pogosto zamenjujemo izvor in idealistično postavljamo princip organizacije pred princip kolektiva, češ, da je kolektiv posledica organizacije. Upravičenost njene eksistence je le v potencialnosti interesov kolektiva, ki so odrejeni s ciljem, katerega značaj je pri vseh političnih naprednih organizacijah nasproten interesom obstoječega družbenega reda. V drugi fazi organizacije na poti kolektiva proti cilju, so načela statuta še vedno v skladu z načeli posameznikov, vendar zdaj posameznik kot člen formiranega kolektiva ni več gnan toliko od svojih notranjih teženj, kolikor ga že določa njegova osveščenost v formiranem kolektivu, njegovega nastopa v programu in vodstvu — takolimenovana zavest. Tretja faza je kolektiv po izpolnjenem programu, po realizaciji ciljev, zaradi katerih — in samo zaradi njih — se je povezal in formiral v organizacijo.

Če se organizacija zdaj skuša še obdržati, dobi značaj režimske skupine. Tedaj stopajo vanjo člani iz mlajših generacij, ki jih vključuje v prid svojemu obstoju. Mlajša generacija v njej pa v spreminjenih okoliščinah zdaleč več nima istih interesov kot program, ki se kot pisano določilo ni mnogo spremenil in na katerega ob vstopu prisegajo, ne da bi se prej zavedli, kakšne interese imajo sami in kakšne jim suponiira statut. Spreminjenosti okoliščin, za katere ima zasluge kolektiv iz prejšnje generacije, ne pa organizacija kot taka, predpostavljajo nove interese. Mlajša generacija jih lahko v okviru organizacije, ki jo je podedovala, in ki se kiti s slavo, katere ne nosi organizacija sama na sebi, uresničuje s tem, da si v skladu z novimi cilji formira kolektiv in ustrezno organizacijsko strukturo. Če tega ne napravi v podedovani organizaciji, ni zainteresiran nihče drug razen ambicioznejših posameznikov, ki v njeni tradicionalni veličini spozajo možnost za dvig osebne pomembnosti. Peščica teh aktivistov potem pritiska na zavest ostale večine članarinarjev — na zvestobo programu, ki nikoli ni bil njihov in je v vseh točkah že davno izpolnjen.

Vsi imamo vsaj približno predstavbo o interesih mladega človeka v današnji družbeni situaciji. Poglejmo zdaj, kakšne interese zasleduje ZM, ki se imenuje njegova organizacija? Verjetno njegov. — Izpis iz temeljnih značilnosti v statutu: »Zveza mladine, zavestno organizirana socialistična sila, ki se bori za uresničitev programskih načel Zveze komunistov Jugoslavije, priteguje nenehno čim širše množice mladine v aktivno politično in družbeno življenje.« Če se zanjo bori, so torej to njena načela, kar nam potrjuje tudi zgodovina mladinske organizacije, ki je ne moremo razmeti, ne da bi jo obravnavali skupno z razvojem ZKJ. Ali so to tudi načela mladine, članstva ZM? V letu 1962 je bilo na šoli z več kot 1000 dijakov, katerih je bilo vsaj 1000 članov ZM, nič več kot sedem članov ZK. Prištevamo še neregistrirane somišljenike, pa jih ne bo več kot 100, če smo največji optimisti. Ali je to organizacija, ki temelji na interesih večine kolektiva? Ne moremo reči. Ne gre tu za vprašanje ustreznosti načel ZK, temveč za vprašanje adekvatnosti interesov kolektiva z organizacijo, ki jo predstavlja. Nadalje: »ZM priteguje čim širše množice mladine v aktivno politično in družbeno življenje.« Torej je to organizacija, katere končni in edini idealni produkt naj bi bil model aktivista. Le

aktivist je nje pravi, resnični član, ker je v njej zainteresiran in kot komunist v skladu s programom organizacije. Tako je dejansko vsa ZM zreducirana na vertikalno komitejev, ker edino ti so v njej tako ali drugače interesno pogojeni.

Skušajmo zdaj povzeti in grobo podati resnično sliko današnje »mladinske« organizacije. Zveza mladine je politična organizacija v polnem pomenu te besede in z vsemi značilnostmi, ki jih »sebuje ta pojem. Njen cilj je na kompleksu registriranega članstva vzgajati družbi perspektivno, osveščeno, subjektivno silo.

Deklarativnost organizacije ali angažma v kolektivu

Ko smo to ugotovili, se takoj vprašamo, kakšna je vloga subjektivnih sil danes, ko uvažamo sistem samoupravljanja. Pojavlja se vprašanje oblike vključevanja družbeno-političnih organizacij v sistem samoupravljanja. Kajti, če je samoupravljanje osnovano na široko demokratičnih načelih, kjer so z ustavo vsaj teoretično odprte možnosti uveljavitve vseh naprednih interesov, čemu tedaj organizacija kot posebna fronta? Upravičena bi bila le v primeru, ko bi se interesi družbe in neke grupe — v našem primeru mladine —

tudi v pogojih samoupravljanja tako razhajali, da mladina ne bi mogla zaradi pritiska starejše generacije uveljaviti svojih teženj. Samostojno nastopanje v okviru neke politične formacije je nesmiselno v pogojih demokracije. Da možnost za uveljavitev interesov obstaja, nam dokazuje pasivni odnos in indiferentnost mladine same do organizacije. Danes smer razvoja očitno vodi specializacija, zato so interesi mladine tako strokovno angažirani in s tem diferencirani, da je ne moremo prisiliti na skupni imenovalec ciljev statuta ZM. Danes ne moremo biti vsi aktivisti. Zakaj nasilno zbrati vsa drevesa na isto mesto, samo da bomo imeli zbrano »drevesje«, če pa vemo, da rasto nekatera drevesa bolje v subtropskem podnebju, druga v celinskem? Mladini je omogočeno, da uveljavi interese v okviru kolektiva kot angažirani subjekt, ne pa kot deklarator in propagator neke organizacije, ki je izven delovnega kolektiva. Organizacija nam bo potrebna takrat, ko bomo spoznali, da nam družba ne da dihati, da je prekinila kontinuiteto revolucije in ostala za nami. Nasprotno pa je, da se je družba razvijala, organizacija pa smo pustili v prejšnjem desetletju. Tudi ZK bi bila danes v nasprotju s svojimi načeli, ko bi vztrajala na principu vase zbite in navzven deklarativne organizacije, pred principom sproščanja osnovnih

organizacij in angažiranja svojih članov kot članov delovnega kolektiva.

V tem smislu naj bi v prihodnje »domevali« organizacijo, ne pa, kot pravijo Mlada pota, naivno dogmatično: »... ni pa vse do danes izgubila (ZM) svoje vrednosti kot organizacija, čeprav so poslanstva dandanes drugačna in mnogovrstna«. Prav ta postavka o organizaciji kot vrednosti sami na sebi nas je pustila v letu 1948. S svojo odnosnico (čeprav so poslanstva drugačna) postane ta absurda hipoteza največja resnica, kar smo jih slišali v tem desetletju o »mladinski« organizaciji, — da imamo namreč že samo organizacijsko formo za vrednost.

Če pa se docela strinjamo z mladino v njenem mnenju, da je organizacija alenirana, se pa ne moremo strinjati z neodgovornim stočnim prepuščanjem iniciative nekemu fiktivnemu zgodovinskemu determinizmu. V zgodovini mladini malokdaj zamerimo napake, vedno pa ji zamerimo neborbenost. Vsiljuje se nam izrek: »Marsikdo v življenju ne napravi nobene neumnosti, ker je za to preneumen.« Mlada pota so pravilno obsodila to neborbenost. To je največja in najhujša bolezen naše generacije. Morda je tega krivo tudi stalno suponiranje iluzije o obstoječem družbenem redu kot najboljšem od možnih, ker se ne da napraviti nič več kot to, kar se odvija pred nami. Krivi smo sami, kar smo ga sprejemali kot takega in se umikali v depresijo ter pasivno rezistenco, namesto da bi se angažirali. Vendar bomo našli osebno rešitev, brez katere ni rešitve v družbi, šele takrat, kadar bomo osvojili načelo, da je človeška sreča, če je kje dosegljiva, le v nenehnem postavljanju ciljev in v zavesti dolžnosti, da jih nenehno realiziramo. To je naša vloga in osebna moralna odgovornost.

DA NE BO PREPOZNO!

Ali smo s premajhnimi sredstvi, namenjenimi posojilom z odpisi, in subvencijami zboljšali materialni položaj četrtine študentov na univerzi v Ljubljani?

Studentska posojila z odpisi so letos prvič uvedena v naši republiki. Bila naj bi pomožna oblika financiranja študija.

V kakšnih pogojih je potekala akcija dodeljevanja kreditov? Komisija je reševala nad 1700 prošelj. Obravnavala je prošnje študentov, ki so izpolnili študijske pogoje in ki so imeli priložena naslednja potrdila: potrdilo o premoženjskem stanju, potrdilo o mesečnih dohodkih staršev in drugih dohodkih, potrdilo o rednih dohodkih invalida (štipendija), otroški dodatek, PID, invalidnina, pokojnina in drugi redni dohodki.

Posojilo je bilo dodeljeno v višini razlike od lastnih mesečnih dohodkov do 20.000 din. Studentje, katerih mesečni dohodek je znašal manj kot 10.000 din, so dobili podporo pri hrani v višini razlike od lastnih mesečnih dohodkov do 10.000 din.

Po teh kriterijih bi prejemale posojila 1388 prosilcev v skupnem mesečnem znesku 13.559.000 din. Celotni znesek dotacije v skladu za študentska posojila bi torej moral biti 203.385.000 din, če računamo, da se je posojilo začelo izplačevati oktobra 1963 in bi se izplačevalo neprekinjeno do 1. I. 1965, ko bi bila potrebna nova dotacija. Povprečno posojilo bi znašalo 9768 din.

Podpor za hrano je bilo razdeljenih 662 v skupnem mesečnem znesku 3.322.000 din. Če računamo, da se je podpora začela izplačevati v novembru, se bo do vključno junija izplačalo v letošnjem šolskem letu 26.576.000 din za hrano. Povprečna podpora za hrano je 5002 din. Skupno je prejeto posojilo 1388 študentov.

Ali so sredstva upravičena?

poreklo	Mesečni dohodki na družinskega člana posojiljemalcev v tisočih:				Skup.
	do 5	do 10	do 15	do 20	
delavsko	252	252	65	5	574
uslužbensko	37	110	47	11	205
upokojsensko	67	62	16	2	117
ostali	10	6	3	—	19
Višina davčne osnove v tisočih:					Skup.
	do 50	do 100	do 150	do 200 nad 200	
kmečko	127	101	58	63	336
obrtniško	1	—	4	2	7

443 je posojiljemalcev, katerih starši niso v delovnem razmerju in imajo podpisano davčno osnovo. Davčna osnova ni deljena na družinskega člana. Povprečno pripada na eno podpisano davčno osnovo 3,78 odstotka družinskih članov, ki jim je lastna posest osnova za dohodek.

Nerealna je razdelitev pri vzdrževanih študentih, ki imajo manj kot 10.000 din dohodkov na družinskega člana, ker imajo ti še v večini primerih podpisano davčno osnovo (polproletarci). Razvrstili smo jih tak, da nismo upoštevali davčne osnove, če je bila nižja od 20.000 din letno, če je bila višja, smo od davčne osnove odbili dajatve ter pristeli ostanek k plači. Skoraj isto velja za kmetovalce, z davčno osnovo do 50.000 din. V rubriki »kmečko« so ti upoštevani, če je bil nosilec davčne osnove vzdrževalec študent in ni bil v delovnem razmerju. Pri večini teh družin je pomožni družinski član (sin itd.) v delovnem razmerju.

Gornja tabela je narejena na podlagi priloženih potrdil in kaže, da je materialno stanje posojiljemalcev šibko, obenem pa opravičuje razdeljena sredstva za podporo pri hrani in sredstva, namenjena za posojila z odpisi.

Zaradi razpoložljivih sredstev pri skladu za študentska posojila je bilo treba znižati zgornjo mejo tako, da posojiljemalci prejemale posojilo v višini razlike lastnih dohodkov od 15.000 din. Tako prejema sedaj 1295 študentov posojilo v mesečnem znesku 7.300.000 din; povprečno posojilo je 5673 din. Ker se je izplačevanje posojila začelo z oktobrom 1963, bo do vključno junija izplačanih 63.900.000 dinarjev. Sklad za študentska posojila prejema vsak mesec dotacijo, ki bo v celotnem koledarskem letu 1964 znašala 72.000.000 dinarjev. S sedanjimi sredstvi skladov se v tem šolskem letu materialno stanje študentov ne bo bistveno popravilo.

Kolikšno bo v šolskem letu 1964/65 realno število rednih študentov na univerzi v Ljubljani, katerih mesečni prejemki ne bodo dosegli stroškov za vzdrževanje? To število bi dobili le takrat, ko bi v času testiranja indeksov zahtevali od vseh študentov, da izpolnijo dobro sestavljeno

anketno polo. Velik del redno vpisanih študentov študira še vedno ob pomanjkanju potrebnih sredstev za študij, saj ima 63,9 odstotka študentov manjše prejemke od 18.000 din. S sedanjimi sredstvi, ki so namenjena za podporo pri hrani in s sredstvi za posojila ne bomo krili potreb v prvem tromesečju prihodnjega šolskega leta. Omenjena anketa bi bila nujna, izvesti pa bi jo morala univerza. Le na podlagi tako dobljene realne slike o materialnem stanju študentov je možno predvidevati točno potrebo sredstev.

Po predračunih za prihodnje šolsko leto bo imela materialne pogoje za dodelitev podpore pri hrani 1500 študentov. Sedanja možna višina podpore, tj. 6000 dinarjev, ne ustreza več, ker so dejanski mesečni stroški za hrano v študentski menzi višji. Realni mesečni znesek subvencije bi bil 9000 dinarjev, kar bi zadoščalo trenutno za tri dnevne obroke v študentski menzi. Po takem računu bi povprečna subvencija v prihodnjem letu bila 6000 dinarjev. Mesečni znesek je 9.000.000 ali 90 milijonov desetmesečni.

Kuratoriju študentskih menz in domov je praktično nemogoče zagotoviti toliko sredstva, zato bo v prihodnjem šolskem letu 50 študentom namesto podpore potrebno dodeliti višji znesek posojila. Za podporo pri hrani je tako nujno potrebno zagotoviti 60.000.000 dinarjev. Kolikšno število študentov bo v šolskem letu 1964/65 imelo materialne pogoje za dodelitev posojila? Dohodkov izpod 16.000 din ima 39,2 odstotka študentov. Če upoštevamo, da se razmerje bistveno ne bo spremenilo, bo imelo pogoje za dodelitev posojila v šolskem letu 1964/65 2500 redno vpisanih študentov. Po predračunu bo povprečno posojilo 9000 din. Sklad za študentska posojila bo torej v letu 1964/65 potreboval dotacij v višini 260 milijonov dinarjev, če se bo posojilo izplačevalo dvanaestmesečno. V gornjem znesku niso upoštevani študentje mariborskih visokošolskih zavodov, ker ne razpolagamo z anketo o njihovem materialnem stanju, zato tudi nismo mogli izračunati njihovih potreb. Novo dotacijo bo prejel sklad za študentska posojila pri univerzi v Ljubljani šele prihodnje koledarsko leto, zato se upravičeno sprašujemo, kako smo pripravljani za prvo tromesečje šolskega leta 1964/65. Skladu bo iz letošnjih dotacij ostalo neizplačano 8.000.000 dinarjev, devetnajst milijonov je preostalih iz leta 1962 iz sklada za absolutnega posojila. Torej na razpolago za tromesečje prihodnjega šolskega leta 27.000.000 dinarjev. Potrebovali pa bi mesečno 22.500.000 in tromesečno 67.500.000 dinarjev.

Ze letos se je razpravljalo o tem, naj bi sklad za študentska posojila pri univerzi najel potrebno posojilo, izvršni svet pa skladu zagotovil, da se za prihodnje dotacije izravnajo potrebe in najeto posojilo. Mar ne bi bilo potrebno o tem še enkrat premisliti, da ne bi spet samo ugotavljali, da smo prepozni?

Priredil K. J.

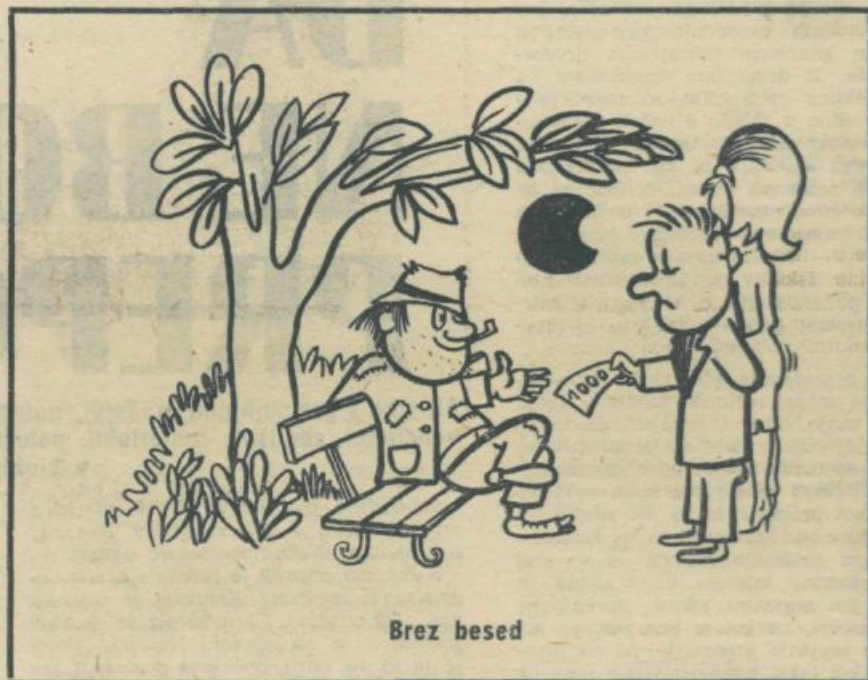
POMLAD JE PRIHITELA

„Ja, ja, žena, pomlad je tu. Danes sem že videl prve popke!“

Pomota

Brez besed

»Dragi prijatelj, danes je čudovito vreme in videti je, kakor da tudi narava sodeluje v uradnem proslavljanju našega največjega praznika Teden nogometaša. Zdi se mi, da so naši velespoštovani mestni možje podkupili sonce, da tako čudovito sije in pličke po mestnih parkih, da tako lepo pojejo. Verjemi, pri nas se da z denarjem vse doseči.

Da boš razumel smisel našega največjega praznika, ti bom najprej opisal družbene razmere mesta Naprej.

Naše mesto je industrijsko visoko razvito. Ničesar ni siti. Zgodbe o lakoti so pri nas pravljice, kot je sar nam ne manjka. Ljudje živijo srečni, zadovoljni pri vas pravljica Rdeča kapica. Prebivalce našega mesta vznemirjajo samo govorice o škodljivosti kajenja, razvneajo pa jih vsakodnevni športni dvoboji. Naše vsakdanje življenje je matematično natančno določeno. Naše mesto je en sam pravilen geometrijski lik. Razdeljeno je v dve polovici: tehnično in športno. Prebivalci obeh predelov živijo po načelih zakona o medsebojni odvisnosti; tehniki delajo in dajejo sredstva športnikom, ti pa jih zabavajo. Pri nas ni družbenih razlik.

V tehničnem delu mesta so tovarne. Poleg njih stojijo stanovanjski bloki z garažami. Med stanovanji in garažami ni nobene razlike. Stroj je tudi potreben nege in pozornosti kot otroci. Strežejo jim avtomobilске negovalke. V mestu je tudi dispanzer za avtomobile, ki ga vodi najboljši strokovnjak. Avtomobil in nogometaš sta pri nas najbolj cenjena artikla široke potrošnje.

Tehnični del mesta je brez trave, dreves ali drugih nepotrebnih rekvizitov, ki motijo zbranost delovne sile. Vendar ne misli, da smo nasprotniki narave. Vse znamo ekonomično izkoristiti. Balasta ne potrebujemo. Vsa drevesa smo prenesli v športni del mesta. Toda ne misli, da so to topoli, breze ali druge dekorativne rastline, ki ne dajejo sadežev.

Ne, ob robu nogometnih igrišč in atletskih stez rastejo jablane, hruškova drevesa itd.

Tudi otroških igrišč, ki so jih nekateri prenapeteži nekoč vneto zagovarjali, ne najdeš v tehničnem delu mesta. Dragi moj, pri nas so otroci enakovpravna družbena bitja. Sedmih let življenja, do vstopa v šolo, ne zapravijo v brezplodnem igračkanju. Mi vzgajamo že embrio. Starši se prostovoljno odločijo ali bo otrok izbral tehnični poklic ali pa bo športnik. Otrok že od prvega dne življenja

Dogodek v mestu Naprej II.

živi v svojem okolju: v tehničnem delu mesta ali pa v športnem. Ko že lahko hodijo, se učijo in trenirajo. Do tretje ure popoldne so tehniki v šolah, nato pa se zabavajo v športnih zabaviščih. Nogometaši trenirajo do noči, zvečer pa imajo družabno življenje. Kot vidiš, pri nas ne trpimo enostransko usmerjenih ljudi.

Ob nedeljah se otroci sestanejo s starši: z dvema osebkoma, ki sta bitje ustvarila. Osebkoma, ki sta ustvarila več bitij, iz varnostnih razlogov poskrbita, da se ta bitja med seboj poznajo, kajti iz tesnih sorodniških zvez se rado rodijo kreteni; teh pa pri nas ne potrebujemo.

Vzdušje v športnem delu mesta boš spoznal hkrati z opisom »Tedna nogometaša«.

Kakor vsi veliki prazniki, je tudi ta spomin na neki dogodek, ki ga naši zgodovinarji imenujejo Nakup Najboljše noge.

To je bilo že pred leti, ko je naše mesto bilo še

podobno baročni zgradbi z mnogimi neekonomičnimi okraski. Imeli smo še poslopja, ki jih vi imenujete kulturne ustanove (zdaj so vse izravnane z zemljo). Ljudje iz teh krogov so boleli za protirano nešportno mrzlico. Napetost med njimi in zagovorniki napredka je neprestano rastla. Nasprotniki so med seboj že fizično obračunavali, vendar je kulturnikom kazalo bolje. Do pravega spopada je prišlo ob nakupu nogometaša, imenovanega Najboljša noga. Kupili smo ga za smešno nizko ceno dvajsetih milijonov in to našim nasprotnikom ni šlo v račun. Zavedni športni funkcionarji so s pomočjo zdravih ljudskih množic povzročili v mestu revolucijo. Kot vidiš, zdrave ljudske množice zmeraj posredujejo v odločilnem trenutku. (V drugih mestih sicer govorijo, da so jih podkupili s pivom in hrenovkami.)

Po revoluciji se je mesto nenavadno razvilo. Neekonomične kulturne ustanove smo zbrisali iz urbanističnih načrtov.

V spomin na ta veličastni dogodek praznujemo vsako leto Teden nogometaša in nagrajujemo najboljše športne delavce. Športna igrišča so prizorišče številnih ljudskih zborovanj. Nad več tisočglavo množico se dvigajo transparenti z gesli: »Zdrav duh v zdravem telesu« in »Naj živi šport — važna gospodarska panoga« itd. Najboljši nogometaši, heroji našega mesta, obiskujejo tehnične šole in predavajo mladini. Ganljivo je videti naš mladi rod, kako z odprtimi usti spremlja vsako besedo in vsako kretnjo svojih ljubljenih vzornikov. V naš mladi rod lahko s ponosom zaupamo!

Tudi mene je zajelo vsesplošno navdušenje in pod njegovim vplivom izjavljam: Sram me je, da sem pesnik. Pri nas imata besedi pesnik in kastrat enak pomen. Najraje se bi preselil k vam. Vzgojeni ste v kulturni sredini in vaši otroci recitirajo Prešerna. Pri vas me ne bodo zaničevali.

Ubogi naivni prijatelj.

P. Baloh

OSEM GESEL IZ DRUŽBENEGA LEKSIKONA

ČASNIKI: Naši časniki so zaščitna očala za široke ljudske množice.

DRUŽBENI ODNOS: Zdravi družbeni odnosi so takrat, kadar slon pohodi miš; nezdravi družbeni odnosi pa so, kadar sorodniki te miši kritizirajo slona.

LITERATI: Nekateri literati pišejo istočasno za časopis in za kartoteko.

NACELO: »Znajdi se«, je baje eden od znakov inteligence. Če je res, je pri nas izredno mnogo inteligentnih ljudi.

PRAVICA: Svoje prepričanje ima samo tisti, kdor živi od zraka.

SOLE: Iz naših šol odneseš samo upognjen hrbet. Torej so res — šole za življenje.

VZGOJA: Vsi vedo, kakšni ne smemo biti, toda nihče ne ve, kakšni naj bomô.

PRAVICA: Polnoletnost ti priznajo zato, da te lahko kaznujejo.

DVE STARI ZGODBI V NOVI OBLEKI

Ribničan je prišel v hotel. Vse sobe so bile že zasedene. Samo v sobi, kjer je spal že neki drug gost, je bila prosta ena postelja. Že takrat je industrializacija naše domovine tako tako živahno napredovala, da je elektrifikacija ni mogla dohajati, zato sta se oba morala spraviti spat kar v temi.

Tistega večera je Ribničana preganjalo domotožje in utefe je iskal v dobrem domačem vinu. Iskal ga je po vseh obratih družbene prehrane in tudi v drugih gostilnah ter ugotavljal, kakšno kapijico točijo v njih. Pristnega vinca ni našel nikjer, saj je cenejša in zato popularnejša kislica iz šišenskih goric — ponos naše kemične industrije. Kljub temu ga je pokušanje lepo ogrelo. V sobi mu je postalo že kar pošteno vroče, zato je vstal in odprl okno. To pa ni bilo vseh njegovemu sestanovalcu, vstal je in okno zaprl.

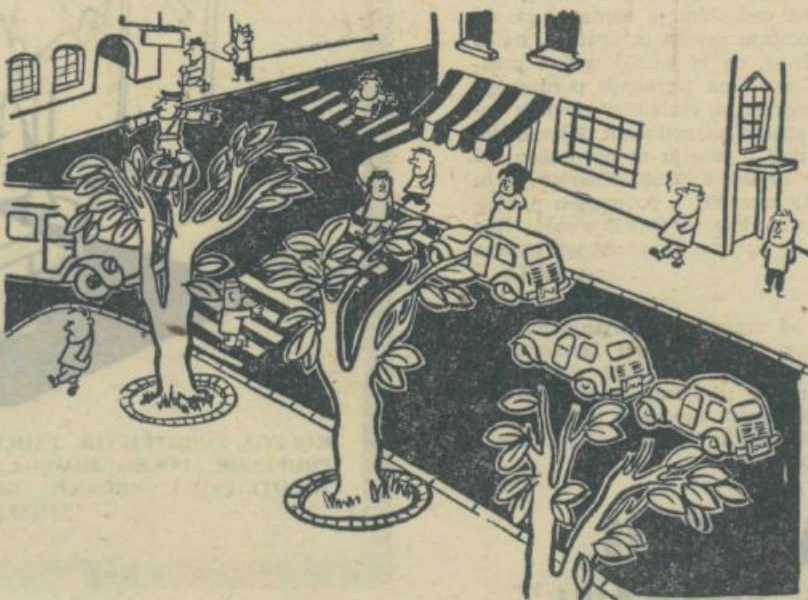
Ribničan v temi ni videl, zato ni vedel, da ima opraviti s človekom, ki ima trden namen uveljaviti svojo voljo. Ampak tudi sam je bil karakter, držal se je trdnih načel, principov. Malo je počakal, da je oni zaspal, nato pa spet odprl okno. Toda, uštel se je. Sostanovalec je bil še buden in je ponovno vstal ter okno zaprl. Tako sta celo noč odpirala in zapirala okno in nobeden ni mogel zaspati. Zjutraj, ko so posijali prvi sončni žarki, sta ugotovila, da je bilo okno brez — šip.

Na žalost traja pri marsikomu med nami noč uveljavljanja trdnih principov za vsako ceno okno brez ozira na izid več kot 12 ur.

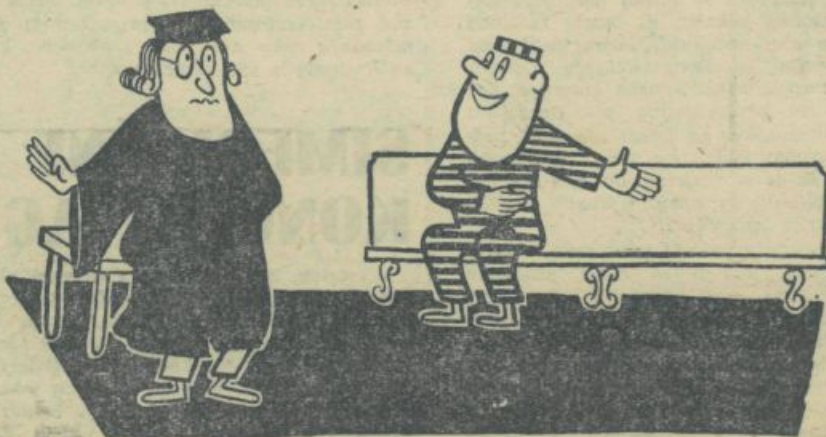
Kukerberk je hrib nad Rovtami. Rovtarji so na svoj hrib ponosni, saj sega razgled z njega do farne cerkve in zadružnega doma. Na Kukerberku raste grmovje, v katerem si Rovtarji režejo fiziologke, kakšne večje koristi pa od njega nimajo. V času, ko se je z odkrivanjem neizkoriščenih notranjih rezerv razovetelo celotno gospodarstvo, so se tudi Rovtarji zamislili nad Kukerberkovo usodo. Tuhtali so in tuhtali, dokler niso potuhtali. Ampak niso vsi potuhtali enako. Polovica vasi je predlagala, da bi posekali grmovje in uredili smučarske terene ter na vrh Kukerberka napeljali žičnico, ki bi bila ob primernih cenah prava zlata jama. Drugo so trdili, da je treba izkoristiti idealne pogoje za gojenje divjadi. Tuji lovci, ki postrelijo vse, kar je dlakavo ali pernato, prinašajo devize. Vas se je razdelila na dva tabora, ki sta se med seboj odločno borila. Vsak za uresničenje svoje zamisli. Ko je bila borba na višku, so prišli v Rovte neki možje. Na Kukerberku so zagrmeli bagri in buldozerji, ekskavatorji in translokatorji. Premetavali so zemljo, mešali beton, navažali pesek in urejali terase. Čeprav Rovtarji niso vedeli, kaj se pripravlja, so bili po stari slovenski navadi vsi zadovoljni. Lovci so bili veseli, da žičnica ne bo kvarila prirodne lepote Kukerberka in smučarji so se veselili, da tuji lovci ne bodo postopali okoli vasi. Kmalu je Erjavčeva teta, ki ima na občini botro, prinesla vest, da so višji forumi določili, da se na Kukerberku uredi — plantaža kaktusov.

RESTI

Naša edina šola za staro in mlado, ki nima težav

Odgovornost

— Tovariš sodnik, prav bi bilo, ko bi poleg mene še koga posadili na to klop. Saj je še dovolj prostora ...

NEPOSLUŠNI BIK

To je bil športni bik in ne samec na osemenjevalni postaji. Nastopal je v arenah. Bil je hraber in pomosen borec.

Krave so ga ljubile, občinstvo ga je obojevalo, nasprotniki so se ga bali. On in župan sta bila najuglednejša meščana.

Najraje se je zabaval z rdečimi športnimi avtomobili. Rad bi bil voznik avtomobila, toda ni imel vozniškega dovoljenja. Misli je, da bi potem, ko bi v gobcu že imel vozniško izkaznico, znal voziti avto. Prepričan je bil, da mu je vozniška spretost že prirojena, samo potrditi jo še mora.

Sramežljivo je priznal svojemu managerju, da še nima vozniškega dovoljenja in da zato ne zna voziti avtomobila. Manager mu mora preskrbeti dovoljenje, sicer bo zletel iz službe.

Manager mu je pojasnil, da je za dovoljenje potrebno znanje, kajti tudi v areni ne more nastopati vsak bik. Zato se mora

najprej naučiti prometnih predpisov. Bik se jih je učil. Najbolj všeč mu je bilo poglavje o treh tudeh na križišču. Vzljudil je rdečo barvo in nič več ga ni dražila.

Zal pa je istovetil areno s cesto in pri prvi borbi je flegmatično stal pred rdečo zastavico, ki ga sploh ni razburila. Rdeča barva je zanj pomenila samo znak STOP, zakaj neprestano je mislil na avtomobile.

Občinstvo je od razočaranja besnelo, manager je bil razburjen in na misel mu je prišel pouk te zgodbe: »BIKI, KI NASTOPEJO V ARENAH, NAJ SE NE UČE PROMETNIH PREDPISOV«.

A ni obupal. Spomnil se je, da ima bik zdaj vozniško duševnost. Ukazal je nadomestiti rdečo zastavico z zelenimi. In ko so izzivalci pričeli mahati z zelenimi zastavicami, je bik podivjal. Spet je bil ponosen, hraber borec, poleg župana najuglednejši meščan.

PETER BALOH

Kadar dobiš zdravilo, ga ne zaužij. Tudi ti moraš živeti!

PODPIS

Skrajšani podpis analfabeta, ki je sanjal o potencah: x³.

KONTRAST

Vedno je trdil, da se človek v življenju ne sme poprašiti. Zdaj je doštudiral veterinarstvo in vodi bekonsko farmo.

KLEPETAVOST

Mnoge mačke sovražijo pse samo zato, ker ne morejo celo noč lajati.

POSLEDICE

Če pade kamen v vodo, nastanejo kolobarji. Če pade v školjko bisernico, nastane biser. Če pade študent na diplomskem izpitu, se zmanjša gneča pri Petričku.

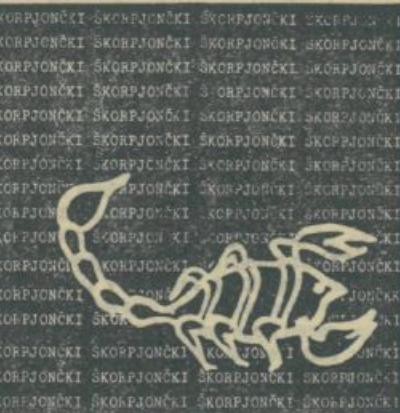
ARHITEKT

Ko je končal arhitekturo, je zgradil tako majavo bajto, da so iz nje pobegnile vse miši iz strahu, da jih ne zasuje. Dovedoval je ljudem, da živijo na vulkanskem ozemlju.

PODNAJEMNIK

Ni trpel malih živali. Živel je v sobi s tako nizkim stropom, da si je pri visokem skoku vsaka bolha zlomila vrat.

IVAN CIMERMAN

OZDRAVLJENA AVTOMOBILSKA INDUSTRIJA

Od poslednje oddaje mladinskega televizijskega kluba je mnogim gledalcem ostal v spominu trenutek, ki so ga mladinci iz tovarn IMV in TOMOS izkoristili za to, da »... pozdravijo vso avtomobilsko industrijo v Jugoslaviji.« Lastniki in čakalec proizvodov te industrije jim žele pri njihovem zdravniškem posegu mnogo uspeha!

MLADINSKA PROBLEMATIKA

Kdor meni, da oddaja Mladinski TV klub ne odseva življenja naše mladine, se moti! Zadnjič so nam mladi pokazali, da se živo zanimajo za probleme naše stvarnosti. Dobro vedo, da se zdaj vse suče okrog standarda in so se lotili — avtomobilov.

RAZPOTJE

Zainteresiranost ljubljanskih študentov za družbene in človekove probleme ne pozna meja! Videti je, da smo že tako daleč, da si lahko privoščimo organizacijo dveh zanimivih razgovorov hkrati. Morebiti žele organizatorji tribune Čas in svet malo razredčiti gnečo pri ekonomistih ali pa obratno. Može se poznajo in so se bržčas tako dogovorili.

ENAJSTA ZEBLJICA

V nedeljskem žebljarskem okviru smo opazili novost. Napovedovali so velike besede z ene strani pulta, a jih nismo dočakali. Zato pa smo lahko prebrali prve vezane besede, čeprav se je v okviru zvrstilo že več literatov.

PERSPEKTIVA

Perspektiva pomeni v slovenskem jeziku sliko predmeta v daljavi; pridevnik perspektiven pa pomeni dolgoročen. Zato je povsem enostavno razpredati misli o podaljšanih rokah!

VODA NA NAS MLIN

Ze večkrat smo pisali, kako ničeve so naše popevke in popevke nasploh. Zdaj so nam to potrdili tudi ocenjevalci iz večine evropskih dežel, ki so se sestali na tekmovanju Evrovizije v Københavnu.

TV — NAJBOLJŠE SREDSTVO

Za obravnavanje temnejših plati našega življenja je naša televizija kot nalašč. Kritična ost tehnejših komentarjev gre gledalcem pri enem ušesu noter, pri drugem ven, sličice pa izginejo in gredo v pozabo. Drži, da imajo pri RTV svoj list in dostop k drugim dnevnikom in revijam... Vendar ne pozabimo, da je televizija predvsem zabavno-glasbena ustanova itd. in sploh luksuz!

SERUM ZOPER PIK SKORPIJONCKA

Na tem mestu ga predpisujemo tovarišu, ki je nedavno pri stomatologih predaval o kontracepciji. Pičili smo ga pomotoma. Zdaj se bomo spravili nad nevestnega informatorja.

Boleč finančni pregled

— Boš videl, da bo ubranil kazenski strel finančnega kontrolorja. Zdaj gre za denar, ne za točke!

DOTACIJA ŠTUDENTSKEMU NASELJU

Pretekli petek je izvršni svet SR Slovenije razpravljala o gmojem položaju študentov, pri čemer je zlasti podrobno analiziral štipendiranje in kreditiranje študija v Sloveniji. Med drugim je odobril 5 milijonov dinarjev dotacije študentskemu naselju. To vest so še posebej pozdravili študentje v naselju: pred nedavnim je namreč upravni odbor študentskega naselja razpravljala o finančnem položaju zavoda in ugotovila, da je potrebnih zavodu 11 milijonov dinarjev dodatnih sredstev, da bi lahko izpolnil predvsem dve obveznosti: prispevati 2.933.895 dinarjev v sklad za izgradnjo porušenega Skopja, razen tega pa je potrebnih zavodu 8.579.958 dinarjev za vskladišče osebnih dohodkov delavcev zavoda z osebnimi dohodki v drugih enakih ali podobnih dejavnostih. Zaradi tega je upravni odbor predlagal zvišanje stanarine v naselju za povprečno 450 dinarjev mesečno. Tako bi pridobili 5.000.000 dinarjev, ostalih 6.000.000 dinarjev pa bi zavod pridobil z večjo turistično dejavnostjo v poletnih mesecih, s povečanim prometom v kavarni, s štednjo na ostalih področjih in z dodatno dotacijo CARE pomoči. Ker bi zvišanje stanarine študente naselja zelo prizadelo, je uprava študentskega naselja zaprosila izvršni svet za dotacijo.

-dM-

Eden od organov upravljanja naj bi bil tudi zbor delovnih ljudi fakultete. Študentje filozofske fakultete so proti takemu organu, izbojevali pa so si zbor delovne skupnosti, kar nam jasno pove, da so tako postali študentje člani fakultetne skupnosti.

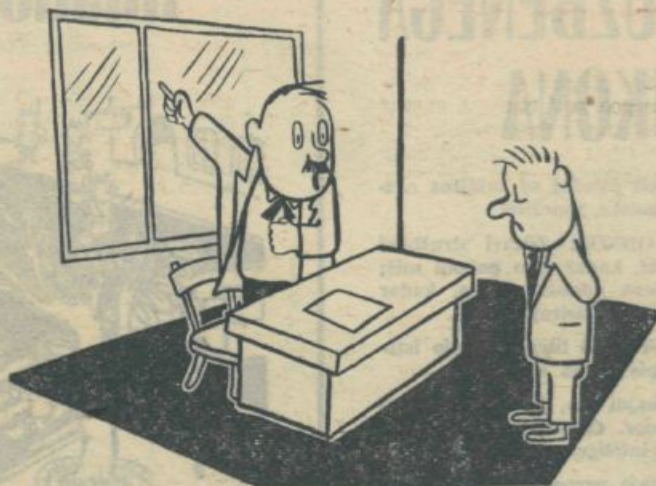
M.M.

KATEDRI NA PRAVU

V preteklem obdobju je fakultetni odbor na pravni fakulteti organiziral v okviru svobodne katedre dva zanimiva razgovora. Na prvem, na katerem so razpravljali o socialno-ekonomski problematiki, smo opazili le 27 študentov in enega profesorja. Razprava se zaradi majhnega števila prisotnih nikakor ni mogla razširiti in so v njej sodelovali skoraj izključno predstavniki iz univerzitetnega odbora oziroma socialno-ekonomske komisije. Zdi se, da ta problematika pravzaprav ni več zanimiva, ker je, kakor vse kaže, procent socialno šibkih na pravu zelo majhen in se ti si verjetno ob množici nezainteresiranih ne upajo o svojih problemih odkrito spregovoriti.

Ze drugi razgovor O problemih študija je pokazal, da so za svoje probleme zainteresirani tudi pravniki. V obširni razpravi, v kateri je sodelovalo približno 30 študentov in trije profesorji, so govorili največ o tem, da reforma ni bila dobro zastavljena, saj se nekateri predmeti brez potrebe ponavljajo, prav tako pa diplomant prve stopnje ne odgovarja potrebam v praksi. Ugotovili so, da je število slušateljev na upravni usmeritvi odločno premajhno, družbeno-politična usmeritev pa sploh ni začela. Menimo,

VSAKA PODOBNOST S STOMATOLOŠKO FAKULTETO JE SLUČAJ

KOLEGA ZOBOTEHNIK, PADLI STE, TODA NAJ VAM NE BO ŽAL. SEM PROFESOR, POLEG MOJEGA FICKA STOJI NA DVORISCU FIAT 1300 ZOBOTEHNIKA. PROŠNJE ZA ČETIRTO OPRAVLJANJE IZPITA NIMA SMISLA VLAGATI...!!

da je skrajni čas, da so pričeli razpravljati o študijskih problemih tudi pravniki, vendar pa pri tem ne smemo pozabljati, da je bistvo problema prav v načinu podajanja pouka s strani profesorjev. Ob tem skromnem sodelovanju profesorjev na podobnih razgovorih menimo, da bi morali tudi fakultetni učitelji pokazati več zainteresiranosti in prizadevanja pri reševanju tako aktualnih problemov kot so študijski in socialno-ekonomski.

SIMFONIČNI KONCERT AG

V četrtek, 26. marca, bo v dvorani Slovenske filharmonije simfonični koncert orkestra Akademije za glasbo. To bo že tretji koncert tega orkestra v letošnjem študijskem letu. Na sporedu bo Osterčeva Sulta za orkester, Lisztov koncert za klavir in orkester št. 1 v Es-duru, Rossinijeva uvertura k operi Viljem Tell in znamenita Sostakovičeva 1. simfonija.

Ljubljanska akademija za glasbo bo s tem sporedom gostovala 31. marca v ljubljanskem mestu Vidmu.

IGY

PREMALO ASISTENTOV

Na zadnjem sestanku fakultetnega odbora ZS ekonomske fakultete so največ razpravljali o problemu, ki postaja iz dneva v dan vse bolj pereč. Čeprav število študentov nenehno raste, pa je asistentov in profesorjev čedalje manj. V ta namen se je skupina petih študentov (pomoznih asistentov) udeležila seminarja Zveznega zavoda za gospodarsko planiranje, ki je bil te dni v Beogradu. Na petdnevem seminarju so obširno razpravljali o problemih gospodarstva ter o problematiki in ekonomiki cen. Predavatelji so bili naši najboljši strokovnjaki na področju ekonomskih ved. Ti študentje bodo znanje in izkušnje s tega seminarja prenesli na študente, ki so predvideni za bodoče asistente. Po sklepu FO bodo predsedniki svetov letnikov predlagali najboljše študente, ki jih bodo s seminarji poizkušali že sedaj usposobiti za pomožne asistente.

Na istem sestanku FO so razpravljali o programu študija in ugotovili, da je študijska komisija dobro delala in že pripravila načrt za nov program, katerega glavna značilnost je večja logična povezava med prvo in drugo stopnjo. Program bo verjetno v kratkem sprejet in bo pomnil zaključek dolgotrajnih debat o režimu študija na ekonomski fakulteti.

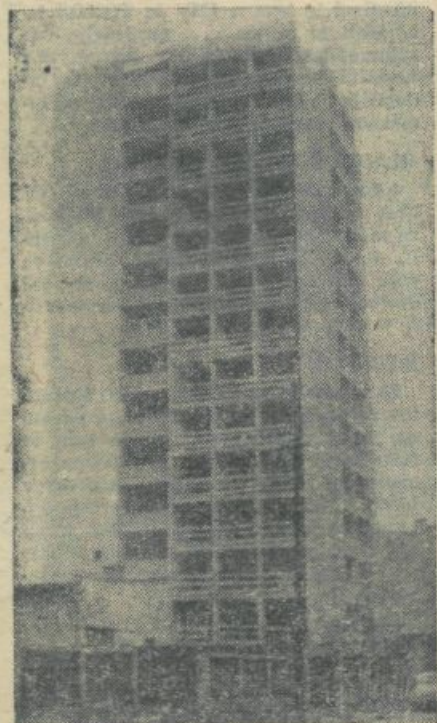
Ker sodijo, da so skupščine ZS proti koncu maja zaradi izpitnih rokov slabo pripravljene in obiskane, so sklenili, da bo letošnja skupščina ekonomistov že proti koncu aprila in so že sedaj pričeli s pripravi nanjo.

KAVČI V KOLEGIJU

Pred dnevi je uprava Akademiskega kolegija iz sredstev amortizacije nabavila 35 novih, udobnih kavčev. Namestili so jih v sobe z dvema posteljama, ker so te v času počitnic namenjene prehodnim gostom, ki so še vedno edini vir dohodkov Kolegija. Iz dohodkov v času počitnic, ko dom vsaj delno nadomešča turistični sprejemni center, uprava doma krije primanjilja, ki nastane zaradi razmeroma dobre hrane in nizkih cen abonentov. Pričakujejo, da bodo s kavči in novimi žimnicami nudili prehodnim gostom v času počitnic potrebno ugodje.

BRIGADIRSKI VEČER

V sredo, 29. marca ob 19. uri bo pred filozofsko fakulteto zborna mesto brigadirjev študentov, ki so se udeležili brigade v Ankaranu (avgustovska izmena brigade Toneta Tomšiča pod vodstvom komandanta Staneta). Brigadirje vabimo, da se srečanja udeležijo.

Na Vidovdanski cesti že dalj časa grade nov študentski dom, ki bo zaradi bližnje fakultete namenjen predvsem medicincem. Čeprav so prekoračili že precej dograditvenih rokov, pa merodajni tokrat trde, da se bodo oktobra prav zagotovo vselili prvi študentje.

DISKUSIJA O PREVAJANJU

Pretekli četrtek so študentje germanistike organizirali diskusijski večer s pesnikom in prevajalcem Janezom Menartom. Pogovorili so se zlasti o težavah, ki nastajajo pri prevajanju poezije iz tujih jezikov v slovenščino. Še prav posebno so se zanimali za prevajanje pesmi Shakespearea, Coleridgea in Byrona. Študentje so sami pripravili tudi prevode nekaterih pesmi, katere so potem primerjali z angleškim tekstom, nato pa je tudi Menart prebral svoj prevod ter opozoril na posebnosti, na katere mora paziti prevajalec pri prevajanju. Na tem večeru je Janez Menart tudi poudaril, da se nekaterih pesmi sploh ne da prevesti v slovenščino, pri čemer je dejal, da je zlasti težko prevesti tekste z besednimi igrami. Razprava je bila plodna in bo koristila marsikateremu študentu, ki se bo poskušal uveljaviti na prevajalskem področju. Udeležilo pa se je je približno petdeset študentov.

ZBOR DELOVNE SKUPNOSTI

Študentje filozofske fakultete so si priporili pravico, da bodo odločali o organizacijskih problemih fakultete. Drugi odstavek 15. člena osnutka statuta fakultetnega sveta filozofske fakultete govori o tem, da v zadevah organizacije dela in delitve dohodka odločajo le tisti člani fakultetnega sveta, ki jih je izvolila delovna skupnost. Študentje so dosegli, da se ta odstavek spremeni in sicer tako, da v organizaciji dela odločajo tudi študentje sami.

student

BEOGRAD — Na tribuni v študentskem centru so razpravljali o vlogi in nadaljnjem razvoju Zveze komunistov na univerzi. Po uvodnem predavanju, v katerem je Džoko Stojičić poudaril pomen kritike in samokritike, je bila živahna razprava o vprašanih demokraciji, malomeščanstvu in karizmi. Posebej so poudarili, da se je treba boriti proti nekaterim, sicer redkim dvoličnim komunistom, ki izven svojih osnovnih organizacij na kažejo odgovornosti za postopke, ki niso v skladu z osnovnim statutom. Ugotovili so, da je delo ZK po domovih popolnoma zamrlo, saj že dolga leta ni bil sprejet v študentskem domu noben nov član. Ko so govorili o metodah dela, so menili, da »maratonski sestanki« več škodujejo kot koristijo, ob vprašanju demokracije pa so upravičeno postavili vprašanje, ali je res nujno potrebno prinašati na skupščine že zaključene liste kandidatov.

Študentski list

OSIJEK — Pretekli teden je bil v Osijeku sestanek sveta študentskega centra, na katerem so sprejeli zaključni račun za leto 1963. Na sestanku so proti pričakovanju ugotovili, da so ustvarili v preteklem letu štiri milijone viška, vendar je ta finančni uspeh nekoliko manjši, ker je treba upoštevati tudi dotacije fakultet iz osiješke komune. Podrobna analiza je pokazala, da je menza poslovala suficito, medtem ko je dom sam ustvaril izgubo, ki je

posledica prevelikih dohodkov zaposlenih uslužbencev. Menijo, da bodo z reorganizacijo delovnih mest in s skrbnejšim poslovanjem te pomanjkljivosti odpravili, zato so sklenili, da zmanjšajo cene v menzi za 1200 dinarjev na mesec, cene bivanja v domu pa od prejšnjih 3000 din na sedanjih 2500 dinarjev.

naši dani

SARAJEVO — V čast dneva žena je športna komisija pri sarajevskem univerzitetnem odboru organizirala tekmovanje ženskih ekip vseh univerzitetnih centrov. Kljub temu da so organizatorji krili vse izdatke, so se tekmovanja udeležile le ekipe Beograda, Novog Sada, Sarajeva in Partizana iz Breze. Po pričakovanju je zmagala ekipa Beograščank, ki je za razred prekašala vse ostale, drugo mesto so zasedle študentke iz Breze pred Novosaščankami in Sarajevčankami. Po turnirju je bila na Trebeviču zaključna svečanost s skromno zakusko, na kateri so najboljše podelili pokale, vse ekipe pa so prejele skromne nagrade in plakete.

INDEX

NOVI SAD — Uprava strojne fak. je na svoji poslednji seji sklenila podeliti študentom četrtega letnika 1,5 milijona dinarjev kot pomoč za organizacijo strokovne ekskurzije v inozemstvo. Študenti si bodo na tej ekskurziji ogledali nekatere tovarne na Madžarskem, Poljskem in na Češkoslovaškem. Razen tega je uprava fakultete sklenila, da bo skušala pridobiti od delovnih organizacij AP Vojvodine še nadaljnja sredstva, ki so potrebna ekskurziji.